

B.A. – Ist Year

SEM – I

Previous Year

Question Papers

Academic Year:

(2018-19)

Please Note: This set has been prepared based on the papers received to us from the Examination Cell. It may have missing papers on non-availability of the same.

Seat No.	
----------	--

Total No. of Pages : 3

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, March - 2019

MARATHI (Paper - I)

अक्षरबंध

विद्याशाखीय विशेष गाभा (D.S.C. A1)

Sub. Code : 71216

Day and Date : Tuesday, 26 - 03 - 2019

Total Marks : 50

Time : 12.00 Noon to 02.00 p.m.

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडा.

[10]

i) 'उमाळ' कथेमध्ये आणणांनी बापूला किती पैसे दिले?

- अ) दोनशे रुपये   ब) दीडशे रुपये
क) चारशे रुपये   ड) शंभर रुपये

ii) 'जांभळ ढव्ह' कथेत लेखक कुठे शिकायला जात होत?

- अ) औरंगाबाद   ब) आंद्याला
क) कळंब   ड) पुणे

iii) तान्या सानपला एसटीमध्ये भेटलेल्या पाव्हण्याला किती पोर होती?

- अ) चार   ब) पाच
क) तीन   ड) सहा

iv) पुतळीला सागुती करून घाल म्हणून कोणी सांगितले?

- अ) केरु आज्या   ब) गंगू मावशी
क) भागाबाई   ड) शेजारिने

P.T.O.

A - 1

[10]

प्र.3) दिर्घोत्तरी प्रश्न लिहा.

'वासना' या कथेमधील दलित स्त्री जीवनाच्या शोषणाचे चित्रण स्पष्ट करा.

किंवा

'जांभळढव्ह' मधील पबीच्या दैन्यावस्थेचे वर्णन करा.

प्र.4) अंतर्गत विकल्पासह लघुत्तरी प्रश्न लिहा. (कोणतेही दोन)

[10]

- अ) चित्रपट म्हणजे काय ते सांगा?
- ब) छाया चित्रण म्हणजे काय ते स्पष्ट करा?
- क) चित्रपट माध्यमांचे माध्यम स्पष्ट करा.

प्र.5) अंतर्गत विकल्पासह लघुत्तरी प्रश्न लिहा. (कोणतेही दोन)

[10]

- अ) चित्रपटाची गीत रचना स्पष्ट करा.
- ब) चित्रपटातील प्रकाश योजनेचे स्वरूप सांगा
- क) चित्रपटातील अभिनयाचे महत्त्व विशद करा.
- ड) चित्रपटाच्या पटकथेचे स्वरूप सांगा.

A - 8

Total No. of Pages : 2

Seat No.	
----------	--

B.A.(Part - I) (Semester-I) (C.B.C.S) Examination, March - 2019**MARATHI (मराठी)****COMPULSORY GENERIC ELECTIVE (Paper - CGE - I)****आवश्यक अनुषंगिक निवड : शब्दसंहिता****Sub. Code : 71208****Day and Date : Friday, 29 - 03- 2019****Total Marks : 50****Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.**

- सूचना :**
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
  - 2) उजवीकडील अंक गुण दर्शिवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडा.**[10]**

- i) यशवंतराव चव्हाण पुण्यात कोणत्या बंगल्यात राहत होते?
अ) कृष्णाकाठ
ब) अक्सिडेंट
क) अग्रदूत
ड) वर्षा
- ii) शिरवाडकरांच्या वडिलांचा व्यवसाय कोणता होता?
अ) शिक्षक
ब) वकील
क) डॉक्टर
ड) शेतकरी
- iii) यशवंतराव चव्हाणांच्या शिक्षणासाठी त्यांच्या भावाने काय विकले?
अ) घर
ब) जमीन
क) जनावरे
ड) गाडी
- iv) नाशिकच्या उत्तरेस कोणता डोंगर आहे?
अ) सह्याद्री
ब) महादेवाचा
क) सप्तशृंगी
ड) कळसुबाई
- v) चंद्रशेखर धर्माधिकारी यांनी शाळेत असताना स्नेहसंमेलनासाठी कोणते नाटक बसविले होते?
अ) हाच मुलाचा बाप
ब) नटसम्राट
क) ती फुलराणी
ड) बेबंदशाही
- vi) 'शुद्र मूळचे को होते'? या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत?
अ) डॉ. आंबेडकर
ब) महात्मा फूले
क) कृष्णराव भालेकर
ड) गंगाधर पानतावणे

P.T.O.

- vii) 'शब्दांचे मोल' हा लेख कोणत्या पुस्तकातून घेतला आहे?
 अ) काळाची पाऊले
 ब) कृष्णाकाठ
 क) बलुतं
 ड) वाटेवरच्या सावल्या
- viii) शांता शेळके यांना नापास झाल्यामुळे पायात कसल्या वेड्या घातल्या आहेत असे वाटले?
 अ) मणामणाच्या
 ब) पोलादी
 क) सोन्याच्या
 ड) शंभर किलोच्या
- ix) 'संगमनेरचे दिवस' हा लेख कोणत्या पुस्तकातून घेतला आहे?
 अ) बलुतं
 ब) गोधड
 क) उपरा
 ड) काटयावरची पोटं
- x) बळवंत देशमुख यांनी संकल्प सिध्दीला नेणारा महापुरूष असे कोणास म्हंटल आहे?
 अ) डॉ. बापूजी साळुंखे
 ब) कर्मवीर भाऊराव पाटील
 क) डॉ. पंजाबराव देशमुख
 ड) राजर्षी शाहू

प्र.2) 'निवड' या लेखात यशवंतराव चव्हाण यांच्या शालेय शिक्षणातील अडचणींचे चित्रण कसे आले ते स्पष्ट करा. [10]

किंवा

'वाटेवरच्या सावल्या' या लेखातून वि.वा. शिरवाडकर यांच्या शालेय शिक्षणाबद्दलचे विचार स्पष्ट करा.

प्र.3) 'संगमनेरचे दिवस' या लेखात दया पवार यांचे दलित जीवनानुभव कसे आले आहेत ते लिहा. [10]

किंवा

'शब्दांचे मोल' या पाठाच्या आधारे चंद्रशेखर धर्माधिकारी यांचे जीवनचित्रण करा.

प्र.4) पुढील प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन) [10]

- अ) व्यक्तिमत्त्व विकासात भाषेचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 ब) व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी आवश्यक असणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.
 क) व्यक्तिमत्त्व विकास म्हणजे काय ते स्पष्ट करा.

प्र.5) पुढील प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन) [10]

- अ) भाषिक कौशल्ये म्हणजे काय ते सांगून भाषिक कौशल्यांचा आढावा घ्या.
 ब) श्रवण कौशल्य म्हणजे काय ते सांगून या कौशल्याची चर्चा करा.
 क) वाचन कौशल्य म्हणजे काय ते सांगून या कौशल्याची चर्चा करा.
 ड) सूत्रसंचालन म्हणजे काय ते सांगून सूत्रसंचालन करताना कोणती काळजी घ्याल ते स्पष्ट करा.

viii) देवगडहन कशाचा प्रकाशज्ञोत पडत होता ?

अ) लाईटचा

ब) सूर्याचा

क) दीपस्तंभाचा

ड) वणव्याचा

ix) कोल्हापूरमध्ये दोन नाले आहेत. एक जयंती नाला आणि दुसरा कोणता नाला प्रसिध्द आहे?

अ) कळंबा

ब) रंकाळा

क) दुधाळी

ड) पद्माळा

'पंचगंगा' हा लेख कोणत्या पुस्तकातून घेतला आहे?

अ) प्रश्न आणि प्रश्न

ब) धागे आडवे उभे

क) माणसं

ड) कार्यरत

प्र.2) पुढीलपैकी फक्त एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा?

[10]

'वडाप' या कथेतील आंघाचे व्यक्तिचित्र रेखाटा ?

किंवा

यशवंतराव चव्हाण यांच्या व्यक्तीमत्वाच्या कोणकोणत्या पैलूंचे दर्शन 'माझा विरंगुळा' मधून होते, सविस्तर लिहा ?

प्र.3) पुढील पैकी फक्त एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा.

[10]

कारवारवाला जाताना प्र.के.अत्रे यांना आलेले अनुभव तुमच्या शब्दात लिहा ?

किंवा

'पंचगंगा' या पाठाच्या आधारे पाणी प्रदूषणाची समस्या तुमच्या शब्दात लिहा ?

प्र.4) 'आदर्श शिक्षक' पुरस्कार मिळालेल्या शिक्षकाची मुलाखात घ्या ?

[10]

प्र.5) अ) नोकरीच्या शोधात असणाऱ्या व्यक्तीचे परिचयपत्र तयार करा.

[5]

ब) तुमच्या महाविद्यालयात 'पारंपारिक दिन' साजरा केल्याबद्दल वृत्तपत्रासाठी बातमी तयार करा. [5]

Seat No.	
-------------	--

B.A. (Part - I) (Semester - I) (Old) Examination, March - 2019

मराठी (MARATHI) (Optional)

अभिरूची (Paper - I)

Sub. Code : 58441

Day and Date : Tuesday, 26 - 03 - 2019

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon to 2.00 p.m.

- सूचना :**
- 1) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
  - 2) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडा.

[10]

- i) एकंदरित विशिष्ट समाजाचा घटक म्हणून व्यक्ती जे जे आत्मसात करते त्या साऱ्यालाच समाजशास्त्रीय अर्थाने ..... म्हटले जाते.

अ) संस्कृती	ब) विकृती
क) प्रकृती	ड) सुकृती
- ii) कोणत्याही शास्त्रीय वाङ्मयात ..... अर्थव्यक्तीला अधिक महत्त्व असल्यामुळे सुस्पष्टता हे शास्त्र भाषेचे लक्षण ठरते.

अ) अविवेकनिष्ठ	ब) विवेकनिष्ठ
क) रूढीनिष्ठ	ड) मूल्यनिष्ठ
- iii) ग्रामीण संवेदनशीलतेच्या अनुरोधाने मराठी ग्रामीण साहित्य विचारात घेतले तर ..... हे अव्वल दर्जाचे लेखक ठरतात.

अ) रा.र.बोराडे	ब) शंकर पाटील
क) व्यंकटेश माडगुळकर	ड) आनंद यादव
- iv) बीजधारणा ही ..... होणे आवश्यक असते.

अ) योग्यरित्या	ब) उत्तमरित्या
क) प्रयत्नगत	ड) स्वाभाविकरित्या
- v) साहित्यिक कलावंताचे व्यक्तिमेत्व अधिक ..... असते.

अ) संवेदनशील	ब) चैतन्यशील
क) प्रेरणाशील	ड) कल्पनारम्य
- vi) विचारांना सामावून घेऊनही चांगल्या कवितेचा गाभा ..... असतो.

अ) विचारप्रधान	ब) भावनिक
क) कल्पनाप्रधान	ड) नैसर्गिक

- vii) ..... चा हेतू ग्रंथाविषयी आपले खरे मत व्यक्त करण्याचा असला पाहिजे.
 अ) साहित्यिक ब) कवीचा
 क) टीकाकाराचा ड) कथाकाराचा
- viii) हसावे कोठे हे कळणे ..... चे काम आहे.
 अ) विनोदी लेखकाचे ब) रसिकाचे
 क) कवीचे ड) बुद्धीचे
- ix) ज्योत्स्ना हॉस्टेलमधल्या आपल्या खोलीत ..... चाळत बसलेली.
 अ) मासिक ब) वर्तमानपत्र
 क) ग्रंथ ड) पोथी
- x) एकोणिसाव्या शतकात ..... संस्कृती व साहित्य यांच्याशी मराठा समाजचा परिचय झाला.
 अ) पौर्वात्य ब) पाश्चात्य
 क) दाक्षिणात्य ड) उत्तरेकडील

प्र.2) दिर्घोत्तरी प्रश्न: [10]

व्यवहारभाषेपेक्षा साहित्यभाषेचे स्वरूप वेगळे कसे आहे. ते स्पष्ट करा.

किंवा

'ग्रामीण संवेदनशीलता' या पाठातून गो.मा. पवार यांनी सांगितलेली ग्रामीण संवेदनशीलता विशद करा.

प्र.3) दिर्घोत्तरी प्रश्न: [10]

'काव्यपरीक्षण आणि जनता' या पाठाच्या आधारे जनता हे काव्याचे न्यायासन कसे ठरते ते सांगा.

किंवा

चि.वि.जोशी यांनी सांगितलेल्या विनोदाच्या प्रकारांची चर्चा करा.

प्र.4) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) साहित्य आणि संस्कृती संबंध
 ब) 'बाप्पा' कथेची बीजधारणा
 क) कविता एक भाषिक आविष्कार
 ड) हास्य आणि विनोद यांचा संबंध

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर निबंध लिहा. [10]

- अ) शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या कारणे आणि उपाय
 ब) तरूणाई मीडियाच्या विळख्यात
 क) प्लाॅस्टिक निर्मूलन काळाची गरज
 ड) ग्रंथ आमचे गुरू

Seat
No.**B.A. (Part-I) (Semester-I) Examination, March - 2019****HINDI (Optional) (Paper-I)****आधुनिक हिंदी साहित्य (साहित्य विविधा)****Sub. Code: 58444****Day and Date : Wednesday, 27 - 03 - 2019****Total Marks : 50****Time : 12.00 noon to 2.00 p.m.**

- सूचनाएँ :** 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
2) दाईं ओर लिखे अंक प्रश्न के लिए निर्धारित अंक हैं।

प्र.1) कोष्ठक में दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए।**[10]**

- 1) 'एक भारतीय आत्मा' के रूप में ..... को पहचाना जाता है।
(सूर्यकांत त्रिपाठी 'निराला'/माखनलाल चतुर्वेदी/दिनकर/धूमिल)
- 2) 'रोटी और संसद' कविता ..... काव्य संकलन में संकलित हैं।
(सुदाम पाण्डे का प्रजातंत्र/संसद से सड़क तक/कल सुनना मुझे/बाँसुरी जल गई)
- 3) शुक का स्वर सुनकर ..... का पर फूला है।
(शुभी/प्रेमी/राधा/विधाता)
- 4) हिरोशिमा कविता में विज्ञान के ..... रूप का वर्णन किया है।
(सुंदर/मानवतावादी/सहज/विध्वंसकारी)
- 5) प्रेम ..... का दिखाई नहीं देता।
(माता/पिता/भाई/बहन)
- 6) सुखराम को विक्टोरिया क्रॉस मेडल देने की सिफारिश ..... ने की थी।
(डंकेल साहब/कण्डैल साहब/राल्फ साहब/शालिग्राम)
- 7) 'भोर का तारा' एकांकी का नायक ..... है।
(शेखर/माधव/रामदास/अतुल)
- 8) हरिवंशराय बच्चन की प्रथम पत्नी का नाम ..... है।
(श्यामा/जया/ऐश्वर्या/स्मिता)

P.T.O.

- 9) परमेश्वर यह ..... विधा की रचना है।
(रेखाचित्र/निबंध/एकांकी/साक्षात्कार)
- 10) 'लीडर लीला' के रचनाकार ..... हैं।
(हरिशंकर परसाई/हरिशंकर शर्मा/विनोबा भावे/शरद जोशी)

प्र.2) निम्नलिखित में से किन्हीं दो अवतरणों की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए।

[10]

- अ) "कौन हो तुम सोचकर बताओ
अगर सोच सकते हो इतनी आसान भाषा में
कि दम तोड़ता एक बच्चा भी समझ सके
तुम्हारी बहादुरी और अपनी कुर्बानी का मतलब।"
- ब) "देने स्वर यदि मुझे विधाता,
अपने पतझड़ के सपनों का
में भी जग को गीत सुनाता"
- क) "मौत महाजन-मूल न देना
केवल ब्याज मुकाते रहना
क्रांति न आये पर आने की
तुम भूमिका बनाते रहना।"

प्र.3) निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

[10]

- अ) मालती जोशी के साहित्य की विशेषताएँ लिखिए।
- ब) परमेश्वर का भोजनालय क्यों बंद हुआ?
- क) लीडर की विशेषताएँ लिखिए।

प्र.4) 'भोर का तारा' एकांकी की कथावस्तु लिखिए।

[10]

अथवा

'विक्टोरिया क्रॉस' कहानी के उद्देश्य को स्पष्ट कीजिए।

प्र.5) 'भारत की विधवा' कविता का आशय लिखिए।

[10]

अथवा

'प्रेम पिता का दिखाई नहीं देता' ऐसा चंद्रकांत देवतालेजी क्यों कहते हैं?

A - 5

Total No. of Pages : 3

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - I) (Semester - I) (CBCS) Examination, March - 2019

Hindi (Optional) (Paper - I) (DSC - A2)

हिन्दी (ऐच्छिक)

हिन्दी कविता पाठ्यपुस्तक - (साहित्य-जगत)

Sub. Code : 71219

Day and Date : Wednesday, 27 - 03 - 2019

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

सूचनाएँ : 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

2) दाईं ओर लिखे अंक प्रश्न के गुण दर्शाते हैं।

प्र.1) नीचे दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए।

[10]

i) 'भिक्षुक' कविता के रचनाकार ..... हैं।

अ) निराला

ब) नीरज

क) नागार्जुन

ड) अज्ञेय

ii) 'वसंत आ गया' यह ..... गीत है।

अ) जागरण गीत

ब) प्रेम गीत

क) शोक गीत

ड) राष्ट्रीय गीत

iii) 'बालिका का परिचय' यह कविता सुभद्राकुमारी चौहान के ..... काव्य संकलन में संकलित है।

अ) मुकुल

ब) नक्षत्र

क) त्रिधाश

ड) सभा के खेल

iv) 'प्रेम का रोग' कुँवर नारायण को ..... दिखाकर रहेगा।

अ) स्वर्ग

ब) नरक

क) पाताल

ड) धरती

v) 'पैदल आदमी' कविता में ..... के पराक्रम का चित्रण हुआ है।

अ) पत्रकार

ब) राजनेता

क) सैनिक

ड) खिलाड़ी

P.T.O.

- vi) 'बीस साल बाद' कविता ..... का चित्रण करती है ।
 अ) खुशी व) दुःख
 क) मोहभंग ड) विद्वेष
- vii) 'घर की याद' कविता में रोता हुआ ..... कवि को दिखाई देता है ।
 अ) आदमी व) मास्टर
 क) बच्चा ड) बूढ़ा
- viii) दुष्यंत कुमार की ख्याति का आधार ..... है ।
 अ) गजल व) नाटक
 क) उपन्यास ड) कहानी
- ix) आचार्य द्रोण ने एकलव्य से गुरुदक्षिणा के रूप में ..... माँगा था ।
 अ) धन व) तन
 क) अँगूठा ड) राज्य
- x) मंगलेश डबराल के अनुसार नया बैंक ..... है ।
 अ) सरकार व) पुलिस
 क) जासूस ड) पहरेदार

प्र.2) निम्नलिखित में से किन्हीं दो अवतरणों की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए ।

[10]

- अ) "सिर्फ हंगामा खडा करना मेरा मकसद नहीं
 मेरी कोशिश है कि ये सूरत बदलनी चाहिए ।
 मेरे सीने में नहीं तो तेरे सीने में सही
 हो कहीं भी आग, लेकिन आग जलनी चाहिए ।"
- ब) "ठहरो! अहो मेरे हृदय में हे अमृत, मैं खींच दूँगा
 अभिमन्यु जैसे हो सकोगे तुम
 तुम्हारे दुख मैं आने हृदय में खींच लूँगा ।"
- क) "ओ पगली
 लडकियाँ हवा, धूप, मिट्टी होती हैं
 उनका कोई घर नहीं होता ।"

प्र.3) निम्नलिखित में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर लिखिए ।

- अ) 'भिक्षुक' कविता का उद्देश्य स्पष्ट कीजिए ।
- ब) 'वसंत आ गया' इस गीत के माध्यम से अज्ञेय जी ने कौनसा संदेश दिया है?
- क) 'बेजगह' कविता में समाज की मनोदशा का चित्रण कीजिए ।
- ड) 'एकलव्य' कविता का भावार्थ स्पष्ट कीजिए ।
- इ) 'बाजार' कविता का उद्देश्य स्पष्ट कीजिए ।

प्र.4) निम्नलिखित प्रश्नों में से 'अ' में से एक और 'ब' में से एक का उत्तर लिखिए ।

- अ) 'बीस साल बाद कविता के माध्यम से कवि स्वातंत्र्योत्तर परिवेश का चित्रण करते हैं।' स्पष्ट कीजिए ।

अथवा

'माँ जब खाना परोसती थी कविता में मातृस्नेह का चित्रण हुआ है।' स्पष्ट कीजिए ।

- ब) 'सत्ता कविता समकालीन परिवेश का चित्रण करती है।' स्पष्ट कीजिए ।

अथवा

'तेरी खोपड़ी के अंदर' कविता के आशय को अपने शब्दों में लिखिए ।

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, March - 2019**OPTIONAL ENGLISH (CBCS) (Paper - I) (DSC - A3)****Modern Indian Writing in English Translation****Sub. Code : 71220****Day and Date : Tuesday, 26 - 03 - 2019****Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.****Instructions : 1) All questions are compulsory.****2) Figures to the right indicate full marks.****Total Marks : 50****Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternatives. [10]**

- i) Zamindar gives _____ rupees to Madho and Ghisu.
a) five b) two
c) eight d) ten
- ii) The story The Shroud is written by _____.
a) Premchand b) Gurdial Singh
c) Fakir Mohan Semapati d) Sarachandra Chatteraj
- iii) Laloo's father is a _____.
a) doctor b) farmer
c) lawyer d) actor
- iv) Rabati is the daughter of _____.
a) Shyambandhu Mohanty b) Zamindar
c) Basudev d) Budhi
- v) Kauri lives with his son Santokh in city because Santokh's wife is _____.
a) pregnant b) sick
c) bed-ridden d) out of station
- vi) _____ is Santokh's younger brother.
a) Laloo b) Gyana
c) Rama d) Ravi

vii) _____ died in the story *The Shroud*.

- a) Ghisu
b) Madho
c) Zamindar
d) Budhia

viii) _____ is the mother of Laloo.

- a) Rabati
b) Nandarani
c) Kali
d) Gouri

ix) Shyambandhu Mohanty died due to _____.

- a) Cholera
b) T.B.
c) Flu
d) HIV

x) Kauri is a middle aged _____ woman.

- a) Karnataka
b) Kerala
c) Punjabi
d) Maharashtrian

Q2) Answer the following questions in about 250-300 words.

[10]

a) Write a note on the elements of short story.

OR

b) What are the major types of short story?

Q3) Answer the following questions in about 250-300 words.

[10]

a) Write a critical appreciation of the story *The Shroud*.

OR

b) Write a detail note on Laloo as a protagonist

Q4) Write short notes in about 100-150 words each (Any Four) :

[20]

- a) Plot of the short story
b) Characters in the short story
c) Conflict in the short story
d) Sketch the character of Rabati
e) Ending of the story *The Shroud*
f) Manohar Chatterji

Seat No.	
-------------	--

**B.A. (Part-I) (Semester-I) (Pre-Revised)
Examination, March-2019
OPTIONAL ENGLISH**

**Introduction To English Literature: The Short Story (Paper - I)
Sub. Code: 58445**

Day and Date : Tuesday, 26 - 3 - 2019

Total Marks : 50

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing the best alternatives. [10]

- a) The backward boy in the whole school was _____
  - i) Bishamber
  - ii) Makhan
  - iii) Phatik
  - iv) Pratik
- b) Rakesh was born in _____
  - i) February
  - ii) March
  - iii) October
  - iv) May
- c) Bishamber lived in _____
  - i) Mumbai
  - ii) Calcutta
  - iii) Madras
  - iv) Delhi
- d) Rakesh circled the cherry tree with _____
  - i) Pebbles
  - ii) Stones
  - iii) Bricks
  - iv) Clay
- e) The old man carries in his basket _____
  - i) Vegetables
  - ii) Noodles
  - iii) Food
  - iv) His grandson
- f) _____ was in the American consular service
  - i) Ramesh
  - ii) Ram
  - iii) Rakesh
  - iv) Ramsay

P.T.O.

Seat No.	
-------------	--

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, March - 2019

ENGLISH (Compulsory)

English For Communication (Paper - A)

Sub. Code: 58420

Day and Date : Thursday, 28 - 03 - 2019

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon to 2.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Rewrite the following choosing the correct alternative : [5]

- a) Gouri gives credit to _____ for his becoming an achiever.
  - i) his rivals
  - ii) his uncle
  - iii) his teacher
  - iv) his father
- b) The poet rescue the frog from the _____ mouth.
  - i) crocodile's
  - ii) snake's
  - iii) cobra's
  - iv) python's
- c) The elderly man whom the writer met was _____.
  - i) a watchman
  - ii) a peon
  - iii) a paid employee
  - iv) a watchman-cum-peon
- d) The word 'grass' in the poem is _____.
  - i) metaphor
  - ii) simile
  - iii) personified
  - iv) exaggeration
- e) _____ used to bring Nestle's chocolate for Kamala Das.
  - i) The brother
  - ii) The father
  - iii) The cook
  - iv) The lawyer

P.T.O.

B) Do as directed.

[5]

- a) Give synonyms for - ignore.
- b) Give antonyms for - decline.
- c) Give adverb of - sweet.
- d) Give the noun form of - cool.
- e) Add suffix and make new word of - good.

Q2) a) Answer any three of the following in two or three sentences each. [9]

- i) How did Samar's family receive him when he won the race?
- ii) What did Thandappa say about a special drink?
- iii) How did the poet rescue the frog?
- iv) How is Grass secure when there is an earthquake or flood?
- v) Why did Kamala feel lonely?

b) Write short notes on any two of the following in about 50 to 60 words each: [6]

- i) The Thandappa's philosophy of life.
- ii) Samar as a sportsman.
- iii) 'Grass Words' as a satirical poem.

Q3) a) Write a description of a Cellphone. [6]

b) Write a description of Temple in your village. [6]

Q4) a) Write a paragraph describing your daily routine. [7]

b) Narrate the experience, making use of the following points. [6]

A friend of mine and me, _____ on a motor bike _____ Konkancostal area _____ Getting dark _____ only a little petrol _____ no petrol pump around _____ decided to camp somewhere _____ put up the tent on the coast _____ a sleep _____ suddenly woke up _____ the tent floating _____ high tide _____ panicked _____ quickly packed _____ water getting deep _____ found the bike _____ escaped.

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - I) (Semester - I) (CBCS) (AECC1)**Examination, March - 2019****ENGLISH (Compulsory) (Paper - A) (English for Communication)****Ability Enhancement Compulsory Course****Sub. Code : 71205****Day and Date : Thursday, 28 - 03 - 2019****Time : 12.00 noon. to 02.00 p.m.**

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Total Marks : 50

Q1) A) Complete the following statements by choosing the best alternative from given below them: [4]

- i) According to A. G Gardiner, the little everyday civilities of behaviour make life _____.
  - a) pleasing
  - b) kind and tolerable
  - c) simple
  - d) beautiful
- ii) According to Shakespeare, all the World is _____.
  - a) a burden
  - b) beautiful
  - c) a stage
  - d) dangerous
- iii) The narrator had started associating Pushpa with _____ flowers.
  - a) red
  - b) yellow
  - c) orange
  - d) velvety
- iv) Tagore started school when he was nearing _____.
  - a) fifty
  - b) forty
  - c) sixty
  - d) seventy

B) Answer the following in one word/ one phrase/ one sentence each: [4]

- i) What, according to Tagore, should be the purpose of our education?
- ii) How did the conductor behave with old people?
- iii) Who sighs like furnace?
- iv) What age did the narrator guess Pushpa to be?

Q2) a) Answer any four of the following questions in about 3 to 4 sentences each: [8]

- i) Why could not the poet understand the theme of the reaper girl's song?
- ii) How was the meeting of the narrator with Pushpa?
- iii) How did Tagore develop a love for music in the pupils?
- iv) What are the seven stages of man?
- v) What does the poet compare the secret in his mind with?
- vi) In what sense is courtesy an investment?

b) Write short notes on any three of the following in about 7 to 8 sentences each: [9]

- i) The lift-man.
- ii) The girl in "The Solitary Reaper".
- iii) Pushpa's father.
- iv) Tagore's family background.
- v) Seven stages of a man's life.

Q3) Do as directed : [8]

a) Put the following prefixes in appropriate gaps in the following sentences:

(-in,- mis,- re,- un)

- i) That is ___ correct answer.
- ii) We should ___ view this study material again before the examination.

b) Make Adjectives of the following words by adding suffixes :
success, beauty

c) Make Verbs of the following words by adding:
prison, special

d) Choose the word which is opposite in meaning of the underlined words in the following sentences:

i) Wild animals are very cruel.

a) aggressive	b) beastly
c) kind	d) angry

ii) He is a man of knowledge.

a) importance	b) information
c) ignorance	d) wise

Q4) a) Imagine that you are visiting Mumbai for the first time. Write a piece of conversation with a police-man asking him about the Gateway of India. [8]

b) Narrate the experience of your first day in the senior college. [9]

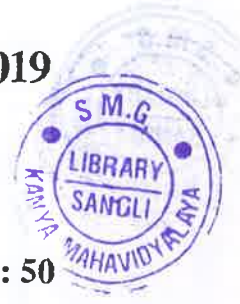
Seat No.	
-------------	--

B.A. (Part - I) (Semester - I) (CBCS) Examination, March - 2019

GEOGRAPHY (Paper - I)

Physical Geography (DSC-B10)

Sub. Code : 71240

Day and Date : Saturday, 30 - 03 - 2019

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.
  - 3) Neat diagrams and maps should be drawn wherever necessary.
  - 4) Use of map stencils is allowed.

Q1) Select the correct alternative from the following : [10]

- i) Who define Description of the earth means Geography?
  - a) Homer Hyte
  - b) Carl Ritter
  - c) Eratosthenes
  - d) Humboldt
- ii) Which of the following branch of the physical geography that deals with hydrosphere?
  - a) Oceanography
  - b) Climatology
  - c) Pedology
  - d) Geomorphology
- iii) Which of the following gas proportion is highest in atmosphere?
  - a) Nitrogen
  - b) Oxygen
  - c) Carbon dioxide
  - d) Ozone
- iv) Which of the following situation got maximum solar insolation?
  - a) Winter Season
  - b) Summer Season
  - c) Oblige Sunrays
  - d) Maximum Reflection of Sunrays
- v) How much pressure belts on the earth?
  - a) 8
  - b) 6
  - c) 5
  - d) 7
- vi) Who put forth Continental Drift Theory?
  - a) Davis
  - b) Wegner
  - c) Ritter
  - d) Malthus

P.T.O

- vii) Which layer of interior of earth has highest proportion of nickel and ferrous?
- a) Core
  - b) Crust
  - c) Mantle
  - d) None of these
- viii) Which of the following earthquake waves are highest destructive?
- a) Primary
  - b) Secondary
  - c) Surface
  - d) None of these
- ix) Which of the statements is true?
- a) In mechanical weathering chemical properties are changed.
  - b) In mechanical weathering only physical properties are changed.
  - c) In mechanical weathering both chemical and mechanical properties are changed.
  - d) In mechanical weathering both chemical and physical properties are not changed.
- x) Which of the following landforms is formed by erosion of the river?
- a) Waterfall
  - b) Flood Plains
  - c) Delta
  - d) Levees

Q2) Write short notes on any FOUR out of Six. [20]

- a) Branches of Physical Geography
- b) Composition of atmosphere
- c) Planetary Winds
- d) Interior of the earth
- e) Effects of the Volcano
- f) Erosional landforms of river

Q3) a) Explain the importance of Physical Geography? [10]

OR

- b) Describe the factors affecting on insolation?

Q4) a) Explain the causes and effects of earthquake? [10]

OR

- b) Explain the types of weathering?

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 2) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 4) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा.

[10]

- i) पृथ्वीचे वर्णन म्हणजे भूगोल होय हि व्याख्या कोणी केली?
 अ) होमर हायट ब) कार्ल रिटर
 क) इरटोस्थेनिस ड) हम्बोल्ट
- ii) खालीलपैकी प्राकृतिक भुविज्ञानाची कोणती शाखा जलावरणाशी संबंधित आहे?
 अ) सागरशास्त्र ब) हवामानशास्त्र
 क) मृदा शास्त्र ड) भूरूपशास्त्र
- iii) खालीलपैकी कोणत्या वायूचे प्रमाण वातावरणात सर्वाधिक आहे?
 अ) नायट्रोजन ब) ऑक्सिजन
 क) कार्बन डायऑक्साईड ड) ओझोन
- iv) खालीलपैकी कोणत्या स्थितीत सौरशक्ती सर्वाधिक मिळते?
 अ) हिवाळा ऋतू ब) उन्हाळा ऋतू
 क) तिरपी सूर्यकिरणे ड) सूर्यकिरणांचे सर्वाधिक परावर्तन
- v) पृथ्वीवर एकूण किती दाबपट्टे आहेत?
 अ) 8 ब) 6
 क) 5 ड) 7
- vi) भूखंड वहन सिद्धांत कोणी मांडला?
 अ) डेव्हीस ब) वेगनर
 क) रिटर ड) माल्थस
- vii) पृथ्वीच्या अंतरंगातील कोणत्या थरात निकेल व फेरसचे प्रमाण जास्त असते?
 अ) गाभा Core ब) वेगनर Crust
 क) मध्यावरण Mantle ड) यापैकी नाही
- viii) खालीलपैकी कोणत्या भूकंपलहरी सर्वाधिक विध्वंसक असतात?
 अ) प्राथमिक ब) दुय्यम
 क) भूपृष्ठ ड) यापैकी नाही

ix) खालीलपैकी कोणते विधान सत्य आहे?

- अ) यांत्रिक विदारणात रासायनिक गुणधर्म बदलतात.
 ब) यांत्रिक विदारणात फक्त प्राकृतिक गुणधर्म बदलतात.
 क) यांत्रिक विदारणात रासायनिक व प्राकृतिक दोन्ही गुणधर्म बदलतात.
 ड) यांत्रिक विदारणात रासायनिक व प्राकृतिक दोन्ही गुणधर्म बदलत नाहीत.

x) नदीच्या खनन कार्यामुळे कोणते भूरूप निर्माण होते?

- अ) धबधबा
 ब) पुरमैदाने
 क) त्रिभुज प्रदेश
 ड) पुरतट

प्र.2) टिपा लिहा (सहापैकी कोणत्याही चार)

[20]

- अ) प्राकृतिक भूविज्ञानाच्या शाखा
 ब) वातावरणाचे घटक
 क) ग्रहीय वारे
 ड) पृथ्वीचे अंतरंग
 इ) ज्वालामुखीचे परिणाम
 फ) नदीच्या खनन कार्याद्वारे निर्माण होणारी भूरूपे

प्र.3) अ) प्राकृतिक भूविज्ञानाचे महत्त्व स्पष्ट करा?

[10]

किंवा

ब) सौरशक्तीच्या वितरणावर परिणाम करणाऱ्या घटकाचे वर्णन करा.

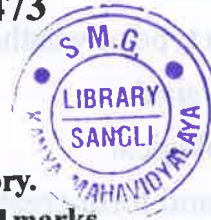
प्र.4) अ) भूकंपाची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

ब) विदारणाचे प्रकार स्पष्ट करा.

~~~~~

Seat
No.**B.A. (Part-I) (Semester-I) Examination, March - 2019****GEOGRAPHY (Optional)****Geomorphology (Paper-I)****Sub. Code: 58473****Day and Date : Saturday, 30 - 03 - 2019****Time : 12.00 noon to 2.00 p.m.****Total Marks : 50**

- Instructions :**
- 1) All the questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.
  - 3) Draw neat maps and diagrams wherever necessary.
  - 4) Use of map stencil is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions. [10]

- i) Which of the following is not studied in Geomorphology?
  - a) Plate tectonics
  - b) Volcanoes
  - c) Earth crust
  - d) Population
- ii) Which branch of physical Geography studies the land forms, their origin and evolution?
  - a) Pedology
  - b) Climatology
  - c) Geomorphology
  - d) Oceanography
- iii) Which pole of the earth occupied by land?
  - a) North
  - b) South
  - c) Both
  - d) None of these
- iv) Which sea was located in south of Laurasia?
  - a) Panthalsa
  - b) Pacific
  - c) Atlantic
  - d) Tethys
- v) Who putforth plate Tectonic Theory?
  - a) Ptolemy
  - b) W.J. Morgan
  - c) A. Wegner
  - d) Tuzo Wilson

P.T.O.

- vi) Which forces are responsible for the origin of continents?
 a) Horizontal forces   b) Vertical forces
 c) External forces   d) None of these
- vii) What is the unit of measurement of earthquake intensity?
 a) Millibar   b) Centimeter
 c) Richter   d) Fadam
- viii) In which type of weathering the properties of original rocks are changed?
 a) Physical   b) Chemical
 c) Biological   d) None of these
- ix) Which land form created due to the erosional work of river?
 a) Potholes   b) Levee
 c) Delta   d) Mushroom rock
- x) In which region the work of wind is more effective?
 a) Sea coast   b) Desert
 c) karst region   d) None of these

Q2) Write the answers for the following questions in detail.

[20]

- a) Define Geomorphology and explain its nature.

OR

Explain plate Tectonic theory.

- b) Explain causes and consequences of earthquake.

OR

What is weathering? Explain its types.

Q3) Write short notes (any four).

[20]

- a) Significance of Geomorphology
 b) Characteristics of the distribution of the land and water
 c) Types of faults
 d) Types of volcano
 e) Water fall
 f) Barkhan

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यक तेथे नकाशे व आकृत्या काढा.
4) नकाशा स्टेंसिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांसाठी दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा.

[10]

- i) खालीलपैकी कोणत्या घटकाचा भूरूपशास्त्रात अभ्यास होत नाही?
अ) भूविवर्तनीकी   ब) ज्वालामुखी
क) पृथ्वीचे कवच   ड) लोकसंख्या
- ii) प्राकृतिक भूगोलशास्त्राच्या कोणत्या शाखेत भूरूपे, त्यांची निर्मिती आणि उत्क्रांतीचा अभ्यास केला जातो?
अ) मृदाशास्त्र   ब) हवामानशास्त्र
क) भूरूपशास्त्र   ड) सागरशास्त्र
- iii) पृथ्वीचा कोणता ध्रुव जमीनीने व्यापलेला आहे?
अ) उत्तर   ब) दक्षिण
क) दोन्ही   ड) यापैकी नाही
- iv) लॉरेंशियच्या दक्षिणेस कोणता समुद्र होता?
अ) पॅथलसा   ब) पॅसीफिक
क) अटलांटिक   ड) टेथिस
- v) भूविवर्तनीकी सिद्धांत कोणी मांडला?
अ) टॉलेमी   ब) डब्लू. जे. मॉरगॉन
क) अ. वेगनर   ड) टूडो विल्सन
- vi) भूखंडनिर्मितीसाठी कोणती शक्ती जबाबदार आहे?
अ) आडवी शक्ती   ब) उर्ध्वगामी शक्ती
क) बहिर्गत शक्ती   ड) यापैकी नाही
- vii) भूकंपाची तीव्रता कोणत्या परिमाणात मोजली जाते.
अ) मिलीबार   ब) सेंटमीटर
क) रिश्टर   ड) फॅदम

Seat No.	

B. A. (Part - I) (Semester - I) (CBCS) Examination, April - 2019

ECONOMICS (Optional) (Paper - I) (DSC - B3)

Indian Economy

Sub. Code : 71230

Day and Date : Wednesday, 03 - 04 - 2019

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

Total Marks : 50

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternative. [10]

- i) A share of service sector is _____ in Gross Domestic Product in India.
  - a) Steady
  - b) Increasing
  - c) Decreasing
  - d) Odd
- ii) Nature of Indian economy is _____.
  - a) Backward
  - b) Undeveloped
  - c) Developed
  - d) Developing
- iii) Twenty Point Programme was started in _____ for poverty eradication in India.
  - a) 1975
  - b) 1969
  - c) 1980
  - d) 1984
- iv) Jawahar Rozgar Yojana (JRY) was started in the year _____ in India.
  - a) 1950
  - b) 1972
  - c) 1989
  - d) 1991
- v) Technical employment is mostly occurs in _____ sector.
  - a) Agriculture
  - b) Industry
  - c) Trade
  - d) Service

P.T.O.

ix) शाश्वत विकासाच्या संकल्पनेत विकास आणि ..... यामधील संबंध स्पष्ट केला आहे.

अ) लोकसंख्या

ब) रोजगार

क) अर्थव्यवस्था

ड) पर्यावरण

स्वातंत्र्यानंतर भारताने ..... अर्थव्यवस्थेचा स्विकार केला.

अ) समाजवादी

ब) भांडवलशाही

क) लोकशाही

ड) मिश्र

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

अ) बेरोजगारीचे प्रकार

ब) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील संरचनात्मक बदल

क) सामाजिक विषमतेची समस्या

ड) भारतातील साक्षरतेच्या प्रमाणाची संकल्पना

इ) दरडोई उत्पन्न कमी असण्याची कारणे

फ) दारिद्र्य निर्मुलनाच्या उपाययोजना

प्र.3) भारतीय अर्थव्यवस्था आणि सर्व समावेशक विकासाचे निर्देशक स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

बेरोजगारी म्हणजे काय सांगून भारतातील बेरोजगारीच्या उपाययोजना स्पष्ट करा.

प्र.4) भारतातील विभागीय असंतुलनाचे दर्शक स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

भारतातील लोकसंख्या वाढीची कारणे स्पष्ट करा.

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) (Old) Examination, April - 2019

ECONOMICS (Optional)

Indian Economy - I (Paper - I)

Sub. Code: 58463

Day and Date : Wednesday, 03 - 04 - 2019

Time : 12.00 noon to 2.00 p.m.

Instructions : 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

Total Marks : 50

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternative. [10]

- a) In Indian economy, the share of _____ sector in national income is increasing.
- i) Service   ii) Agriculture
iii) Industry   iv) None of these
- b) According to 2011 census the sex ratio was _____.
- i) 943   ii) 934
iii) 933   iv) 950
- c) Inequality of income can be reduced through _____.
- i) Taxation   ii) Savings
iii) Loan   iv) None of these
- d) Relative poverty is measured on the basis of _____.
- i) Calories   ii) Production
iii) Income   iv) Essential needs
- e) The proportion of world population living in India is _____.
- i) 15.5%   ii) 12.5%
iii) 17.5%   iv) 20.5%
- f) India adopted new economic policy in _____.
- i) 1992   ii) 1991
iii) 1980   iv) 1995

P.T.O.

- g) M. Narasimham Committee was appointed in the year 1991 for _____ sector reforms.
- i) Financial   ii) Agricultural
iii) Industrial   iv) None of these
- h) Jawahar Rozagar Yojana started in the year _____.
- i) 1980   ii) 1995
iii) 1989   iv) 1991
- i) In the year 2011 India's population was _____ crores.
- i) 100   ii) 110
iii) 121   iv) 130
- j) According to _____ lack of effective demand is the main cause of Unemployment.
- i) Keynes   ii) Ricardo
iii) Smith   iv) Marshall

Q2) Answer the following questions in detail. [20]

- a) Explain the causes of growth of population in India.

OR

Discuss in detail financial sector reforms in India.

- b) State the causes of unemployment In india.

OR

Explain the characteristics of the Indian economy as a developing economy.

Q3) Write short notes (any four) [20]

- a) Features of Mixed economy
b) Causes of Poverty in India.
c) Population Policy - 2000
d) Problem of regional imbalances in India.
e) Major fiscal sector reforms.
f) Structural change in India's Agricultural sector.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[10]

अ) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील राष्ट्रीय उत्पन्नातील ..... क्षेत्राचा हिस्सा वेगाने वाढत आहे.

- i) सेवा ii) शेती
iii) उद्योग iv) यापैकी नाही

ब) सन 2011 च्या जनगणनेनुसार स्त्री-पुरुष प्रमाण ..... आहे.

- i) 943 ii) 934
iii) 933 iv) 950

क) ..... द्वारे उत्पन्नातील विषमता कमी करता येते.

- i) कर आकारणी ii) बचती
iii) कर्ज iv) यापैकी नाही

ड) सापेक्ष दारिद्र्य ..... आधारे मोजले जाते.

- i) उष्मांक ii) उत्पादन
iii) उत्पन्न iv) अत्यावश्यक गरजा

इ) जगाच्या लोकसंख्येत भारतीय लोकसंख्येचे प्रमाण ..... आहे.

- i) 15.5% ii) 12.5%
iii) 17.5% iv) 20.5%

फ) भारताने ..... साली नवीन आर्थिक धोरणाचा स्वीकार केला.

- i) 1992 ii) 1991
iii) 1980 iv) 1995

य) ..... क्षेत्रातील सुधारणासाठी सन 1991 मध्ये एम. नरसिंहम कमिटी स्थापन केली होती.

- i) वित्तीय ii) शेती
iii) औद्योगिक iv) यापैकी नाही

- र) जवाहर रोजगार योजनेची सुरुवात ..... मध्ये झाली.
 i) 1980 ii) 1995
 iii) 1989 iv) 1991

- ल) सन 2011 मध्ये भारताची लोकसंख्या ..... कोटी होती.
 i) 100 ii) 110
 iii) 121 iv) 130

- व) ..... च्या मते प्रभावी मागणीचा अभाव हे बेरोजगारीचे प्रमुख कारण होय.
 i) केन्स ii) रिकार्डो
 iii) स्मिथ iv) मार्शल

प्र.2) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) भारतीय लोकसंख्या वाढीची कारणे विशद करा.

किंवा

भारतातील वित्तीय क्षेत्रातील सुधारणांची सविस्तर चर्चा करा.

- ब) भारतातील बेरोजगारीची कारणे सांगा.

किंवा

- ब) विकसनशील भारतीय अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.3) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) मिश्र अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये
 ब) भारतीय दारिद्र्याची कारणे
 क) लोकसंख्या धोरण 2000
 ड) भारतातील प्रादेशिक असमतोलाची समस्या
 इ) राजकोषीय क्षेत्रातील प्रमुख सुधारणा
 फ) भारतीय शेती क्षेत्रातील रचनात्मक बदल

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) (CBCS) Examination, April - 2019

HISTORY (Paper - I) (DSC-B1)

Rise of the Maratha Power (1600-1707)

Sub. Code : 71228

Day and Date : Thursday, 04 - 04 - 2019

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

Instructions : 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

Total Marks : 50

Q1) Fill in the blanks by choosing the appropriate alternative given below. [10]

- i) _____ wrote the book, 'The Rise of Maratha Power'.
- a) V. C. Bendre   b) Riyastkar Sardesai
c) Justice M. G. Ranade   d) N. R. Phatak
- ii) _____ was the Vakil (envoy) of Afzalkhan.
- a) Pantaji Gopinath   b) Krushnaji Bhaskar
c) Vallabh Pant   d) Trimbak Bhaskar
- iii) Chh. Shivaji Maharaj constructed the _____ ghat on the bank of the krishna river at Shrishaila Malikarjun.
- a) Shri Ganesh   b) Shri Bhawani
c) Shri Jagdamb   d) Shri Shankar
- iv) Chh. Shivaji Maharaj choose _____ fort for the Capital.
- a) Pratapgad   b) Panhalgad
c) Vishalgad   d) Raigad
- v) Chh. Sambhaji Maharaj was arrested by _____ at Sangmeshwar.
- a) Bahadurkhan   b) Mukarrabkhan
c) Kasimkhan   d) Dilerkhan
- vi) Maharani Tarabai was the daughter of _____.
- a) Dhanaji Jadhav   b) Vithoji Chawan
c) Hambirrao Mohite   d) Prataprao Gujar

vii) The first coronation of Chh. Shivaji Maharaj took place at the hands of _____.

- a) Kesharbhatt   b) Nischalपुरी
c) Krushnaji Bhaskar   d) Gagabhatt

viii) The Mahakavya 'Shivbharat' has been written by _____.

- a) Kavi Parmananda   b) Raghunath Hanmante
c) Jayram Pindey   d) Keshav Pandit

ix) Original copy of 'Aadhyaptra' has been written in _____ script.

- a) Devnagari   b) Modi
c) Bramhi   d) Arabi

x) 'Muntkhab - UL - Lubab Mahamadshahi' has been written by _____.

- a) Khaphikhan   b) Bhimsen Saxena
c) Saki Musttaid khan   d) Keshav Pandit

Q2) Write short notes (Any Four)

[20]

- a) Conflict between Chh. Shivaji Maharaj and Afzalkhan.
b) Effects of Sack of Surat
c) Treaty of Purandar
d) Siege of Jinji
e) Shivbharat
f) Tarikh - A - Dilkhusha

Q3) Answer the following question in detail.

[10]

- a) Give the detail account of Chh. Shivaji Maharaja's attack on Shahistekhan.

OR

- b) Give an information about Chh. Shivaji Maharaja's Karnataka Campaign.

Q4) Answer the following question in detail.

[10]

- a) Describe the work of Chh. Sambhaji Maharaj in the Maratha History.

OR

- b) Give the importance of the English and Portugese sources on the Maratha History.

ix) 'आज्ञापत्राची' मूळ संहिता ..... लिपीमध्ये लिहिली आहे.

- अ) देवनागरी   व) मोडी
क) ब्राम्ही   ड) अरबी

'मुन्तकाब - उल - लुबाब महमंदाशाही' हा ग्रंथ ..... यांनी लिहला.

- अ) खाफीखान   व) भिमसेन सक्सेना
क) साकी मुस्तैदखान   ड) केशव पंडित

प्र.2) टिपा लिहा (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) छ. शिवाजी महाराज - अफझलखान संघर्ष
ब) सुरत लुटाचे परिणाम
क) पुरंदरचा तह
ड) जिंजीचा वेढा
इ) शिवभारत
फ) तारीख - ए - दिलकुशा

प्र.3) दिर्घोत्तरी प्रश्न.

[10]

अ) छ. शिवाजी महाराजांची शाहिस्तेखानावरील छाप्याची माहिती द्या.

किंवा

ब) छ. शिवाजी महाराजांच्या कर्नाटक मोहिमेची माहिती द्या.

प्र.4) दिर्घोत्तरी प्रश्न.

[10]

अ) मराठांच्या इतिहासातील संभाजी महाराजांच्या कार्याचे वर्णन करा.

किंवा

ब) मराठ्यांच्या इतिहासास उपयुक्त इंग्रजी व पोर्तुगीज साधनांचे महत्व सांगा.

~~~~~

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, April - 2019

PSYCHOLOGY (Paper - I)

Foundation of Psychology (CBCS) (DSC-B6)

Sub. Code : 71236

Day and Date : Tuesday, 02 - 04 - 2019

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

Total Marks : 50

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Select the correct alternative from the following : [10]

- i) The observation under the controlled condition is called _____
  - a) Experiment
  - b) Observation
  - c) Introspection
  - d) Survey
- ii) _____ is called father of Psychoanalysis.
  - a) Freud
  - b) Rojers
  - c) Allport
  - d) Watson
- iii) _____ is one of the gestalt principles of perception.
  - a) Proximity
  - b) Emotion
  - c) Attention
  - d) None of these
- iv) _____ Jerman scientist first studied about sleep.
  - a) Honse Bargar
  - b) Rubin
  - c) Watson
  - d) Freud
- v) Learning means modification in _____ and behaviour.
  - a) Experience
  - b) Knowledge
  - c) Sensation
  - d) Perception
- vi) Give to stimulation reaction happen, this is called as _____
  - a) Punishment
  - b) Miracle
  - c) Reinforcement
  - d) Reinforcer

P.T.O.

B - 41

Total No. of Pages : 4

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, December - 2018

SOCIOLOGY (Paper - I)

Introduction to Sociology

Sub. Code : 58462

Day and Date : Sunday, 02 - 12 - 2018

Total Marks : 50

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Choose the correct alternative and complete the following sentences : [10]

- i) _____ is the subject matter of sociology.
  - a) Physical relationships
  - b) Social relationships
  - c) Natural relationships
  - d) Static relationships
- ii) According to Kingsley Davis, Sociology is a _____ science of society.
  - a) Specific
  - b) Natural
  - c) General
  - d) Physical
- iii) The ideas on 'Evolution' is set by _____ scholar.
  - a) Karl Marx
  - b) Max Weber
  - c) Herbert Spencer
  - d) None of the above
- iv) 'Conflict' is a _____ type of interaction.
  - a) Disintegrative
  - b) Integrative
  - c) Simple
  - d) None of the above
- v) _____ is characteristics of human society.
  - a) Lack of culture
  - b) Lack of language
  - c) Lack of interaction
  - d) Definite territory
- vi) _____ is the web of social relationship.
  - a) Society
  - b) Group
  - c) Community
  - d) Institution

P.T.O

vii) According to Edward Tylor, belief in supernatural beings is _____.

a) Co-operation	b) 'Culture
c) Caste	d) Religion

viii) _____ is a major type of higher education.

a) Distance education	b) Religious education
c) Violence education	d) Caste education

ix) _____ is a important function of culture.

a) Deviance	b) Development of personality
c) Evolution	d) Stratification

x) _____ is a characteristics of culture.

a) Deviance	b) Disorganization
c) Adaptability	d) Observation

Q2) Write detail answers of following questions :

[20]

a) Define sociology and explain the subject matter of sociology.

OR

Discuss the characteristics of human society.

b) Explain the characteristics of 'Family institution'.

OR

What is culture? Discuss distinctive characteristics of culture.

Q3) Write short answers of any four of the following questions :

[20]

- Origin of sociology.
- Uses of sociology.
- Types of social interaction.
- Function of religion.
- Types of education.
- Function of culture.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गूण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[10]

- i) ..... समाजशास्त्राचा अभ्यास विषय आहे.
- अ) भौतिक संबंध   ब) सामाजिक संबंध
क) नैसर्गिक संबंध   ड) स्थिर संबंध
- ii) किंगजले डेव्हिसच्या मते समाजशास्त्र हे समाज विषयीचे ..... शास्त्र आहे.
- अ) विशिष्ट   ब) नैसर्गिक
क) सामान्य   ड) भौतिक
- iii) 'उत्क्रांती' चे विचार ..... विचारवंताने मांडले.
- अ) कार्ल मार्क्स   ब) मॅक्स वेबर
क) हर्बर्ट स्पेन्सर   ड) यापैकी नाही
- iv) संघर्ष ही ..... स्वरूपाची आंतरक्रिया आहे.
- अ) विघटनात्मक   ब) संघटनात्मक
क) साधी   ड) यापैकी नाही
- v) ..... हे मानव समाजाचे वैशिष्ट्य आहे.
- अ) संस्कृतीचा अभाव   ब) भाषेचा अभाव
क) आंतरक्रियेचा अभाव   ड) निश्चित भू - प्रदेश
- vi) ..... म्हणजे सामाजिक संबंधाचे जाळे होय.
- अ) समाज   ब) समूह
क) समुदाय   ड) संस्था
- vii) एडवर्ड टायलरच्या मते, दिव्य प्राण्यावरील श्रद्धा म्हणजे ..... होय.
- अ) सहकार्य   ब) संस्कृती
क) जात   ड) धर्म

viii) ..... हा उच्च शिक्षणातील एक प्रमुख प्रकार आहे.

अ) दूर शिक्षण	ब) धार्मिक शिक्षण
क) हिंसाचाराचे शिक्षण	ड) जातीचे शिक्षण

ix) ..... हे संस्कृतीचे महत्वपूर्ण कार्य आहे.

अ) विचलन	ब) व्यक्तिमत्व विकास
क) उत्क्रांती	ड) स्तरीकरण

x) ..... हे संस्कृतीचे वैशिष्ट्य आहे.

अ) विचलन	ब) विघटन
क) समावेशकता	ड) निरीक्षण

प्र.2) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

अ) समाजशास्त्राची व्याख्या द्या आणि समाजशास्त्राचा अभ्यास विषय स्पष्ट करा.

किंवा

मानवी समाजाच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

ब) कुटुंब संस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

किंवा

संस्कृती म्हणजे काय? संस्कृतीच्या ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) समाजशास्त्राचा उदय.
- ब) समाजशास्त्राचा उपयोग.
- क) सामाजिक आंतरक्रियेचे प्रकार.
- ड) धर्माची कार्ये.
- इ) शिक्षणाचे प्रकार.
- फ) संस्कृतीची कार्ये.

ॐॐॐ

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, November - 2018

GEOGRAPHY (Optional) (Paper - I) (CBCS)

Physical Geography

Sub. Code : 71240

Day and Date : Wednesday, 14 - 11 - 2018

Time : 12.00 Noon to 02.00 p.m.

Total Marks : 50

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Neat diagram and maps must be draw wherever necessary.
  - 3) Figures to right indicate full marks.
  - 4) Use of maps stencils is allowed.

Q1) Select the correct alternative from the following : [10]

- i) Which of the following is not a branch of Physical Geography?
  - a) Geomorphology
  - b) Climatology
  - c) Oceanography
  - d) Political Geography
- ii) Which rays absorbs in the ozonosphere?
  - a) Lesar
  - b) Ultra violet
  - c) X-rays
  - d) Infrared
- iii) Which is the lowermost layer of atmospher?
  - a) Stratosphere
  - b) Isnosphere
  - c) Exposphere
  - d) Troposphere
- iv) How much High pressure belts found on the Earth?
  - a) Seven
  - b) Three
  - c) Five
  - d) Four
- v) Outermost layer of the earth crust is known as -
  - a) Lithosphere
  - b) Mantle
  - c) Core
  - d) None of these
- vi) Who putforth the concept of cycle of erosions?
  - a) W.M. Davis
  - b) Tuzo Wilson
  - c) Alfred Wegener
  - d) Strabbo

P.T.O.

- vii) Continental Drift Theory is putforth by -
 a) W.J. Morgon   b) W.M. Davis
 c) Ptolemy   d) Alfred Wegener
- viii) Which ocean was around the Pangaea?
 a) Tethys   b) Pacific
 c) Panthalasa   d) Atlantic .
- ix) Which earthquake waves are very destructive.
 a) Primary   b) Secondary
 c) Surface   d) None of these
- x) Which landform is formed in old stage of river?
 a) Waterfall   b) V. shaped valley
 c) Delta   d) Gorge

Q2) Write short notes on any four out of six. **[20]**

- a) Branches of physical Geography.
- b) Horizontal distribution of temperature.
- c) Effect of earthquakes.
- d) Concept of cycle of erosion.
- e) Mechanical weathering.
- f) Delta

Q3) a) Define the Physical Geography and explain the scope of Physical Geography. **[10]**

OR

- b) What is Insolation? Explain the factors affecting the distribution of Insolation. **[10]**

Q4) a) Explain the Alfred Wegener's continental Drift Theory. **[10]**

OR

- b) What is weathering? Explain briefly its types and characteristics. **[10]**

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 3) आवश्यक तेथे नकाशे आकृत्या काढा.
 4) नकाशा स्टेन्सील वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडा.

[10]

- i) खालीलपैकी कोणती प्राकृतिक भूगोलाची शाखा नाही?
 अ) भूरूपशास्त्र ब) हवामान शास्त्र
 क) सागरीभूगोल ड) राजकीय भूगोल
- ii) ओझोन वायूच्या थरात कोणत्या किरणांचे शोषण होते?
 अ) लेसर ब) अतिनिल किरणे
 क) क्ष-किरण ड) उपारुन
- iii) वातावरणाचा सर्वात खालचा थर कोणता?
 अ) स्थितांबर ब) आयनांबर
 क) बाह्यांबर ड) तपांबर
- iv) पृथ्वीवर जास्त दाबाचे पट्टे किती आढळतात?
 अ) सात ब) तीन
 क) पाच ड) चार
- v) भूकवचाच्या बाह्यभागास काय म्हणतात?
 अ) शीलावरण ब) प्रावरण
 क) गाभा ड) यापैकी नाही
- vi) क्षरणचक्राची संकल्पना कोणी मांडली?
 अ) डब्लू एम डेव्हिस ब) टूझो विल्सन
 क) अल्फ्रेड वेगनर ड) स्ट्रॅबो
- vii) भूखंडवहन सिद्धांत कोणी मांडला?
 अ) डब्लू जे मॉरगॉन ब) डब्लू एम डेव्हिस
 क) टॉलेमी ड) अल्फ्रेड वेगनर
- viii) पॅजिया कोणत्या महासागराने वेढलेला होता?
 अ) टेथिस ब) पॅसिफिक
 क) पॅथलसा ड) अटलांटिक

ix) कोणत्या भूकंपलहरी सर्वात विध्वंसक असतात?

- अ) प्राथमिक
ब) दुय्यम
क) भूपृष्ठीय
ड) यापैकी नाही

खालीलपैकी कोणते भूरूप नदीच्या वृद्धावस्थेत तयार होते.

- अ) धबधबा
ब) व्ही आकाराची दरी
क) त्रिभुज प्रदेश
ड) घळई

प्र.2) खालील सहापैकी चार टीपा लिहा.

[20]

- अ) प्राकृतिक भूगोलाच्या शाखा
ब) तापमानाचे आडवे वितरण
क) भूकंपाचे परीणाम
ड) क्षरणचक्र संकल्पना
इ) कायिक विदारण
फ) त्रिभुज प्रदेश

प्र.3) अ) प्राकृतिक भूगोलाची व्याख्या सांगून त्याची व्याप्ती सांगा.

[10]

किंवा

ब) सौरशक्ती म्हणजे काय? सौरशक्तीच्या वितरणावर परीणाम करणाऱ्या घटकांचे वर्णन करा. [10]

प्र.4) अ) अल्फ्रेड वेगनरचा भूखंड वहन सिध्दांत स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

ब) विदारण म्हणजे काय? त्याचे प्रकार व गुणधर्म सविस्तर लिहा.

[10]

B - 56

Total No. of Pages : 4

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, November - 2018
GEOGRAPHY (Optional) (Paper -I)
Geomorphology
Sub. Code : 58473

Day and Date : Wednesday, 14 - 11 - 2018

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

- Instructions:**
- 1) All the questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks .
  - 3) Draw neat maps and diagrams wherever necessary.
  - 4) Use of map stencils is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions: [10]

- i) Which of following is not sub-branch of Physical Geography?
  - a) Climatology
  - b) Geomorphology
  - c) Oceanography
  - d) Settlement Geography
- ii) In which order of landforms the waterfall is included?
  - a) First
  - b) Second
  - c) Third
  - d) Fourth
- iii) Which plate is covered the largest part of earth surface?
  - a) Pacific Plate
  - b) Australian Plate
  - c) North American Plate
  - d) South American Plate
- iv) Which pole of the earth is covered by water?
  - a) East
  - b) West
  - c) North
  - d) South
- v) Which of the following earthquake waves are destructive?
  - a) Primary
  - b) Second
  - c) Surface
  - d) None of these
- vi) Which was the only continent on the earth in paleozoic era?
  - a) Gondawana
  - b) Lorensia
  - c) Deccan Plateau
  - d) Panjia

P.T.O.

B - 56

- vii) The folding is result of which forces?
- a) Endogenetic forces   b) Exogenetic forces
c) Atmospheric forces   d) Gravitational force
- viii) Which type of weathering is associated with animal?
- a) Mechanical   b) Biotic
c) Chemical   d) None of these
- ix) Which type of landforms is formed due to depositional work of river.
- a) Pot holes   b) Waterfall
c) Levee   d) 'V' Shaped Valley
- x) Which landforms is created due to the erosional work of wind?
- a) Zeugen   b) Burkhan
c) Loess plain   d) Sand dunes

Q2) Write answer of the following questions in detail: [20]

- a) Define Geomorphology and explain its scope.

OR

Explain the distributional characteristics of land and water.

- b) What is volcano? Explain its types and causes?

OR

Explain the erosional landforms by wind?

Q3) Write short notes (any four): [20]

- a) Nature of Geomorphology.
b) Evidences of continental drift theory.
c) Chemical weathering.
d) Earthquake region in India.
e) Causes of volcanoes.
f) Waterfalls and Plung Pool.

B - 56

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
  - 2) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
  - 3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 4) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांसाठी दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा.

[10]

- i) खालीलपैकी कोणती प्राकृतिक भूगोलाची उपशाखा नाही?
  - अ) हवामानशास्त्र
  - ब) भूरूपशास्त्र
  - क) सागरशास्त्र
  - ड) वसाहत भूगोल
- ii) भूरूपाच्या कोणत्या श्रेणीत धबधब्यांचा समावेश होतो.
  - अ) प्रथम
  - ब) द्वितीयक
  - क) तृतीयक
  - ड) चतुर्थक
- iii) भूपृष्ठाचा सर्वाधिक भाग कोणत्या प्लेटने व्यापलेला आहे?
  - अ) पॅसिफिक प्लेट
  - ब) ऑस्ट्रेलियन प्लेट
  - क) उत्तर अमेरिकन प्लेट
  - ड) दक्षिण अमेरिकन प्लेट
- iv) पृथ्वीचा कोणता ध्रुव जलव्याप्त आहे?
  - अ) पूर्व
  - ब) पश्चिम
  - क) उत्तर
  - ड) दक्षिण
- v) खालीलपैकी कोणत्या भूकंपलहरी विध्वंसक असतात?
  - अ) प्राथमिक
  - ब) दुय्यम
  - क) भूपृष्ठ तरंग
  - ड) यापैकी नाही
- vi) पॅलिझोइक कालखंडात पृथ्वीवर कोणते एकच भूखंड होते?
  - अ) गोंडवाना
  - ब) लॉरेंशिया
  - क) दख्खन पठार
  - ड) पॅजिया

B - 56

- vii) वलीकरण हा कोणत्या शक्तीचा परिणाम आहे ?
अ) भूअंतर्गत शक्ती   ब) बाह्यकारक शक्ती
क) वातावरणीय शक्ती   ड) गुरुत्वाकर्षण शक्ती
- viii) प्राणी कोणत्या विदारणाच्या प्रकाराशी संबंधित आहेत ?
अ) यांत्रिक   ब) जैविक
क) रासायनिक   ड) यापैकी नाही
- ix) नदीच्या संचयन कार्यामुळे कोणते भूरूप तयार होते ?
अ) रंजन खळगे   ब) धबधबे
क) पूरतट   ड) व्ही आकाराची दरी
- x) वाऱ्याच्या खनन कार्यामुळे कोणता भू-आकार तयार होतो ?
अ) ज्यूजेन   ब) बारखण
क) लोएस मैदान   ड) वालूकागिरी

प्र.2) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

अ) भूरूपशास्त्राच्या व्याख्या देवून व्याप्ती स्पष्ट करा.

किंवा

पृथ्वीवरील जमीन व पाणी यांच्या वितरणाची वैशिष्ट्ये सांगा.

ब) ज्वालामुखी म्हणजे काय ? ज्वालामुखीचे प्रकार व कारणे स्पष्ट करा.

किंवा

वाऱ्याच्या खनन कार्यामुळे तयार होणाऱ्या भूमिस्वरूपांचे स्पष्टीकरण करा.

प्र.3) टिपा लिहा (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) भूरूपशास्त्राचे स्वरूप
ब) भूखंडवहन सिद्धांताचे पूरावे
क) रासायनिक विदारण
ड) भारतातील भूकंप प्रदेश
इ) ज्वालामुखीची कारणे
फ) धबधबे व प्रपातगर्त

B - 229

Total No. of Pages : 4

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) (CBCS) Examination, November - 2018

HISTORY (Optional) (Paper - I)

Rise of the Maratha Power (1600-1707)

Sub. Code : 71228

Day and Date : Monday, 19 - 11 - 2018

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

- Instructions:**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Fill in the blanks by choosing the appropriate alternative given below: [10]

- i) Chh. Shivaji Maharaj born in _____ origin (Kul)
  - a) Bhosale
  - b) Jadhav
  - c) More
  - d) Mohite
- ii) Tanaji Malusare captured the _____ fort.
  - a) Vishalgad
  - b) Kondana
  - c) Raigad
  - d) Purandar
- iii) The coronation of Chh. Shivaji Maharaj took place on _____
  - a) 6th June 1674
  - b) 6th July 1674
  - c) 6th Aug. 1674
  - d) 6th March 1674
- iv) Chh. Sambhaji Maharaj born on _____ fort.
  - a) Shivneri
  - b) Rajgad
  - c) Purandar
  - d) Sinhgad
- v) Bhimsen Saxena wrote the book _____
  - a) Massir-i-Aalamgiri
  - b) Tarikh-i-Dilkusha
  - c) Badshahnama
  - d) Humayunnama
- vi) _____ wrote the book 'Rise of Maratha Power'.
  - a) Justice M.G. Ranade
  - b) Dr. Balkrishna
  - c) Sir Jadunath Sarkar
  - d) Dr. A.R. Kulkarni

P.T.O.

- vii) Treaty of Purandar signed between Chh. Shivaji Maharaj and _____
- a) Mirza Raje Jaysingh   b) Dilerkhan
c) Shekh Nizam   d) Ramsingh
- viii) _____ is also known as 'Bhadrakali'
- a) Maharani Tarabai   b) Maharani Soyraibai
c) Maharani Yesubai   d) Rajmata Jijabai
- ix) 'Shivbharat' has been written by _____
- a) Krushnaji Anant Sabhasad
b) Khaphikhan
c) Kavi Permanand
d) Ramchandra Pant Amatya
- x) The book Muntkhab-ul-Lubab Mahmudshahi has been written by _____
- a) Bhimsen Saxena   b) Khaphikhan
c) Saki Musttaid Khan   d) Ishwar Das

Q2) Write short notes (any four): **[20]**

- a) Shahajiraje
b) Jawali expedition
c) Treaty of Purandar
d) Chh. Shivaji Maharaj and Vyankoji relations
e) Maharani Tarabai
f) Aadnyapatra

Q3) Answer the following question in detail: **[10]**

- a) Give the causes of Rise of Maratha power?
- OR
- b) Explain in detail the effects of Karnatak expedition.

Q4) Answer the following question in detail: **[10]**

- a) Evaluate the contribution of Chh. Sambhaji Maharaj in the Maratha war of Independence.
- OR
- b) Give the importance of English sources for the writing of Maratha History.

- vii) पुरंदरचा तह छ.शिवाजी महाराज व .....यांच्यामध्ये झाला.
अ) मिर्झा राजे जयसिंह ब) दिलेरखान
क) शेख निजाम ड) रामसिंह
- viii) .....यांना 'भद्रकाली' असेही म्हणतात.
अ) महाराणी ताराबाई ब) महाराणी सोयराबाई
क) महाराणी येसुबाई ड) राजमाता जिजाबाई
- ix) 'शिवभारत' या ग्रंथाची रचना .....यांनी केली.
अ) कृष्णाजी अनंत सभासद
ब) खाफीखान
क) कवी परमानंद
ड) रामचंद्रपंत अमात्य
- x) 'मुन्तखाब-वुल-लुबाव महमंदाशाही' हा ग्रंथ .....यांनी लिहीला आहे.
अ) भीमसेन सक्सेना ब) खाफीखान
क) साकी मुस्तैदखान ड) ईश्वरदास

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) शहाजीराजे
ब) जावळी मोहीम
क) पूरंदरचा तह
ड) छ. शिवाजी महाराज - व्यंकोजी संबंध
इ) महाराणी ताराबाई
फ) आज्ञापत्र

प्र.3) दिर्घोत्तरी प्रश्न:

[10]

- अ) मराठी सत्तेच्या उदयाची कारणे सांगा.

किंवा

- ब) छ. शिवाजी महाराजांच्या कर्नाटक मोहिमेचे परिणाम विशद करा.

प्र.4) दिर्घोत्तरी प्रश्न:

[10]

- अ) मराठ्यांच्या स्वातंत्र्ययुद्धातील छ. संभाजी महाराजांच्य कार्यांचे मूल्यमापन करा.

किंवा

- ब) मराठ्यांच्या इतिहासास उपयुक्त इंग्रजी साधनांचे महत्व सांगा.

Seat
No.

B - 230

Total No. of Pages : 4

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, November - 2018

HISTORY (Optional) (Paper - I)

Rise of Maratha Power (1600-1707)

Sub. Code : 58461

Day and Date : Monday, 19 - 11 - 2018

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Fill in the blanks by choosing appropriate alternative given below. [10]

- i) _____ is also called as Suryavanshe, Anupurane.
  - a) Shivbhart
  - b) Sabhasad Bakhar
  - c) Tarikhe-Dilkusha
  - d) Chitraguptachi Bakhar
- ii) Krishnaji Anant Sabhasad wrote Sabhasad Bakhar at _____.
  - a) Panahalgad
  - b) Jinji
  - c) Dharwad
  - d) Karwar
- iii) Tarikhe-Dilkusha has been written by _____.
  - a) Bhimsen Saxena
  - b) Khaphikhan
  - c) Parmananda
  - d) Sabhasad
- iv) The Mores of Javli considered themselves as descendants of ancient _____.
  - a) Gupta
  - b) More
  - c) Satvahan
  - d) Vardhan
- v) Chhatrapati Shivaji Maharaj escaped from the imprisonment of Agra on _____.
  - a) 17th August 1666
  - b) 14th June 1665
  - c) 6th June 1674
  - d) 17th September 1666
- vi) _____ is also referred as 'Duplicate Shivaji'.
  - a) Tanaji Malusare
  - b) Yesaji Kank
  - c) Madari Mehtar
  - d) Netaji Palkar

P.T.O.

- vii) The English envoy _____ was present at the coronation of Chhatrapati Shivaji Maharaj.
- a) Henry Revington   b) Henry Oxyden
c) Richard Taylor   d) Thomas Nicholas
- viii) Chhatrapati Shivaji Maharaj constructed _____ ghat at Shri Shaila Mallikarjun on Krishna river.
- a) Shri Ganesh   b) Shri Shail
c) Kumbharli   d) Shri Shiv
- ix) Chhatrapati Rajaram Maharaj was born in _____.
- a) 1669   b) 1670
c) 1671   d) 1672
- x) _____ is also known as 'Bhadrakali'.
- a) Maharani Tarabai   b) Maharani Yesubai
c) Rajmata Jijabai   d) Maharani Soyrabai

Q2) Answer the following questions in detail.

- a) Explain the importance of 'Shivbharat' as a record of Maratha History. [10]

OR

Examine the Treaty of Purandar.

- b) Give the causes of Karnataka expedition of Chhatrapati Shivaji Maharaj. [10]

OR

Write about the struggle between Chhatrapati Sambhaji Maharaj and the Mughals.

Q3) Write short notes (any four) :

[20]

- a) Khaphikhan
b) Bajiprabhu Despande
c) Sack of surat
d) Gagabhatta
e) Netaji Palkar
f) Maharani Tarabai

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.1) खालील दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. [10]
- i) सूर्यवंशे, अणुपुराणे हे ..... ग्रंथाचे दूसरे नाव आहे.

अ) शिवभारत	ब) सभासद बखर
क) तारिखे दिलकुशा	ड) चित्रगुप्ताची बखर
  - ii) कृष्णाजी अनंत सभासदाने सभासद बखर ..... या ठिकाणी लिहिली.

अ) पन्हाळगड	ब) जिंजी
क) धारवाड	ड) कारवार
  - iii) 'तारिखे-दिलकुशा' हा ग्रंथ ..... ने लिहिला.

अ) भीमसेन सक्सेना	ब) खाफीखान
क) परमानंद	ड) सभासद
  - iv) जावळीचे मोरे स्वतःला ..... या प्राचीन कुळाचे वंशज समजत असत.

अ) गुप्त	ब) मोरे
क) सातवाहन	ड) वर्धन
  - v) ..... रोजी छत्रपती शिवाजी महाराज आगऱ्याच्या कैदेतून निसटले.

अ) 17 ऑगस्ट 1666	ब) 14 जून 1665
क) 6 जून 1674	ड) 17 सप्टेंबर 1666
  - vi) 'प्रति शिवाजी' म्हणून ..... यांचा उल्लेख होतो.

अ) तानाजी मालुसरे	ब) येसाजी कंक
क) मदारी मेहतर	ड) नेताजी पालकर
  - vii) छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या राज्याभिषेक प्रसंगी ..... हा इंग्रज वकील हजर होता.

अ) हेन्री रेव्हिंग्टन	ब) हेन्री ऑक्झिंडेन
क) रिचर्ड टेलर	ड) थॉमस निकोलस
  - viii) छत्रपती शिवाजी महाराजांनी श्री शैला मल्लिकार्जून येथे कृष्णा नदीवर ..... घाट बांधला.

अ) श्री गणेश	ब) श्री शैल
क) कुंभार्नी	ड) श्री शिव

(ix) छत्रपती राजाराम महाराजांच्या जन्म ..... साली झाला.

अ) 1669

ब) 1670

क) 1671

ड) 1672

x) ..... यांना 'भद्रकाली' म्हणून ही ओळखले जाते.

अ) महाराणी ताराबाई

ब) महाराणी येसुबाई

क) राजमाता जिजाबाई

ड) महाराणी सोयराबाई

प्र.2) दिर्घोत्तरी प्रश्न.

अ) मराठ्यांच्या इतिहासाचे साधन म्हणून 'शिवभारताचे' महत्त्व स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

पूरंदर तहाचे परिक्षण करा.

ब) छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या कर्नाटक मोहिमेची कारणे सांगा.

[10]

किंवा

छत्रपती संभाजी महाराज व मुघल यांच्यातील संघर्षाची माहिती द्या.

प्र.3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

अ) खाफीखान

ब) बाजीप्रभू देशपांडे

क) सुरतेची लूट

ड) गागाभट्ट

इ) नेताजी पालकर

फ) महाराणी ताराबाई

Seat No.	

B - 226

Total No. of Pages : 4

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, November - 2018

PSYCHOLOGY (Paper - I) (CBCS)

Foundation of Psychology

Sub. Code : 71236

Day and Date : Friday, 16 - 11 - 2018

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Select the correct alternative from the following : [10]

- i) Psychology is the scientific study of behaviour and _____ process.
  - a) Biological
  - b) Psychological
  - c) Mental
  - d) Social
- ii) The observation under the controlled condition is called _____.
  - a) Introspection
  - b) Variable
  - c) Systematic observation
  - d) Experiment
- iii) _____ proposed the behavioural perspective.
  - a) Sigmand freud
  - b) Watson
  - c) Skinner
  - d) Adler
- iv) Meaningful sensation means _____.
  - a) Perception
  - b) Attention
  - c) Behaviour
  - d) Learning
- v) Deep sleep is the _____ stage of sleep.
  - a) First
  - b) Second
  - c) Third
  - d) Fourth
- vi) _____ has studied the Gestalt principles of perceptual organization.
  - a) Behaviourism
  - b) Gestaltism
  - c) Psychoanalytic
  - d) Humanistic

P.T.O.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहणे इष्ट ठरेल.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पूर्ण करा.

[10]

- i) मार्नसशास्त्र हे वर्तन आणि ..... प्रक्रियांचा शास्त्रीय अभ्यास करणारे शास्त्र आहे.
अ) जैविक ब) मानसशास्त्रीय
क) मानसिक ड) सामाजिक
- ii) नियंत्रित वातावरणात केलेले निरीक्षण म्हणजे ..... होय.
अ) आत्मनिरीक्षण ब) परिवर्तक
क) पध्दतशीर निरीक्षण ड) प्रयोग
- iii) वर्तनवादी सिध्दांत ..... यांनी मांडला.
अ) सिग्मंड फ्राईड ब) वॅटसन
क) स्किनर ड) अँडलर
- iv) अर्थपूर्ण वेदन .....
अ) संवेदन ब) अवधान
क) वर्तन ड) अध्ययन
- v) गाढ झोप ही झोपेची ..... अवस्था आहे.
अ) पहिली ब) दुसरी
क) तिसरी ड) चौथी
- vi) ..... यांनी संवेदन संघटन तत्वांचा अभ्यास केला.
अ) वर्तनवादी ब) समष्टिवादी
क) मनोगतिक ड) मानवतावादी
- vii) ..... ला अभिजात अभिसंधानाचा जनक म्हणतात.
अ) स्किनर ब) पॅव्ह्लॉव
क) वॅटसन ड) थॉर्नडाईक
- viii) ..... ही स्मरणप्रक्रियेची तिसरी पायरी आहे.
अ) पुनःप्रापण ब) संकेतन
क) साठवण ड) वेदतिक स्मृती

- ix) अध्ययन म्हणजे ..... व वर्तन यांच्यात सुधारणा होय.
- अ) ज्ञान
क) अनुभव
ब) वेदन
ड) संवेदन
- x) अश्वमिन (हिप्पोकॅम्पस) आणि ..... यांची स्मृतीप्रक्रियेमध्ये महत्वाची भूमिका आहे.
- अ) थॅलॅमस
क) मज्जापेशी
ब) ऑमिग्डला
ड) मेंदू

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) मनोगतिक दृष्टीकोण
ब) झोपेच्या अवस्था
क) प्रबलीकरणाचे वेळापत्रक (सारणी)
ड) संकेतन
इ) आत्मचरित्रात्मक स्मृती
फ) थॉर्नडाईकचा प्रयोग

प्र.3) अ) मानसशास्त्र म्हणजे काय? मानसशास्त्राचे स्वरूप स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

ब) संवेदन म्हणजे काय? संवेदनाची समष्टिवादी तत्वे वर्णन करा.

प्र.4) अ) पॅव्लॉवचा अभिजात अभिसंधानाचा प्रयोग स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

ब) दीर्घकालीन स्मृतीचे स्वरूप सविस्तर स्पष्ट करा.

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, November - 2018

PSYCHOLOGY (Optional) (Paper - I)

Introduction to Psychology

Sub. Code : 58469

Day and Date : Friday, 16 - 11 - 2018

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

Total Marks : 50

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternative. [10]

- i) Behaviour is called stimulus, organism and _____.
  - a) Variable
  - b) Response
  - c) Control
  - d) Group

- ii) _____ gland is called master gland.
  - a) Thyroid
  - b) Pituitary
  - c) Pineal
  - d) Parathyroid

- iii) _____ is one of the Gestalt principle of perception.
  - a) Attention
  - b) Emotion
  - c) Similarity
  - d) None of these

- iv) Thirst motivation is a _____ motivation.
  - a) Physiological
  - b) Psychological
  - c) Sociological
  - d) None of these

- v) The observation under the controlled condition is called _____.
  - a) Observation
  - b) Survey
  - c) Introspection
  - d) Experiment

- vi) Pancreas glands produce the _____ hormones.
  - a) Corteen
  - b) Thyroxin
  - c) Insulin
  - d) Adrenaline
- vii) Meaningful _____ is called perception.
  - a) Motivation
  - b) Sensation
  - c) Emotion
  - d) Memory
- viii) _____ is an internal force.
  - a) Achievement
  - b) Response
  - c) Motivation
  - d) None of these
- ix) _____ is a father of psychoanalytic perspective.
  - a) Adler
  - b) Freud
  - c) Rojers
  - d) None of these
- x) _____ is a social motivation.
  - a) Hunger
  - b) Thirst
  - c) Agression
  - d) Sleep

Q2) Answer the following questions.

- a) Define psychology. Explain goals of psychology. [10]

OR

Describe the structure of neuron and synapse.

- b) What is perception? Explain factors influencing perception. [10]

OR

Describe achievement and aggression motivation.

Q3) Write short notes (any four) :

[20]

- a) Biological perspective.
- b) Cerebrum
- c) What is sensation?
- d) Hunger motivation
- e) Naturalistic observation
- f) Hierarchy of motivation.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
  - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 3) मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहणे इष्ट ठरेल.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पूर्ण करा.

[10]

- i) वर्तन म्हणजे उद्दीपक, जीव आणि ..... होय.

अ) परिवर्तक	ब) प्रतिक्रिया
क) नियंत्रण	ड) समूह
- ii) ..... ग्रंथीला प्रधान ग्रंथी म्हणतात.

अ) कंठस्थ	ब) मस्तक
क) पिनीयल	ड) उपकंठस्थ
- iii) ..... हे एक संवेदनाचे समष्टीवादी तत्व आहे.

अ) अवधान	ब) भावना
क) सारखेपणा	ड) यापैकी नाही
- iv) तहान प्रेरणा ही एक ..... प्रेरणा आहे.

अ) शारीरिक	ब) मानसशास्त्रीय
क) सामाजिक	ड) यापैकी नाही
- v) नियंत्रित वातावरणात केलेले निरीक्षण म्हणजे ..... होय.

अ) निरीक्षण	ब) सर्वेक्षण
क) आत्मनिरीक्षण	ड) प्रयोग
- vi) स्वादुपिंड ग्रंथीमधून ..... नावाचा स्राव / संप्रेरक स्रावते.

अ) कॉर्टिन	ब) थायरोक्सिन
क) इन्सुलिन	ड) अॅड्रेनलिन
- vii) अर्थपूर्ण ..... म्हणजे संवेदन होय

अ) प्रेरणा	ब) वेदन
क) भावना	ड) स्मृती
- viii) ..... ही एक आंतरिक शक्ती आहे.

अ) संपादन	ब) प्रतिक्रिया
क) प्रेरणा	ड) यापैकी नाही
- ix) ..... हा मनोविश्लेषण वादाचा जनक आहे.

अ) अॅडलर	ब) फ्रॉइड
क) रॉजर्स	ड) यापैकी नाही.
- x) ..... ही सामाजिक प्रेरणा आहे.

अ) भूक	ब) तहान
क) आक्रमण	ड) झोप

प्र.2) खालील प्रश्नाची उत्तरे लिहा.

अ) मानसशास्त्राची व्याख्या द्या. मानसशास्त्राची ध्येये स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

मज्जापेशी व मज्जाबंधाच्या रचनेचे वर्णन करा.

ब) संवेदन म्हणजे काय? संवेदनावर प्रभाव टाकणाऱ्या घटकांचे स्पष्टीकरण करा.

[10]

किंवा

संपादन (कर्तृत्व) आणि आक्रमण प्रेरणांचे वर्णन करा.

प्र.3) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

अ) जैविक दृष्टिकोण

ब) मोठा मेंदू

क) वेदन म्हणजे काय?

ड) भूक प्रेरणा

इ) नैसर्गिक निरीक्षण

फ) प्रेरणांची वर्चस्वश्रेणी

Seat
No.

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, November - 2018

SCIENTIFIC METHOD (Compulsory) (Paper - A)

Sub. Code : 58421

Day and Date : Tuesday, 13 - 11 - 2018

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

Instructions : 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternative. [10]

- i) _____ is uncertain, unclear and ambiguous.
  - a) Common sense
  - b) Science
  - c) Physics
  - d) Technology
- ii) Scientific knowledge is _____.
  - a) Objective
  - b) General
  - c) Normative
  - d) Imaginative
- iii) _____ is the subject - matter of social sciences.
  - a) Man
  - b) Animal
  - c) Society
  - d) Group
- iv) Causal relation must have a _____.
  - a) Sequence
  - b) Regularity
  - c) Invariable sequence
  - d) None of these
- v) According to the principle of _____ all things and events in the nature are linked with cause effect relationship.
  - a) Objectivity
  - b) Subjectivity
  - c) Gravition
  - d) Causality
- vi) _____ is the last step of scientific investigation.
  - a) Verification
  - b) Explanation
  - c) Formulation of problem
  - d) Hypothesis

vii) There are _____ fallacies of observation.

- a) Two
- b) Three
- c) Four
- d) Five

viii) Events in experiment can be _____.

- a) Repetition
- b) Induction
- c) Proof
- d) None of these

ix) _____ means pre-planned series of questions.

- a) Interview
- b) Field study
- c) Statistics
- d) Questionnaire

x) There are _____ kinds of Interview.

- a) Two
- b) Three
- c) Four
- d) Five

Q2) Answer the following questions fully.

a) Distinguish between positive and normative sciences.

[10]

OR

Explain the principle of causality.

b) Explain the stages of scientific investigation.

[10]

OR

What is experiment? Explain the advantages of experiment.

Q3) Write short notes (any four) :

[20]

- a) Principle of uniformity of nature.
- b) Common sense.
- c) Fallacies of observation.
- d) Questionnaire.
- e) Survey.
- f) Normative Science.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गूण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[10]

- i) ..... हे अनिश्चित, अस्पष्ट आणि संदिग्ध असते.
अ) लौकीक ज्ञान   ब) विज्ञान
क) पदार्थ विज्ञान   ड) तंत्रज्ञान
- ii) वैज्ञानिक ज्ञान हे ..... असते.
अ) वस्तुनिष्ठ   ब) सामान्य
क) आदर्शवादी   ड) कल्पनात्मक
- iii) ..... हा सामाजिक शास्त्राचा केन्द्रबिन्दु आहे.
अ) मनुष्य   ब) प्राणि
क) समाज   ड) समूह
- iv) कारण-कार्य संबंधात ..... असावा लागतो.
अ) क्रम   ब) अनुक्रम
क) नियतक्रम   ड) यापैकी नाही
- v) ..... या तत्त्वानुसार निसर्गातील सर्व वस्तू आणि घटना या कारण-कार्य या संबंधाने जोडलेल्या आहेत.
अ) वस्तुनिष्ठता   ब) व्यक्तीनिष्ठता
क) गुरुत्वाकर्षण   ड) कारण-कार्य संबंध
- vi) ..... ही वैज्ञानिक संशोधनाची श्रेवटची पायरी होय.
अ) प्रचिती   ब) उपपादण
क) समस्या सूत्रण   ड) अभ्युपगम
- vii) निरीक्षणाचे एकूण दोष ..... आहेत.
अ) दोन   ब) तीन
क) चार   ड) पाच

- viii) प्रयोगाची ..... करता येते.
- अ) पुनरावृत्ती   ब) विगमन
 क) सिद्धता   ड) यापैकी नाही
- ix) ..... म्हणजे पूर्व-नियोजित प्रश्नांची मालिका होय.
- अ) मुलाखत   ब) क्षेत्रअभ्यास
 क) संख्याशास्त्र   ड) प्रश्नावली
- x) मुलाखतीचे ..... प्रकार आहेत.
- अ) दोन   ब) तीन
 क) चार   ड) पाच

प्र.2) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

- अ) वस्तुनिष्ठ शास्त्रे आणि आदर्शवादी शास्त्रे यातील फरक स्पष्ट करा. [10]
 किंवा
 कारण-कार्य संबंधाचे तत्व स्पष्ट करा.
- ब) वैज्ञानिक संशोधनाच्या आवस्था स्पष्ट करा. [10]
 किंवा
 प्रयोग म्हणजे काय? प्रयोगाचे फायदे स्पष्ट करा.

प्र.3) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) निसर्ग समरुपतेचे तत्व
 ब) व्यवहारिक (लौकीक) ज्ञान
 क) निरीक्षणाचे दोष
 ड) प्रश्नावली
 इ) सर्वे/ सर्वेक्षण
 फ) आदर्श वादी शास्त्रे

~~~~~

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) (CBCS) Examination, November - 2018

SCIENTIFIC METHOD (Compulsory) (Paper - A)

Sub. Code : 71206

Day and Date : Tuesday, 13 - 11 - 2018

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Select the correct alternative from the following.

[10]

- a) Ethics, Logic & Aesthetics are _____ sciences.
  - i) Social
  - ii) Natural
  - iii) Moral
  - iv) Normative
- b) _____ is definite, clear & distinct.
  - i) Common sense
  - ii) Science
  - iii) Superstitions
  - iv) Religion
- c) According to the principle of _____ the nature is uniform and orderly.
  - i) Uniformity of nature
  - ii) Objectivity
  - iii) Causality
  - iv) Simplicity
- d) _____ is the main characteristics of science.
  - i) Objectivity
  - ii) Ambignity
  - iii) Subjectivity
  - iv) All
- e) _____ is the first stage of scientific investigation.
  - i) Hypothesis
  - ii) Problem
  - iii) Explanation
  - iv) Law
- f) _____ is said to be the Father of Scientific method.
  - i) Fransis Becon
  - ii) Brudley
  - iii) Devis
  - iv) Darwin

- g) There are _____ types of Fallacies in observation.
i) Two	ii) Three
iii) Four	iv) Five
- h) Observation is a _____ process.
i) Purposive	ii) Scientific
iii) Natural	iv) Moral
- i) _____ is one of the important social research techniques.
i) Experiment	ii) Statistics
iii) Survey	iv) Mathematics
- j) _____ means pre-planned series of questions.
i) Interview	ii) Statistics
iii) Field study	iv) Questionnaire

Q2) Write short notes (any four) :

[20]

- Common sense and science.
- Principle of uniformity of nature.
- Positive and normative sciences.
- Characteristics of observation.
- Fallacies in observation.
- Survey Method.

Q3) a) What is Science? Distinguish between natural & social sciences.

[10]

OR

- Explain the nature of principle of causality.

Q4) a) Explain the stages of scientific investigation.

[10]

OR

- Explain the nature of questionnaire.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडा.

[10]

अ) नीतिशास्त्र, तर्कशास्त्र आणि सौंदर्यशास्त्र ही ..... शास्त्रे आहेत.

- i) सामाजिक ii) नैसर्गिक
iii) नैतिक iv) आदर्शवादी

ब) ..... हे निश्चित, स्पष्ट व निःसंदिग्ध असते.

- i) सामान्य ज्ञान ii) विज्ञान
iii) अंधश्रद्धा iv) धर्म

क) ..... तत्त्वानुसार निसर्गात समरूपता आणि व्यवस्था आहे.

- i) निसर्ग नियम बद्धता ii) वस्तुनिष्ठता
iii) कारणता iv) सरलता

ड) ..... हे विज्ञानाचे मुख्य वैशिष्ट्य आहे.

- i) वस्तुनिष्ठता ii) संदिग्धता
iii) व्यक्तिनिष्ठता iv) सर्व

इ) ..... ही वैज्ञानिक संशोधनाची पहिली पायरी आहे.

- i) सिध्दांत कल्पना ii) समस्या
iii) स्पष्टीकरण iv) नियम

फ) ..... यास वैज्ञानिक पध्दतीचा जनक म्हटले जाते.

- i) फ्रान्सिस बेकन ii) ब्रॅडली
iii) डेवीस iv) डार्विन

य) निरीक्षणातील दोषांचे ..... प्रकार होतात.

- i) दोन ii) तीन
iii) चार iv) पाच

- र) निरीक्षण ही ..... प्रक्रिया आहे.
- i) सहेतुक ii) वैज्ञानिक
iii) नैसर्गिक iv) नैतिक
- ल) ..... हे सामाजिक संशोधनाचे एक महत्वपूर्ण साधन आहे.
- i) प्रयोग ii) संख्याशास्त्र
iii) सर्वेक्षण iv) गणित
- व) ..... म्हणजे पूर्व नियोजित प्रश्नांची मालिका होय.
- i) मुलाखत ii) संख्याशास्त्र
iii) क्षेत्रीय अभ्यास iv) प्रश्नावली

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) व्यावहारिक ज्ञान व विज्ञान
ब) निसर्गाच्या एकविधतेचे तत्त्व
क) विधायक आणि आदर्शवादी शास्त्रे
ड) निरीक्षणाची वैशिष्ट्ये
इ) निरीक्षणातील दोष
फ) सर्वेक्षण पध्दती

[20]

प्र.3) अ) विज्ञान म्हणजे काय ते सांगून नैसर्गिक आणि सामाजिक शास्त्रातील फरक स्पष्ट करा. [10]
किंवा

ब) कारणतेच्या तत्वाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.4) अ) वैज्ञानिक संशोधनाच्या अवस्था स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) प्रश्नावलीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

Seat
No.

Total No. of Pages : 4

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, November - 2018**POLITICAL SCIENCE (Paper - I)****Indian Government**

Sub. Code : 58464

Day and Date : Thursday, 15 - 11 - 2018

Time : 12.00 Noon to 02.00 p.m.

Total Marks : 50

- Instructions : 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Choose and write the correct alternative from the following : [10]

- i) When did the Indian constitution actually implemented?
- a) 26th January 1950   b) 26th November 1949
c) 15th August 1947   d) 26th January 1949
- ii) To honour 'National Anthem is a _____.
- a) Fundamental Duty   b) Principle of Ethics
c) Ideal Principle   d) Fundamental Right
- iii) 'Sociatist' and 'Secular' these two words are included in which constitutional ammendment?
- a) 42   b) 39
c) 24   d) 40
- iv) How many appendices are attached to Indian constitution?
- a) 10   b) 12
c) 14   d) 16
- v) Which of the following is not Fundamental Right according to Indian constitution?
- a) Right against exploitation   b) Right to Equality
c) Right to Property   d) Right to Freedom of expression

P.T.O.

vi) Who is the leader of council of Minister?

- a) Home Minister
- b) Prime Minister
- c) President
- d) Speaker of Loksabha

vii) Who was called as 'Moon among the stars'?

- a) President
- b) Vice President
- c) Prime Minister
- d) Speaker

viii) Where is the Supreme Court of India located?

- a) New Delhi
- b) Chennai
- c) Hyderabad
- d) Mumbai

ix) Who is the Present Prime Minister of India?

- a) Devendra Phadnis
- b) Narendra Modi
- c) Amit Shaha
- d) Dr. Manmohan Singh

x) Who is the Present president of India?

- a) Pranav Mukharji
- b) Ramnath Kovind
- c) Narendra Modi
- d) Pratibha Patil

Q2) Give answers to the following questions :

[20]

a) Explain the Preamble of Indian constitution.

OR

Explain the Provision of the Government of India Act, 1935

b) Explain the Power and functions of Loksabha.

OR

Explain the Power and functions of Rajyasabha.

Q3) Write short notes on (Any four)

[20]

- a) Morle, Minto Provision act 1909
- b) Vice President
- c) Speaker of Loksabha
- d) Characteristics of Council of Minister
- e) Judicial Review
- f) Emergency Powers of President

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) पर्यायी उत्तरातून अचूक पर्याय निवडा व लिहा.

[10]

- i) भारतीय संविधानाची अंमलबजावणी प्रत्यक्षात केंव्हापासून करण्यात आली?
अ) 26 जानेवारी 1950   ब) 26 नोव्हेंबर 1949
क) 15 ऑगस्ट 1947   ड) 26 जानेवारी 1949
- ii) 'राष्ट्रगीताचा मान राखणे' हे .....
अ) मूलभूत कर्तव्य आहे   ब) नैतिक तत्व आहे
क) आदर्श तत्व आहे   ड) मूलभूत हक्क आहे
- iii) 'समाजवादी' आणि 'धर्मातीत' हे दोन शब्द कोणत्या घटना दुरुस्तीने राज्यघटनेत समाविष्ट करण्यात आले?
अ) 42   ब) 39
क) 24   ड) 40
- iv) भारतीय राज्यघटनेला किती परिशिष्टे जोडण्यात आली आहेत?
अ) 10   ब) 12
क) 14   ड) 16
- v) भारतीय संविधानानुसार खालीलपैकी कोणता मूलभूत हक्क नाही?
अ) शोषणाविरुद्धचा हक्क   ब) समतेचा हक्क
क) मालमतेचा हक्क   ड) भाषण स्वातंत्र्याचा हक्क
- vi) मंत्रिमंडळाचा नेता कोण असतो?
अ) गृह मंत्री   ब) पंतप्रधान
क) राष्ट्रपती   ड) लोकसभेचा अध्यक्ष
- vii) 'नक्षत्रातील चंद्र' अशी उपमा कोणाला दिली जाते.
अ) राष्ट्रपती   ब) उपराष्ट्रपती
क) पंतप्रधान   ड) लोकसभा सभापती
- viii) भारताचे सर्वोच्च न्यायालय कोठे आहे?
अ) नवी दिल्ली   ब) चेन्नई
क) हैदराबाद   ड) मुंबई

ix) भारताचे सध्याचे पंतप्रधान कोण आहेत?

अ) देवेंद्र फडणवीस

ब) नरेंद्र मोदी

क) अमित शहा

ड) डॉ. मनमोहन सिंग

x) भारताचे सध्याचे राष्ट्रपती कोण आहेत?

अ) प्रणव मुखर्जी

ब) रामनाथ कोविंद

क) नरेंद्र मोदी

ड) प्रतिभा पाटील

प्र.2) पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

[20]

अ) भारतीय राज्यघटनेचा सरनामा स्पष्ट करा?

किंवा

भारत सरकारचा 1935 चा सुधारणा कायदा स्पष्ट करा?

ब) लोकसभेचे अधिकार, कार्ये स्पष्ट करा.

किंवा

राज्यसभेचे अधिकार कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

अ) 1909 चा मोर्ले-मिंटो सुधारणा कायदा

ब) उपराष्ट्रपती

क) लोकसभेचा सभापती

ड) मंत्रिमंडळाची वैशिष्ट्ये

इ) न्यायालयीन पुनर्विलोकन

फ) राष्ट्रपतींचा आणीबाणी विषयक अधिकार

▽▽▽▽

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, November - 2018

EDUCATION (New) (Paper - I)

Philosophical Foundation of Education (Optional)

Sub. Code : 58466

Day and Date : Wednesday, 14 - 11 - 2018

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

Total Marks : 50

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Choose the correct option for the given statement and rewrite the sentence. [10]

- i) According to _____, Education means to make sound mind in sound body.
  - a) Plato
  - b) Spensor
  - c) Aristotle
  - d) Mahatma Gandhi
- ii) The Science of all Sciences is called _____.
  - a) Education
  - b) Philosophy
  - c) Sociology
  - d) Psychology
- iii) Earn and learn scheme is started by _____.
  - a) Mahatma Gandhi
  - b) Karmveer Bhaurao Patil
  - c) Mahatma Phule
  - d) Baba Aamate
- iv) For which we live is called _____.
  - a) Life
  - b) Rules
  - c) Values
  - d) Culture
- v) Education and _____ are two sides of same coin.
  - a) Philosophy
  - b) Psychology
  - c) Sociology
  - d) Physical Education

- vi) To Celebrate Valentine Day is the _____ Culture.
a) Foreign   b) Indian
c) Ancient   d) Traditional
- vii) "Back to nature" is the motto of _____.
a) Realism   b) Naturalism
c) Idealism   d) Spiritualism
- viii) Rayat Shikshan Sanstha is established in _____.
a) 3 Oct. 1919   b) 4 Oct. 1920
c) 4 Oct. 1919   d) 5 Oct. 1919
- ix) The filtration theory is put forth by _____.
a) Mahatma phule   b) Mahatma Gandhi
c) Miss Ferror   d) Lord Macaule
- x) First school for girls is established at Pune by _____.
a) Mahatma Gandhi   b) Mahatma Phule
c) Savitribai Phule   d) Lokmanya Tilak.

Q2) Write short notes on any four of the following:

[20]

- a) Concept of Philosophy
- b) Types of discipline
- c) Thoughts of Karmveer about students
- d) Importance of values in human life.
- e) Jyotiba's literature.
- f) Concept of education.

Q3) Write answers of the following questions.

[20]

- a) Explain the meaning of development of moral values.

OR

State the causes of indiscipline at school and college level.

- b) Explain the educational thoughts of Mahatma Phule.

OR

Explain how the "Education and Philosophy" are two sides of the same coin.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा.

[10]

- i) शिक्षण म्हणजे सदृढ शरीरात सदृढ मन तयार करणे असे ..... यांचे मत आहे.
अ) प्लेटो ब) स्पेन्सर
क) ॲरिस्टॉटल ड) महात्मा गांधी
- ii) सर्व शास्त्रांचे शास्त्र म्हणजे ..... होय.
अ) शिक्षणशास्त्र ब) तत्वज्ञान
क) समाजशास्त्र ड) मानसशास्त्र
- iii) 'कमवा आणि शिका' ही योजना ..... यांनी सुरू केली.
अ) महात्मा गांधी ब) कर्मवीर भाऊराव पाटील
क) महात्मा फुले ड) बाबा आमटे
- iv) ज्यासाठी आपण जगतो त्यास ..... म्हणतात.
अ) जीवन ब) नियम
क) मूल्ये ड) संस्कृती
- v) शिक्षण आणि ..... ह्या एकाच नाव्याच्या दोन बाजू आहेत.
अ) तत्वज्ञान ब) मानसशास्त्र
क) समाजशास्त्र ड) शारीरिक शिक्षण
- vi) 'व्हॅलेंटायन डे' साजरा करणे ही ..... संस्कृती आहे.
अ) पाश्चात्य ब) भारतीय
क) प्राचीन ड) पारंपरिक
- vii) 'निसर्गाकडे चला' हे ..... चे ब्रीदवाक्य आहे.
अ) वास्तववाद ब) निसर्गवाद
क) आदर्शवाद ड) अध्यात्मवाद
- viii) रयत शिक्षण संस्थेची स्थापना ..... मध्ये झाली.
अ) 3 ऑक्टो. 1919 ब) 4 ऑक्टो. 1920
क) 4 ऑक्टो. 1919 ड) 5 ऑक्टो. 1919
- ix) झिरप सिध्दांत ..... यांनी मांडला.
अ) महात्मा फुले ब) महात्मा गांधी
क) मिस फेरार ड) लॉर्ड मेकॉले
- x) पुणे येथे मुलींची पहिली शाळा ..... यांनी स्थापना केली.
अ) महात्मा गांधी ब) महात्मा फुले
क) सावित्रीबाई फुले ड) लोकमान्य टिळक

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही चार वर टीपा लिहा.

[20]

- अ) तत्वज्ञानाची संकल्पना
- ब) शिस्तीचे प्रकार
- क) कर्मवीरांचे शिक्षणविषयक विचार
- ड) मानवी जीवनात मूल्यांचे महत्व
- इ) जोतिबांचे ग्रंथलेखन
- फ) शिक्षणाची संकल्पना

प्र.3) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) नैतिक मानवी मूल्यांचे संवर्धन ही संकल्पना स्पष्ट करा.

किंवा

शाळा आणि महाविद्यालयीन स्तरावरील बेशिस्तीची कारणे सांगा.

- ब) महात्मा फुले यांचे शैक्षणिक विचार स्पष्ट करा.

किंवा

“शिक्षण आणि तत्वज्ञान” या एकाच नाव्याच्या दोन बाजू आहेत स्पष्ट करा.

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, November - 2018
SANSKRIT (Higher Course) (Optional) (New) (Paper - I)

Sanskrit Chandrika

Sub. Code : 58446

Day and Date : Tuesday, 13 - 11 - 2018

Total Marks : 50

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

Instructions: 1) All questions are compulsory.

सूचना :

सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) Figures to the right indicate full marks.

उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q1) Rewrite the sentences using appropriate options:

[10]

योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पुन्हा लिहा.

i) In which city there was the sanctum of monk?

a) Sudarshan

b) Champak

c) Sundar

d) Magadh

कोणत्या नगरीमध्ये संन्याशाचा मठ होता?

अ) सुदर्शन

ब) चंपक

क) सुंदर

ड) मगध

ii) Mandavisarpini story is taken from the _____ tantra of Panchatantra.

a) Mitrabheda

b) Mitrasamprapti

c) Labdhapranasham

d) Kakolukiyam

मन्दविसर्पिणी कथा पंचतंत्रातील ..... या तंत्रातून निवडली आहे.

अ) मित्रभेद

ब) मित्रसंप्राप्ती

क) लब्धप्रणाशम्

ड) काकोलूकीयम्

iii) What was the name of lawyer of Shivaji Maharaja?

a) Krushnaji Bhaskar

b) Ramashastri Prabhune

c) Pantaji Gopinath Bokil

d) Dhairyashil Patil

शिवाजी महाराजांच्या वकिलाचे नाव काय होते?

अ) कृष्णाजी भास्कर

ब) रामशास्त्री प्रभुणे

क) पंताजी गोपीनाथ बोकील

ड) धैर्यशील पाटील

P.T.O.

iv) Whose daughter in law was killed by burning her?

- a) Sushilkumar Gupta   b) Sushilkumar Chatterji
c) Sushilkumar Shinde   d) Sushilkumar

कोणाच्या सुनेची जाळून हत्या झाली होती ?

- अ) सुशीलकुमार गुप्त   ब) सुशीलकुमार चटर्जी
क) सुशीलकुमार शिंदे   ड) सुशीलकुमार

v) Which disease is generated in the society according to Bhargav?

- a) AIDS   b) Anemia
c) Vaduhatyaa   d) Abortion of female child

भार्गवच्या मते समाजामध्ये कोणता रोग निर्माण झाला आहे ?

- अ) एड्स   ब) अनेमिया
क) वधूहत्या   ड) स्त्रीभ्रूणहत्या

vi) Who is the writer of Hitopadesha?

- a) Narayan Pandit   b) Pandit Vishnusharma
c) Acharya Ramakishor Mishra   d) Pandit Raj

हितोपदेश ग्रंथाचा लेखक कोण ?

- अ) नारायण पंडित   ब) पंडित विष्णुशर्मा
क) आचार्य रामकिशोर मिश्र   ड) पंडित राज

vii) Hospitality to the guest is religious duty of _____

- a) Women   b) Monk
c) Householder   d) Child

अतिथीसत्कार .....धर्म आहे.

- अ) स्त्रियांचा   ब) सन्याशाचा
क) गृहस्थाचा   ड) बालकाचा

viii) Shivaji Maharaja meditated _____ deity in the mind for a while.

- a) Mahalakshmi   b) Parvati
c) Durgamata   d) Tulajabhavani

शिवाजी महाराजांनी .....देवीचे क्षणभर मनात चिंतन केले.

- अ) महालक्ष्मी   ब) पार्वती
क) दुर्गामाता   ड) तुळजाभवानी

Q3) Explain with reference to context (Any two)

[10]

संदर्भासह स्पष्टीकरण करा (तीन पैकी दोन)

- i) तस्य वज्रशरीरस्य किं कर्म तेन वर्मणा।
- ii) यद्गच्छति विदेशं च तत्सर्वमुदरार्थतः।
- iii) सांसारिकप्रपञ्चमिदम्।

Q4) Write paragraphs.(Any two)

[10]

विवेचक परिच्छेद लिहा. (तीन पैकी दोन)

- i) Disadvantages of Poverty as per Parivrat Mushak story.
परिव्राट मूषक कथेनुसार दारीद्र्याचे दोष
- ii) Importance of incidence of Afazal assassination.
अफजलवध युद्धाचे महत्त्व.
- iii) Ungrateful nature of Agnimukha bedbug.
अग्निमुख ढेकणाचा कृतघ्न स्वभाव

Q5) Write a critical appreciation of Vadhuhatyaa one act play.

[10]

वधूहत्या एकांकिकेचे रसग्रहण करा.

OR/किंवा

Give an abstract of Mandavisarpini story and elaborate on the message conveyed through it.

मन्दविसर्पिणी कथेचा सारांश सांगून त्यातून मिळणारा बोध स्पष्ट करा.

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) (CBCS) Examination, November - 2018

ENGLISH (Compulsory) (Paper - A)

English For Communication

(Ability Enhancement Compulsory Course)

Sub. Code : 71205

Day and Date : Monday, 12 - 11 - 2018

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Complete the following statements by choosing the best alternative. [4]

- a) Bad temper and bad manners are more _____.
  - i) insulting
  - ii) dangerous
  - iii) catching
  - iv) attractive
- b) The girl in 'The Solitary Reaper' is singing while _____.
  - i) dancing
  - ii) reaping
  - iii) walking
  - iv) watching natural beauty
- c) Rabindranath Tagore started school when he was nearing _____.
  - i) Fifty
  - ii) forty
  - iii) sixty
  - iv) seventy
- d) _____ Writes woeful ballads.
  - i) A schoolboy
  - ii) A lover
  - iii) A soldier
  - iv) The poet.

B) Answer the following questions in one word/phrase/sentence each. [4]

- a) What made the narrator happy when Pushpa first spoke to him?
- b) Why does the poet call the last stage second childhood?
- c) Where does the silver ship await?
- d) How was the conductor with young people?

Q2) a) Answer Any Four of the following questions in 3 to 4 sentences each. [8]

- i) In what sense is courtesy an investment?
- ii) What did the narrator imagine about Pushpa's life in the village?
- iii) Why was the valley filled with music?
- iv) How did Tagore's family background help him to run his school?
- v) How does Shakespeare describe the seven ages of man's life?
- vi) What does the poet compare the secret in his mind with?

b) Write short notes on Any Three of the following. [9]

- i) The bus conductor.
- ii) The impact of the girl's song on the poet.
- iii) Tagore's views of book learning.
- iv) Pushpa's father.
- v) The theme of the poem 'The Secret'.

Q3) Do as directed. [8]

a) Make Nouns of the following.

- i) good
- ii) manage

b) Form a new word by using prefix

- i) locked
- ii) agree

c) Give synonymous of :

- i) pleasure
- ii) fortune

d) Choose right word from the pair given below.

- i) Mahesh is a boy of _____ character. (lose/loose).
- ii) The _____ is pleasant.(whether/weather).

Q4) a) i) Imagine that you are in the fruit market to buy some fruits. Write a piece of formal conversation with the fruit seller. [8]

OR

ii) Imagine that you are at Goa and meet a foreigner. Write a piece of conversation with him introducing you and asking him about his likes/dislikes etc.

b) i) Describe the most memorable incident in your life. [9]

OR

ii) Write news report on the celebration of Independence Day in your college.

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, November - 2018

ENGLISH (Compulsory) (Paper - A) (New)

English For Communication

Sub. Code : 58420

Day and Date : Monday, 12 - 11 - 2018

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

Instructions : 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Rewrite the following choosing the correct alternative: [5]

- a) Gouri joined presidency college in _____.
- i) Mumbai   ii) Calcutta
iii) London   iv) New York
- b) Standing near a mountain _____, the speaker heard a sound like the creaking of a branch in the wind.
- i) river   ii) sea
iii) stream   iv) brook
- c) The school, Sudha Murthy visited was a _____ school.
- i) primary   ii) pre-primary
iii) high-school   iv) higher secondary
- d) The poem 'Grass Words' is written by _____.
- i) Kamala Das   ii) Gopal Honnalgere
iii) Ruskin Bond   iv) Rabindranath Tagore
- e) 'The Bougainvillea' focuses on the writer's _____ memories.
- i) childhood   ii) adulthood
iii) teenage   iv) old age

B) Do as directed: [5]

- a) Give synonym for 'happy'.
- b) Give antonym for 'tragedy'.
- c) Give the verb of 'fulfillment'.
- d) Give the adjective form of 'beauty'.
- e) Use the following phrase in a sentence of your own: to look after.

Q2) a) Answer any three of the following in two to three sentences each: [9]

- i) How did Samar's family receive him when he won the race?
- ii) Who rescued the frog? How?
- iii) Describe the writer's first meeting with the Thandappa?
- iv) In what ways is Grass superior to the prophets and the neon signs?
- v) How did Kamala and her brother learn their vernacular language?

b) Write short notes on any two of the following in about 50 to 60 words each: [6]

- i) Gouri as a sportsman.
- ii) The Thandappa's philosophy of life.
- iii) The theme of the poem "Grass Words".

Q3) a) Write a description of your mother. [6]

b) Write a description of your college building. [6]

Q4) a) Write a daily routine of your friend [7]

b) Narrate the following, making use of the following points [6]

Playing cricket _____ college play ground _____ batsman
hit a sixer _____ the ball lost _____ everyone looking for it
_____ a thick cluster of plants _____ a shout _____ a snake!
a snake! _____ no one dared _____ Mr. Patil, a peon of the
college _____ the snake caught _____ to the zoology lab.

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) (CBCS) Examination,
November - 2018
OPTIONAL ENGLISH (Paper - I)
Modern Indian Writing in English Translation
Sub. Code : 71220

Day and Date : Sunday, 25 - 11 - 2018

Total Marks : 50

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

Instructions : 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing the best alternatives. [10]

- i) Ghisu had _____ sons.
 a) Twelve   b) Nine
 c) Five   d) Three
- ii) Zamindar gave the help of _____ rupees for Budhia's last rites.
 a) Five   b) Two
 c) One   d) Four
- iii) Ghisu and Madho were _____ by caste.
 a) Barbers   b) Chamars
 c) Washermen   d) Sweepers
- iv) Laloo's father was _____.
 a) Lawyer   b) Doctor
 c) Engineer   d) Judge
- v) Two _____ were offered as sacrifice to the Goddess kali.
 a) Sheep   b) Goats
 c) Cocks   d) Girls
- vi) Smritiratna is _____ of laloo.
 a) Friend   b) ~~Tutor~~
 c) Brother   d) Mentor
- vii) Shyambandhu has _____ family members.
 a) Ten   b) Eight
 c) Four   d) Three

viii) Shyambandhu and his wife were died of _____.

a) T.B.	b) Cholera
c) Maleria	d) Flu

ix) Rebati was _____ year old girl.

a) Ten	b) Five
c) Nine	d) Three

x) _____ is the brother of Santokh.

a) Gyana	b) Kaka
c) Melu	d) Karmi

Q2) Answer the following questions in about 250-300 words. [10]

- a) Comment on the salient features of short story.

OR

- b) What are major types of short story?

Q3) Answer the following questions in about 250-300 words [10]

- a) How did premchand focus on exploitation of women in, 'The Shroud'.

OR

- b) Write a critical appreciation of the story 'A season of No Return'.

Q4) Write short notes in about 100-150 words each: (Any Four) [20]

- Characters in short story.
- Setting of short story.
- Fable
- Title of the story the shroud.
- Plot of the short story.
- Rebati

Seat No.	

B. A. (Part - I) (Semester - I) Examination, November - 2018
LINGUISTICS (Optional) (Paper - I)
An Introduction to Linguistics (Revised Syllabus)
Sub. Code : 58474

Day and Date : Wednesday, 14 - 11 - 2018

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

Instructions : 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Answer the following questions in a word/phrase/sentence each. [5]

- i) What is communication?
- ii) Name the two major kinds of morpheme.
- iii) What is an allophone?
- iv) Give an example reduplication.
- v) Identify free and bound morphemes in the word 'unsuccessful'

B) Complete the following sentences by choosing the correct alternatives. [5]

- i) _____ gave the seven characteristics of language.
  - a) Charles Hockett
  - b) Leonard Bloomfield
  - c) R. H. Robins
  - d) Noam Chomsky
- ii) There are _____ vowels in English.
  - a) 44
  - b) 20
  - c) 24
  - d) 36
- iii) _____ is the study of word formation.
  - a) Phonology
  - b) Morphology
  - c) Phonetics
  - d) Syntax
- iv) /k, g/ are _____ plosives in English.
  - a) bilabial
  - b) alveolar
  - c) velar
  - d) dental
- v) _____ is an example of Acronymy.
  - a) I.A.S
  - b) Composer
  - c) Brunch
  - d) Tip - top

Q2) A) Write short notes on **any two** of the following in 8 to 10 sentences each. [8]

- i) Language as a means of communication.
- ii) Productivity as a feature of Language.
- iii) Linguistics as a science
- iv) The phonological level of Language.

B) i) Describe **any four** of the following speech sounds using three-term labels. [4]

/p/, /g/, /s/, /n/, /æ/

ii) Give the conventional spellings of **any four** of the transcribed words given below : [4]

a) /dɪveləp/

b) /θæŋk/

c) /bju:tɪ/

d) /kwɪn/

e) /kænsəl/

Q3 A) Answer **any two** of the following questions in 4 to 5 sentences each: [6]

- i) What is phonology?
- ii) Explain the concept of phonetics.
- iii) What do you understand by Allophones?

B) i) Give the labelled morphological analysis of **any two** of the following words using tree diagrams : [4]

a) Unhealthy

b) Beginners

c) Cheerfulness

d) Book sellers

ii) Identify the process of word formation of **any four** of the underlined words in the following sentences : [4]

- a) I met him on the facebook.
- b) I went to Delhi by plane.
- c) Adv. Deshmukh handled this case very skillfully.
- d) I found her kitchen tip-top.
- e) His application was rejected

Q4) A) Write short notes on **any two** of the following in 4 to 5 sentences each : [6]

- i) Bound Morphemes.
- ii) Difference between prefixes and suffixes.
- iii) Open word classes.

B) Identify the word-classes of **any four** of the underlined words in the following sentences in terms of noun, adjective, preposition, determiner etc.

- i) She left the room in a hurry. [4]
- ii) Hey! I am in love.
- iii) There are twenty boys in our class.
- iv) Radha speaks loudly.
- v) I will never accept your offer.

Seat No.	

B. A. (Part - I) (Semester - I) Examination, November - 2018
ENGLISH (Paper - I) (Optional) (Old)
Introduction to English Literature : The Short Story
Sub. Code : 58445

Day and Date : Sunday, 25 - 11 - 2018

Total Marks : 50

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

Instructions : 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences choosing the correct alternatives: [10]

- a) _____ was in the American Consular Service.
i) Ramsay ii) Mr. Know-All
iii) Mrs. Ramsay iv) Rakesh
- b) _____ carries in his basket his young grandson.
i) Bishamber ii) Nicholas
iii) The kitchen maid iv) The old man
- c) _____ plants a cherry seedling in his garden.
i) The grandfather ii) The old man
iii) Rakesh iv) Makhan
- d) Phatik Chakravarti was _____ among the boys of the village.
i) head ii) ringleader
iii) younger iv) mischievous
- e) Rakesh's grandfather was a _____
i) retired teacher ii) retired forest ranger
iii) retired police iv) retired principal
- f) Ramsay bet a _____ on the string of pearls that it was an imitation.
i) hundred dollars ii) thousand dollars
iii) rupee dollar iv) two hundred dollars

g) Nicholas put _____ in his wholesome bread-and-milk.

i) a frog	ii) a crab
iii) a fly	iv) a cockroach

h) The old man saves money for _____.

i) food	ii) noodles
iii) seeds	iv) future

i) Mr. Kelada was in the trade of _____.

i) pearls	ii) jewels
iii) gold	iv) silver

j) For a boy of fourteen his own home is the only _____.

i) paradise	ii) house
iii) place of love	iv) comfortable place

Q2) Answer Any Two of the following questions in about 250 words each: [20]

- What were the factors responsible for Phatik's unhappy life?
- What were the hurdles in the growth of the cherry tree?
- What makes the old man different from all the other refugees?

Q3) Write short notes on Any Four of the following in about 100-200 words each: [20]

- Mr. Kelada
- Rakesh
- Setting in Short Story
- Brevity in Short Story
- Character in Short Story
- Point of view in Short Story

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, November - 2018
HOME SCIENCE (Paper - I) (CBCS)
Fundamentals of Nutrition and Food Science
Sub. Code : 71239

Day and Date : Wednesday, 14 - 11 - 2018

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

Total Marks : 40

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.
  - 3) Draw the neat diagram wherever necessary.

Q1) Select the correct alternative from the following :

[5]

- i) _____ is the compound which nourishes the body.

a) Health	b) Nutrition
c) Diet	d) Food
- ii) _____ are rich source of vitamin 'C'.

a) Fruits	b) Cereals
c) Pulses	d) Milk
- iii) Cake is prepared by _____ method of cooking.

a) Steaming	b) Baking
c) Frying	d) Boiling
- iv) Hemoglobin is formed due to _____.

a) Iron	b) Fat
c) Minerals	d) Carbohydrate
- v) _____ is a fat soluble vitamin.

a) B ₁	b) B ₂
c) C	d) A

Q2) Write short notes (any three) :

- Physiological functions of food.
- Selection of meat and fish.
- Microwave oven.
- Functions of vitamin 'D'.
- Deficiency disorders of proteins.

Q3) Write in detail on following questions (any two) :

[20]

- Write on nutritive value and selection of vegetables.
- Explain the relationship between food, nutrition and health.
- Write in detail on functions and deficiency disorders of calcium.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
  - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडा.

[5]

- शरीराचे पोषण ज्या पदार्थांमुळे होते त्याला ..... म्हणतात.

अ) आरोग्य	ब) पोषण
क) आहार	ड) अन्न
- ..... हे जीवनसत्व 'क' चे उत्तम स्रोत आहे.

अ) फळे	ब) तृणधान्य
क) कडधान्य	ड) दूध
- केक ..... या अन्न शिजविण्याच्या पध्दतीने बनवितात.

अ) वाफविणे	ब) भाजणे
क) तळणे	ड) उकळणे

iv) हिमोग्लोबिनची निर्माती ..... मुळे होते.

अ) लोह

ब) स्निग्ध

क) खनिज

ड) कर्बोदके

v) ..... हे स्निग्ध द्राव्य जीवनसत्व आहे.

अ) b_1

ब) b_2

क) क

ड) अ

प्र.2) टीपा लिहा (कोणत्याही तीन)

[15]

अ) अन्नाची शारीरिक कार्ये

ब) मांस व मासे यांची निवड

क) सुक्ष्म लहरी भट्टी

ड) जीवनसत्व 'ड' ची कार्ये

इ) प्रथिनांच्या अभावाचे दुष्परीणाम

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

अ) भाज्यांचे पोषण मुल्य व निवड यावर लिहा.

ब) अन्न, पोषण व आरोग्य यांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

क) कॅल्शियमची कार्ये व अभावाचे परिणाम सविस्तर लिहा.

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, November - 2018

HINDI (Compulsory) (Paper - A)

हिंदी (अनिवार्य)

प्रयोजनमूलक हिंदी और कहानी साहित्य

Sub. Code : 58424

Day and Date : Tuesday, 13 - 11 - 2018

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

Total Marks : 50

सूचनाएँ: 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।

2) दाईं ओर लिखे अंक प्रश्नों के गुण दर्शाते हैं ।

प्र.1) निम्नलिखित वाक्यों के सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए ।

[10]

i) पंच परमेश्वर कहानी के लेखक ..... है ।

अ) मोहन राकेश

ब) प्रेमचंद

क) यशपाल

ड) जैनेंद्र

ii) ..... का हुक्म अल्लाह का हुक्म है ।

अ) राम

ब) पंच

क) चौधरी

ड) गाँव

iii) जुम्न शेख की बुढ़ी ..... थी ।

अ) चाची

ब) नानी

क) खाला

ड) दादी

iv) अपना-अपना भाग्य की घटना ..... स्थल की है ।

अ) सिमला

ब) माथेरान

क) महाबलेश्वर

ड) नैनीताल

v) ..... जैनेंद्र कुमार जी की सामाजिक विषमता, पराधिनता और हिंदुस्थानी साहबों की मानसिकता को चित्रित करने वाली कहानी है ।

अ) अपना-अपना भाग्य

ब) परमात्मा का कुत्ता

क) पंच परमेश्वर

ड) परदा

vi) पीरबख्श ..... मिल में मुंशीगिरी करते थे ।

अ) आटे की	ब) चीनी की
क) तेल की	ड) कपडे की

vii) परिवार की इज्जत का प्रतीक ..... था ।

अ) परदा	ब) दुपट्टा
क) गमछा	ड) कफन

viii) चौधरी पीरबख्श सितवा की ..... में रहते थे ।

अ) कच्ची बस्ती	ब) हवेली
क) झोपडी	ड) दलदल

ix) ..... कहानी बेईमान और घूसखोर व्यवस्था पर प्रहार करती है ।

अ) पंच परमेश्वर	ब) परमात्मा का कुत्ता
क) परदा	ड) अपना-अपना भाग्य

x) मेरा नाम है बारह सौ छब्बीस बटा ..... ।

अ) आठ	ब) नौ
क) सात	ड) दस

प्र.2) निम्नलिखित में से किन्हीं दो पत्रों का प्रारूप तैयार कीजिए ।

[10]

- अ) श्री गोविंद माने, लिपिक, बैंक ऑफ महाराष्ट्र, फलटण, जि. सातारा अपने बैंक के प्रबंधक के नाम पत्र लिखकर बीमारी हेतु दो महिने के अवकाश की माँग करते हैं । पत्र का प्रारूप तैयार कीजिए ।
- ब) श्री महेश देशमुख, 346, संत पेठ, पंढरपूर;
संपादक, दै. पुढारी, सोलापुर के नाम पत्र लिखकर अखबार समय पर न मिलने की शिकायत करते हैं । पत्र का प्रारूप तैयार कीजिए ।
- क) भारत सरकार के वाणिज्य तथा उद्योग मंत्रालय की ओर से उपसचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई को लघु उद्योगों को प्रोत्साहन देने के संबंध में सरकारी आदेश प्रेषित कर रहे हैं । पत्र का प्रारूप तैयार कीजिए ।

प्र.3) निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर लिखिए ।

[10]

- अ) संगणक के तीन अंगों का परिचय ।
- ब) संगणक के तीन उपयोग ।
- क) संगणक में हिंदी का प्रयोग ।

प्र.4) निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर लिखिए ।

[10]

- अ) पंच परमेश्वर कहानी के अलगू चौधरी ।
- ब) परदा कहानी का उद्देश्य ।
- क) अपना - अपना भाग्य कहानी का शीर्षक ।

प्र.5) 'परमात्मा का कुत्ता' कहानी की कथावस्तु लिखिए ।

[10]

अथवा

'परदा' कहानी के चौधरी पीरबख्श का चरित-चित्रण कीजिए ।

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, December - 2018

HINDI (Optional) (Paper - I)

हिंदी (ऐच्छिक)

आधुनिक हिंदी साहित्य (साहित्य विविधा)

Sub. Code : 58444

Day and Date : Sunday, 02 - 12 - 2018

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

सूचना : 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।

2) दाईं ओर लिखे गए अंक प्रश्न के लिए निर्धारित अंक हैं ।

प्र1) कोष्ठक में दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए । [10]

- i) वह ..... के मंदिर की पूजा-सी ।
(महादेव/रामदेव/इष्टदेव/इंद्रदेव)
- ii) मेरा पग-पग ..... श्वासों से स्वप्न-पराग झरा ।
(शक्तिभरा/संगीतभरा/मुक्तिभरा/प्यारभरा)
- iii) अज्ञेयजी ने हिरोशिमा कविता में विज्ञान के ..... रूप का निषेध किया है ।
(विध्वंसकारी/प्रलयकारी/अविचारी/नामधारी)
- iv) 'गाते रहना' यह गजल ..... इस गजल संग्रह में है ।
(हमने कठिन समय देखा है/बलयनमा/धार के विपरीत/उर्वशी)
- v) तुम मालिक मैं नौकर ठहरा, फिर ..... का संसार कहा है ।
(ममता/समता/नम्रता/अनिता)
- vi) शेखर की पत्नी का नाम ..... है ।
(छाया/माया/रिया/जिया)
- vii) अच्छी कहानी लिखने के लिए लेखक ने ..... रुपये की शर्त लगाई थी ।
(दस/बीस/पाँच/पचीस)
- viii) बच्चन जी को प्रयाग महिला विद्यापीठ में ..... रुपये प्रतिमास पर नौकरी मिल गई ।
(चालीस/पच्चास/तीस/साठ)
- ix) परमेसर हँसते हुए- 'मालिक है ....., सोच मन काहे करें।' गाता चलता बना ।
(सियाराम/सिताराम/जयराम/शिवराम)
- x) कथा कथन विधा ..... में बड़ी लोकप्रिय है ।
(हिंदी/मराठी/तमिल/कोंकणी)

प्र2) निम्नलिखित में से किन्हीं दो अवतरणों का ससंदर्भ स्पष्टीकरण कीजिए ।

[10]

- अ) “विस्तृत नभ का कोई कोना,
मेरा न कभी अपना होना,
परिचय इतना इतिहास यही
उमड़ी कल थी मिट आज चली ।”
- ब) “प्रेम पिता का दिखाई नहीं देता
ईश्वर की तरह होता है ।
जरूर दिखाई देती होगी नसीहतें
नुकीले पत्थरों-सी ।”
- क) “कानों में पिघला शीशा
मेरी जिब्हा पर ताले हैं
अस्पृश्य, पशु से भी बदतर
निज श्वासों तक के लाले हैं ।

प्र3) निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर लिखिए ।

[10]

- अ) सुखराम किस तरह से सेना में भर्ती हुआ था ।
ब) हरिवंशराय बच्चन जी किस प्रकार अपने साथियों के साथ खद्दर का प्रचार-प्रसार करते थे ।
क) हरिशंकर शर्माजी ने नेताओं को जंतु क्यों कहा है ?

प्र4) ‘भोर का तारा’ एकांकी का उद्देश्य स्पष्ट कीजिए ।

[10]

अथवा

मालती जोशी जी अपने लेखन के केंद्र में समाज और परिवार को क्यों मानती हैं ?

प्र5) ‘झाँसी की रानी’ कविता पाठकों के मन में देशप्रेम की भावना कैसे जगाती है ?

[10]

अथवा

कवि चंद्रसेन विराट कवियों को क्यों हमेशा गाते रहने के लिए कहते हैं ?

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) (CBCS) Examination, December - 2018
हिंदी (HINDI) (Optional) (Paper - I)

हिंदी कविता

पाठ्यपुस्तक:- 'साहित्य जगत'

Sub. Code : 71219

Day and Date : Sunday, 02 - 12 - 2018

Time : 12.00 Noon. to 02.00 p.m.

Total Marks : 50

सूचनाएँ: 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

2) दाईं ओर लिखे अंक प्रश्न के गुण दर्शाते हैं।

प्र.1) कोष्ठक में दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए।

[10]

- i) कवि निराला 'भिक्षुक' को ..... की तरह बलवान बनाना चाहते हैं।
(हनुमान / अभिमन्यु / बलराम / अर्जुन)
- ii) प्रेमप्रकाश का असली नाम ..... था।
(कालिदास / कल्लीमुद्दीन / कुलदिपक / कालियाँ)
- iii) 'अजिब - सी मुश्किल' कविता ..... की है।
(कुंवर नारायण / नागार्जुन / निराला / दुष्यंतकुमार)
- iv) 'पैदल आदमी' कविता में ..... के पराक्रम की चर्चा की है।
(सैनिक / पहलवान / खिल्लाडी / पत्रकार)
- v) 'हो गई है पीर' कविता दुष्यंतकुमार के ..... काव्यसंग्रह में संकलित है।
(साये में धूप / संसद से सड़क तक / युगधारा / बावरा अहेरी)
- vi) 'माँ जब खाना परोसती थी' कविता का मूलस्वर ..... है।
(बाप बेटे के स्नेह का / माँ बेटे के स्नेह का / भाई-भाई के प्रेम का / भाई-बहन के प्रेम का)
- vii) एकलव्य के गुरु का नाम ..... था।
(भार्गव / भिष्माचार्य / परशुराम / द्रोणाचार्य)
- viii) 'बेजगह' कविता ..... की पीड़ा तथा वेदना को दर्शाती है।
(महिलाओं की / सैनिकों की / अफसरों की / पुरुषों की)
- ix) 'स्त्री मुक्ति की मशाल हो' कविता में ..... के साहस का गुणगौरव किया है।
(झाँसी की रानी / सावित्रीबाई फुले / मदर तेरेसा / तारारानी)
- x) 'बाजार' कविता ..... की है।
(जयशंकर प्रसाद / जया जादवानी / जयप्रकाश वर्मा / जयंत नारलीकर)

प्र.2) निम्नलिखित में से किन्हीं दो अवतरणों की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए।

क) “सुनसान गलियों से चोरों की तरह गुजरते हुए
अपने - आप से सवाल करता हूँ-
क्या आजादी सिर्फ तीन थके हुए रंगों का नाम है
जिन्हें एक पहिया ढोता है
या इसका कोई खास मतलब होता है?”

ख) “मेरी वह निष्ठा,
वह प्राणों की आकुल प्रतिष्ठा
जिसे अर्पित थी-
तुम थे नहीं
सिर्फ माटी की मूरत
क्या माटी की मूरत थी।”

ग) “जो बोलेगा सच अफवाहों से घेर दिया जाएगा उसे
जो होगा सबसे कमजोर और वध्य
उसे बना दिया जाएगा संदिग्ध और डरावना
जो चाहेगा स्वतंत्रता दिया जाएगा उसे आजीवन कारावास”!

प्र.3) निम्नलिखित में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

- क) ‘बालिका का परिचय’ कविता का भावार्थ स्पष्ट कीजिए।
ख) ‘नया बैंक’ कविता का उद्देश्य स्पष्ट कीजिए।
ग) ‘स्त्री मुक्ति की मशाल हो’ कविता में चित्रित सावित्रीबाई फुले जी के व्यक्तित्व पर प्रकाश डालिए।
घ) ‘हो गई है पीर’ कविता का मूलस्वर स्पष्ट कीजिए।
ङ) ‘वसंत आ गया’ कविता का उद्देश्य स्पष्ट कीजिए।

प्र.4) निम्नलिखित प्रश्नों में से ‘अ’ में से एक और ‘ब’ में से एक का उत्तर लिखिए।

- क) ‘भिक्षुक’ कविता के माध्यम से कवि ने भिक्षुक की दयनीय दशा का वर्णन किस प्रकार किया है?
अथवा
‘अजीब-सी मुश्किल’ कविता में धार्मिक सहिष्णुता को किस प्रकार दर्शाया है?
- ख) ‘तेरी खोपड़ी के अंदर’ कविता में सांप्रदायिक समस्या का चित्रण किस प्रकार किया है?
अथवा
‘पैदल आदमी’ कविता के माध्यम से सैनिकों की जीवन गाथा का चित्रण कीजिए।

Scat No.	

**B.A. (Part - I) (Semester - I) (CBCS) Examination,
November - 2018**

**MARATHI (Compulsory) (Paper - A)
GENERIC ELECTIVE (CGE-1)**

**आवश्यक अनुषंगिक निवड शब्दसंहिता
Sub. Code : 71208**

Day and Date : Tuesday, 13 - 11 - 2018

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

Total Marks : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडा.

[10]

- i) कुसुमाग्रजांच्या गावाचे नाव काय ?
अ) पिंपळगाव   ब) नाशिक
क) वणी   ड) शरणपूर
- ii) माध्यमिक शाळेत विद्यार्थी जेवढा घडतो तितका कोठे घडत नाही, असे कुसुमाग्रज म्हणतात ?
अ) अंगणवाडी   ब) प्राथमिक शाळा व महाविद्यालय
क) समाज   ड) घर
- iii) यशवंतराव चव्हाण यांची वडिलोपार्जित जमीन कोठे होती ?
अ) विटा   ब) सांगली
क) कराड   ड) पुणे
- iv) सानेगुरूजींच्या कोणत्या पुस्तकावर निबंध स्पर्धा आयोजित केली होती ?
अ) तीन मूले   ब) धडपडणारी मूले
क) भारतीय संस्कृती   ड) श्यामची आई
- v) कोणते शहर ऐतिहासिक शहर व महत्त्वाचे शैक्षणिक शहर म्हणून प्रसिद्ध आहे ?
अ) पुणे   ब) मुंबई
क) नाशिक   ड) नागपूर

- vi) 'जनता' या साप्ताहिकांचे संपादन कोणी केले?
- अ) डॉ. आंबेडकर   ब) महात्मा फुले
क) कृष्णराव भालेकर   ड) विठ्ठल रामजी शिंदे
- vii) 'शब्दांचे मोल' हा लेख कोणत्या पुस्तकातून घेतला आहे?
- अ) काळाची पाऊले   ब) कृष्णाकाठ
क) बलुत   ड) वाटेवरच्या सावल्या
- viii) शांता शेळके यांना कोणत्या विषयात पन्नासपैकी शून्य गुण मिळाले?
- अ) मराठी   ब) विज्ञान
क) गणित   ड) समाजशास्त्र
- ix) अहिंसेचा संबंध कशाशी असतो.
- अ) वीरवृत्ती   ब) वैरवृत्ती
क) गरीबी   ड) भेकडपणा
- x) संकल्प सिद्धीला नेणारा महापुरुष: डॉ. बापूजी साळुंखे या व्यक्तिविशेष लेखाचे लेखक कोण?
- अ) चंद्रशेखर धर्माधिकारी   ब) बळवंत देशमुख
क) अरूण साधू   ड) रंगनाथ पठारे

प्र.2) 'निवड' या लेखाच्या आधारे यशवंतराव चव्हाण यांची जडणघडण कशी झाली ते स्पष्ट करा. [10]

किंवा

'वाटेवरच्या सावल्या' या लेखातून वि. वा. शिरवाडकर यांच्या शालेय जीवनाचे चित्रण करा.

प्र.3) 'संगमनेरचे दिवस' या लेखातून दया पवार यांना आलेले अनुभव तुमच्या शब्दात लिहा. [10]

किंवा

'संकल्प' सिद्धीला नेणारा महापुरुष: डॉ. बापूजी साळुंखे या पाठाच्या आधारे डॉ. बापूजी साळुंखे यांचे जीवनचित्रण करा.

प्र.4) पुढील प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन)

[10]

- i) व्यक्तिमत्त्व विकास म्हणजे काय ते स्पष्ट करा.
- ii) व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी कोणकोणते घटक आवश्यक आहेत ते सांगा.
- iii) व्यक्तिमत्त्व विकासात भाषेचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.5) पुढील प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन)

[10]

- i) भाषिक कौशल्ये म्हणजे काय ते सांगून भाषिक कौशल्यांचा थोडक्यात आढावा घ्या.
- ii) कार्यक्रमाचे संयोजन करताना कोणकोणत्या गोष्टींची काळजी घ्यावी ते स्पष्ट करा.
- iii) सूत्रसंचलन म्हणजे काय ते सांगून आपल्या महाविद्यालयातील शिक्षक दिन कार्यक्रमाच्या सूत्रसंचलनाचा नमुना लिहा.
- iv) लेखन कौशल्यांचा थोडक्यात आढावा घ्या.

Seat No.	

B.A.(Part - I) (Semester-I) (CBCS) Examination, November - 2018

MARATHI (अक्षरबंध) (Optional) (Paper - I)

विद्याशाखीय विशेष गाभा (D.S.C.A-1)

Sub. Code : 71216

Day and Date : Sunday, 25 - 11 - 2018

Total Marks : 50

Time : 12.00 Noon to 02.00 p.m.

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजव्या बाजूचे अंक गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडा.

[10]

- i) आण्णांनी दिडशे रूपयाला काय विकले होते?
अ) बोकड ब) खबुक्या बैल
क) शेळी ड) म्हैस
- ii) पबीला दुसवट्यावर कोणी दिली होती?
अ) चुलत्याने ब) मामाने
क) आईने ड) वडीलाने
- iii) तात्या सानपचा पोरगा कोठे नोकरीला होता?
अ) पुणे ब) औरंगाबाद
क) सोलापूर ड) अहमदनगर
- iv) तात्या सानपला किती मुलें होती?
अ) दोन ब) तीन
क) एक ड) चार
- v) पबीच्या आईला कशासाठी ईख घातलं होतं?
अ) पैस्यासाठी ब) ती आजारी होती म्हणून
क) जमिनीसाठी ड) ती भांडत होती म्हणून
- vi) पुतळीच्या आईला कोणी झाडपाल्याचं औषध दिले होते?
अ) केरूआत्या ब) सखाराम
क) गंगू मावशी ड) दामा जाधव

- vii) इंग्रजांच्या आर्थिक नीतीवर 'चळवळ करा-चळवळ करा' असा संदेश कोणी दिला होता?
 अ) महात्मा फुले ब) दादाभाई नौरोजी
 क) जोशी मास्तर ड) जाधव सर
- viii) धंद्यात लाज बाळगू नये आसं कोण म्हणत?
 अ) जोशी मास्तर ब) लेखकाची आई
 क) जाधव सर ड) लेखकाचे वडील
- ix) नारळ गुलाल आणाय गेलेल्या संतावर कोण खेकसला होता?
 अ) चोख्या ब) रामा येसकर
 क) पाटील ड) भगा वाणी
- x) रामा येसकराचं मन सशासारखं का घाबरून गेलं होतं?
 अ) चोरी झाली होती म्हणून
 ब) मारामारी होईल अशी भीती होती.
 क) गावकीचं काम नाकारलं होतं
 ड) नात्यातल्या माणसांना चावडीवर बोलवावं लागणार होतं

- प्र.2) 'जांभळढव्ह' या कथेतील पबीचा जगण्याचा संघर्ष व तिची शोकांतिका स्पष्ट करा? [10]
 किंवा
 'तडा' कथेतील तात्या सानपची वेदना व संघर्ष स्पष्ट करा.
- प्र.3) 'लाल चिखल' या कथेनुसार शिर्षकाची सर्पपक्ता स्पष्ट करा? [10]
 किंवा
 'पाणी' कथेमध्ये जातीय व्यवस्थेमध्ये होरपळलेल्या माणसांचे दुःख लेखकाने कसे वर्णन केले आहे?
- प्र.4) लघुत्तरी प्रश्न सोडवा (तीनपैकी दोन) [10]
 अ) चित्रपट निर्मितीमधील दिग्दर्शकाचा दृष्टिकोण स्पष्ट करा.
 ब) 'चित्रपट एक माध्यमाचं माध्यम' स्पष्ट करा.
 क) चित्रपट म्हणजे काय?
- प्र.5) लघुत्तरी प्रश्न सोडवा (चारपैकी दोन) [10]
 अ) चित्रपटामधील पटकथेचं म्हत्व विशद करा.
 ब) संगीत -चित्रपटातील म्हत्वाचा घटक स्पष्ट करा.
 क) चित्रपटामध्ये अभिनयाचे काय म्हत्व आहे.
 ड) प्रकाश योजना व वेशभूषेचं चित्रपटामधील म्हत्व

B - 36

Total No. of Pages : 3

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, November - 2018

Marathi (Option) (Paper - I) (Repetar)

अभिरूची

Sub. Code : 58441

Day and Date : Sunday, 25 - 11 - 2018

Time : 12.00 noon. to 02.00 p.m.

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

Total Marks : 50

प्र.1) योग्य पर्याय निवडा.

[10]

- i) समाजशास्त्रीय दृष्टीने पाहता समाजाचा एक घटक म्हणून कोणती व्यक्ती सांस्कृतिक संचित स्वीकारत असते?
- अ) पुढारी
ब) लेखक
क) अर्थशास्त्रज्ञ
ड) समाजसुधारक
- ii) 'प्रेमसंन्यास' नाटकाचे लेखक कोण आहेत?
- अ) कृ.पा.खाडीलकर
ब) बाळकृष्ण कोल्हटकर
क) राम गणेश गडकरी
ड) आचार्य अत्रे
- iii) व्यवहारभाषेचे अंतिम कार्य कोणते असते?
- अ) साहित्यनिर्मिती
ब) नैतिक पुनःरूत्थान
क) मनोरंजन
ड) संदेशवहन
- iv) लेखक हा अपरिहार्यपणे मानवतावादी असावा असे कोणी म्हटले आहे?
- अ) टी.एस.इलियट
ब) जॉन्सन
क) मॅक्समूलर
ड) गायगर
- v) अनुभव घेण्याच्या लेखकाच्या क्षमतेला व धाटणीला आपण काय म्हणतो?
- अ) ग्रामीण शैली
ब) जीवनशैली
क) वर्णनशैली
ड) संवेदनशीलता

P.T.O.

vi) 'बीज ते फुल' हा लेखकाचा प्रवास कसा असतो?

- अ) राजकीय
- ब) सामाजिक
- क) साहित्यिक
- ड) मानसिक

vii) मानवी संस्कृतीमध्ये कोणत्या साहित्यप्रकाराचा जन्म आगोदर झाला असे मानले जाते?

- अ) नाटक
- ब) कविता
- क) कथा
- ड) कादंबरी

viii) काव्यपरीक्षणाचे शेवटचे न्यायासन कोणते?

- अ) समीक्षक
- ब) काव्यपरीक्षक
- क) जनता
- ड) टीकाकार

ix) हास्यभावना बद्धिच्या आधारावर वाढलेली नसेल तर तिला कोणते नाव देणे भाग पडते?

- अ) मुत्सद्दीपणा
- ब) मुखर्षणा
- क) बावळटपणा
- ड) हजरजबाबीपणा

x) पोकळ घमेंडखोरांचा नक्षा कोणती माणसे सहजपणे उतरवतात?

- अ) गंभीर प्रवृत्तीची माणसे
- ब) विद्वान माणसे
- क) साहित्यिक माणसे
- ड) विनोदी माणसे

प्र.2) साहित्याची भाषा ही व्यवहाराच्या भाषेपेक्षा वेगळी असते. ते 'व्यवहारभाषा, साहित्याची भाषा व शास्त्रभाषा' या पाठाच्या आधारे स्पष्ट करा. [10]

किंवा

'ग्रामीण संवेदनशीलता' म्हणजे काय? हे सांगून ग्रामीण आणि शहरी जीवन पद्धती यांतील तफावत स्पष्ट करा.

प्र.3) 'काव्यपरीक्षण' करित असताना टीकाकाराने कोणकोणत्या गोष्टींची काळजी घेतली पाहिजे, असे श्री.व्यं.केतकर यांना वाटते ते स्पष्ट करा. [10]

किंवा

'विनोदाची जातकुळी' या पाठात चिं.वि. जोशी यांनी सांगितलेल्या विनोदाच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.

प्र.4) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) साहित्य आणि संस्कृती यांचा संबंध
- ब) 'धुणं' कथेची बीजधारणा
- क) कवितेची भाषा

प्र.5) पुढीलपैकी एका विषयावर निबंध लिहा. [10]

- अ) व्यसनांच्या विळख्यात तरूणाई
- ब) कर्जबाजारी शेतकऱ्याची आत्मकथा

B - 45

Total No. of Pages : 3

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, November - 2018

MARATHI (Compulsory) (Paper - A)

अभिव्यक्ती आणि उपयोजित मराठी

Sub. Code : 58423

Day and Date : Tuesday, 13 - 11 - 2018

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडा.

[10]

i) आंढाच्या खास दोस्ताचे नाव काय?

अ) बज्या

ब) रामज्या

क) शिवा

ड) रंग्या

ii) 'वडाप' ही कथा कोणत्या कथासंग्रहातून घेतली आहे?

अ) श्रीलिपी

ब) हा खेळ सावल्यांचा

क) जित्राब

ड) वडाप

iii) भावनेची भाषा कोणाला समजते?

अ) मनाला

ब) समाजाला

क) भावनेला

ड) हृदयाला

iv) 'माझा विरंगुळा' हा पाठ कोणत्या पुस्तकातून घेतला आहे?

अ) कृष्णाकाठ

ब) सह्याद्रीचे वारे

क) युगांतर

ड) शिवनेरीच्या नौबती

P.T.O.

v) जंगलाच्या भयानकतेत भर घालणारी दुसरी गोष्ट कोणती?

अ) झाडांच्या रांगा	ब) पर्वतांच्या रांगा
क) घरांच्या रांगा	ड) मातीची वारुळे

vi) देवळातील मंजुळ आवाज कशाचा होता?

अ) घंटा	ब) नगारा
क) ताशा	ड) सनई

vii) 'पंचगंगा' हा लेख कोणत्या पुस्तकातून घेतला आहे?

अ) प्रश्न आणि प्रश्न	ब) धागे आडवे उभे
क) माणसं	ड) कार्यरत

viii) इचलकरंजीला नदीचे जे प्रदूषण आहे, त्यातला किती टक्के वाटा कोल्हापूर शहराचा आहे?

अ) 80%	ब) 60%
क) 70%	ड) 50%

ix) देवगडहून कशाचा प्रकाशझोत पडत होता?

अ) लाईटचा	ब) सूर्याचा
क) दिपस्तंभाचा	ड) वणव्याचा

x) 'आई' या कादंबरीचे लेखन कोणी केले आहे?

अ) सानेगुरुजी	ब) मॅक्झिम गॉर्की
क) वि.स. खांडेकर	ड) रंगनाथ पठारे

प्र.2) 'वडाप' या कथेतील आंदाचे व्यक्तिचित्र रेखाटा.

[10]

किंवा

'माझा विरंगुळा' या लेखातून यशवंतराव चव्हाण यांच्या कोणकोणत्या पैलूंचे दर्शन होते ते सविस्तर लिहा.

प्र.3) कारवारला जाताना प्र. के. अत्रे यांना आलेले अनुभव तुमच्या शब्दात लिहा.

[10]

किंवा

'पंचगंगा' या पाठाच्या आधारे पाणीप्रदूषणाची समस्या तुमच्या शब्दात लिहा.

प्र.4) मुलाखत लेखन म्हणजे काय ते सांगून आवडत्या खेळाडूची मुलाखत घ्या.

[10]

किंवा

बातमीलेखनाचे स्वरूप सांगून तुमच्या महाविद्यालयातील वार्षिक पारितोषिक वितरण कार्यक्रमाची बातमी तयार करा.

प्र.5) अ) साहित्यिकाचे परिचयपत्र तयार करा.

[5]

ब) विवाहइच्छुक तरुणीचे परिचयपत्र तयार करा.

[5]

ॐॐॐ

- vii) In the year 2011 India's population was _____ crores.
 a) 121 b) 102
 c) 131 d) 141
- viii) _____ in the day of "World Poverty Eradication".
 a) 2nd Oct. b) 1st May
 c) 17th Oct. d) 11th July
- ix) In the year 2014 World Bank as per Report is World Countries _____ are highest gross Domestic Income?
 a) Japan b) America
 c) Germany d) Russia
- x) In the year 2014 Human Development as per Report the first place of _____
 a) Norway b) Denmark
 c) Netherlands d) Australia

Q2) Write short notes (Any four): [20]

- a) Indicators of Sustainable Development.
- b) Causes of Poverty.
- c) Measures of Social Inequality.
- d) Causes of Regional Imbalances.
- e) Human Development Index.
- f) Features of Population Policy in 2000.

Q3) Explain the major features of the Indian Economy at Independence. [10]

OR

What is Unemployment? Discuss the causes of Indian Unemployment.

Q4) Define National Income? Explain the different concept of National Income. [10]

OR

State the causes of Fast Growth of Population in India.

vii) सन 2011 मध्ये भारताची लोकसंख्या .....कोटी होती.

अ) 121

ब) 102

क) 131

ड) 141

viii) .....हा दिवस “जागतीक दारिद्र्य निर्मूलन दिवस म्हणून पाळला जातो.

अ) 2 ऑक्टो.

ब) 1 मे

क) 17 ऑक्टो.

ड) 11 जूलै

ix) जागतीक बँकेच्या 2014 मधील अहवालानुसार जगातील ..... देशाचे स्थूल देशांतर्गत उत्पन्न सर्वाधिक आहे.

अ) जपान

ब) अमेरीका

क) जर्मनी

ड) रशिया

x) सन 2014 च्या मानवी विकास अहवालानुसार ..... स्थान प्रथम क्रमांकाचे आहे.

अ) नार्वे

ब) डेन्मार्क

क) नेदरलँड

ड) ऑस्ट्रेलिया

प्र.2) पुढीलपैकी कोणत्याही चार टीप लिहा.

[20]

अ) शाश्वत विकासाचे दर्शक

ब) दारिद्र्याची कारणे

क) सामाजिक विषमतेवरील उपाय

ड) विभागीय असंतूलनाची कारणे

इ) मानवी विकास निर्देशांक

फ) सन 2000 मधील लोकसंख्या धोरणाची वैशिष्ट्ये.

प्र.3) स्वातंत्र्य प्राप्ती वेळी भारतीय अर्थव्यवस्थेची प्रमुख वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

बेरोजगार म्हणजे काय सांगून भारतातील बेरोजगारीच्या कारणांची चर्चा करा.

प्र.4) राष्ट्रीय उत्पन्न म्हणजे काय सांगून. राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या विविध संकल्पना स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

भारतातील जलदगतीने वाढणाऱ्या लोकसंख्येची कारणे स्पष्ट करा.

Seat No.	

**B.A. (Part - I) (Semester - I) (Pre Revised) Examination,
November - 2018**

**ECONOMICS (Optional) (Paper - I)
Indian Economy (Old Course)**

Sub. Code : 58463

Day and Date : Saturday, 17 - 11 - 2018

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

- Instructions:**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternative. [10]

- i) Indian Economy is supposed to be developing Economy because _____.
  - a) Huge Population
  - b) Prominance of Agriculture
  - c) Underutilization of Resources
  - d) All the above
- ii) Inclusive Growth can be determined on the following factors _____.
  - a) Poverty allivation
  - b) Women Empowerment
  - c) Employment Generation
  - d) All the above
- iii) The first census of India was took place in the year _____.
  - a) 1891
  - b) 1791
  - c) 1991
  - d) 2001
- iv) According to 2011 census the average death rate in India is _____.
  - a) 9.5
  - b) 10.7
  - c) 7.1
  - d) 12.2
- v) The recent Population policy was formed in the year _____.
  - a) 2012
  - b) 2006
  - c) 2010
  - d) 2000
- vi) _____ is the present age of Marriage of Indian Malc.
  - a) 18 years
  - b) 25 years
  - c) 21 years
  - d) None of the above

- vii) The 3% ratio of _____ Assets is fixed in 2002 for all banks in India.
a) Liquid Assets	b) Non Performing Assets
c) Dead Assets	d) None of the above
- viii) In India the finance Commission is formed after Every Five Year by the President of India as per the constitutional _____ number of Article.
a) 279	b) 280
c) 281	d) 282
- ix) On 2nd October 1993 the Central Government of India announces the following Employment Guarantee Programme.
a) Jawahar	b) Swarnjayanti
c) Ashwashit	d) All the above
- x) Who is the strong follower of Socialism.
a) Adam Smith	b) Lord J.M. Keynes
c) Joseph Schumpeter	d) Karl Marx

Q2) State the features of Mixed Economy. [10]

OR

State the characteristics of Developing Economy.

Q3) Explain the need of Financial Sector Reforms. [10]

OR

Discuss the causes of Rising Population in India.

Q4) Write Short Notes (any four) : [20]

- Population policy
- Major External Sector Reforms
- Problem of Poverty
- Regional Imbalances in India
- Agewise distribution of population in India
- Problem of Unemployment.

ix) 2 ऑक्टोबर 1993 रोजी केंद्रीय सरकारणे ..... रोजगार हमी योजना सुरू केली.

अ) जवाहर	ब) स्वर्ण जयंती
क) आश्वासित	ड) वरील पैकी नाही

x) खालील पैकी ..... समाजवादाचे कट्टर समर्थक होते.

अ) अँडम स्मिथ	ब) लार्ड जे. एम. केन्स
क) जासेफ शंपीटर	ड) कार्ल मार्क्स

प्र.2) मिश्र अर्थव्यवस्थेची लक्षणे सांगा.

[10]

किंवा

विकसनशिल अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये लिहा.

प्र.3) वित्तीय क्षेत्रातील सुधारणांची गरज स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

भारताच्या वाढत्या लोकसंख्येच्या कारणांची चर्चा करा.

प्र.4) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) लोकसंख्या धोरण
- ब) प्रमुख बाह्य क्षेत्र सुधारणा
- क) दारिद्र्याची समस्या
- ड) भारतातील विभागीय असमतोल
- इ) वयोमानानुसार भारतीय लोकसंख्येची रचना
- फ) बेकारीची समस्या

▽▽▽▽

प्र.4) पुढील प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन)

- i) व्यक्तिमत्त्व विकासाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- ii) व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी आवश्यक घटक सांगा.
- iii) व्यक्तिमत्त्व विकासात भाषेचे महत्त्व सांगा.

प्र.5) पुढील प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन)

- i) श्रवण कौशल्याचे महत्त्व सांगा.
- ii) लेखन कौशल्याची उपयुक्तता स्पष्ट करा.
- iii) महाविद्यालयातील स्नेहसंमेलनाच्या कार्यक्रमाचा सूत्रसंचलनाचा नमुना लिहा.
- iv) कार्यक्रमाचे संयोजन करताना कोणकोणत्या बाबींकडे लक्ष द्याल ते सांगा.

Seat No.	

**B. A. (Part - I) (Semester - I) (CBCS) Examination,
January - 2019**

MARATHI (मराठी) (नवीन) अक्षरबंध (Paper - I)

विद्याशाखीय विशेष गाभा (DSC - A1)

Sub. Code : 71216

Day and Date : Monday, 14 - 01 - 2019

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

- सूचना :**
- 1) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
  - 2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडा.

[10]

- अ) पाण्याचा हिरा खोदताना कोण आडकाठी घालतो?
  - i) बापू
  - ii) सदान्ना
  - iii) म्हादू
  - iv) ज्योती
- ब) पबी जीव कोठे देते?
  - i) विहीर
  - ii) आडात
  - iii) जांभळढव्ह
  - iv) नदी
- क) पबी आपली व्यथा कोणाला सांगते?
  - i) बापू
  - ii) चुलता
  - iii) सासरा
  - iv) म्हादू
- ड) तात्या सानपाच्या बायकोचे नाव काय?
  - i) पारबती
  - ii) रखमा
  - iii) द्रोपदी
  - iv) यशोदा
- इ) नोकरीसाठी शहरात राहणाऱ्या तात्या सानपाच्या मुलाचे नाव काय?
  - i) आनंदा
  - ii) सुधाकर
  - iii) मधुकर
  - iv) पद्माकर

फ) आबा देसाई कोणत्या देवाचा नवस पूर्ण करतो ?

i) म्हसोबा	ii) बिरोबा
iii) खंडोबा	iv) विठोबा

य) म्हसोबाचा नवस पूर्ण करण्यासाठी आबा देसाई किती बोकड कापतो ?

i) एक	ii) दोन
iii) चार	iv) पाच

र) बापू कोणत्या वर्गात शिकत होता ?

i) पाचवी	ii) मॅट्रीकच्या
iii) सातवी	iv) नववी

ल) लाल चिखल मधील बापूच्या गावाचे नाव काय ?

i) कळंब	ii) पिंपळगाव
iii) हासेगाव	iv) लासलगाव

व) आंब्याच्या कॉलेजमध्ये नाव घालायला बापू सोबत कोण जाणार होते ?

i) सकाराम मास्तर	ii) तुकाराम मास्तर
iii) आण्णा	iv) दादा

प्र.2) 'जांभळढव्ह' मधील पबीची कहानी वाचकाच्या मनावर परिणाम करते. या विधानाची समर्पकता स्पष्ट करा. [10]

किंवा

तात्या सानपाच्या मुलाने तात्याच्या स्वप्नाना तडा दिला आहे. हे तडा कथेच्या आधारे लिहा.

प्र.3) 'पाणी' कथेतील जातीय संघर्षाचे स्वरूप लिहा. [10]

किंवा

'लाल चिखल' कथेच्या शीर्षकाची समर्पकता स्पष्ट करा.

B - 462
[10]

प्र.4) लघुत्तरी प्रश्न (तीनपैकी दोन सोडवा)

- अ) दृक-श्राव्य म्हणून चित्रपटाचे महत्त्व सांगा.
- ब) चित्रपट निर्मितीमागे दिग्दर्शकाचा दृष्टीकोन.
- क) चित्रपट : माध्यमांतर.

प्र.5) लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन सोडवा)

[10]

- अ) चित्रपटाची पटकथा.
- ब) चित्रपटाची कथा.
- क) चित्रपटात गीत - संगीत यांचे महत्त्व.
- ड) चित्रपटात वेशभूषेला असलेले महत्त्व.

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) (C.B.C.S.) Examination, January - 2019
PHYSICAL EDUCATION (Optional) (Paper - I)
Introduction of Physical Education and Sports
Sub. Code : 71234

Day and Date : Wednesday, 16 - 01 - 2019

Total Marks : 25

Time : 03.00 p.m. to 04.00 p.m.

Instructions : 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) What is the aim of physical education? Explain any two modern objectives of physical education. **[10]**

OR

What is physical education and explain any two concepts of physical education.

Q2) Write short notes (any two) **[10]**

- a) Gymnastics
- b) Exercise
- c) Recreation

Q3) Choose the correct alternatives. **[5]**

- a) What is the base of physical education
  - i) Exercise
  - ii) Sport
  - iii) Play
  - iv) Movement
- b) From which Greek word the Gymnastic is created
  - i) Gym
  - ii) Gymna
  - iii) Gymnos
  - iv) Exercise
- c) What is the inborn tendency of human being
  - i) Study
  - ii) Play
  - iii) Dancing
  - iv) None of these

P.T.O

- d) Which of the following is not recreational activity
- i) Playing cards   ii) Playing football
iii) Sleeping   iv) Watching T.V.
- e) Which of the following is Gymnastic activity
- i) Fencing   ii) Shooting
iii) Archery   iv) Jump & role

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गूण दर्शवितात.

प्र.1) शारीरिक शिक्षणाचे ध्येय कोणते? शारीरिक शिक्षणाची कोणतीही दोन आधुनिक उद्दिष्टे स्पष्ट करा? [10]

किंवा

शारीरिक शिक्षण म्हणजे काय? शारीरिक शिक्षणाच्या कोणत्याही दोन संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.2) टिपा लिहा. [10]

- अ) जिम्नस्टिक्स
ब) व्यायाम
क) मनोरंजन

प्र.3) योग्य पर्याय निवडा. [5]

- अ) शारीरिक शिक्षणाचा पाया कोणता.
- i) व्यायाम   ii) स्पर्धा
iii) खेळ   iv) हालचाल

- ब) कोणत्या ग्रीक शब्दापासून 'जिम्नास्टिक' हो शब्द तयार झाला आहे.
- i) जिम ii) जिम्ना
iii) जिमनोस iv) व्यायाम
- क) मानवाची जन्मजात प्रवृत्ती कोणती?
- i) अभ्यास करणे ii) खेळणे
iii) नाचणे iv) यापैकी नाही
- ड) खालीलपैकी कोणती मनोरंजनात्मक क्रिया नाही.
- i) पत्ते खेळणे ii) फुटबॉल खेळणे
iii) झोपणे iv) टी. व्ही. पाहणे
- इ) खालीलपैकी कोणती जिम्नास्टिक क्रिया आहे.
- i) तलवारबाजी ii) नेमबाजी
iii) धनुर्विद्या iv) जम्प अँड रोल

ॐॐॐ

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) (CBCS) Examination, January - 2019

PSYCHOLOGY (Paper - I)

Foundation of Psychology

Sub. Code : 71236

Day and Date : Friday, 18 - 01 - 2019

Total Marks : 50

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Select the correct alternative from the following :

[10]

- i) According to _____ Psychology is the scientific study of behaviour and mental processes.
  - a) Robert Baran
  - b) Robert. S. Feldman
  - c) Watson
  - d) Wount
- ii) Behaviouristic approach developed by _____.
  - a) Watson
  - b) Freud
  - c) Allport
  - d) Pavlov
- iii) Perception needs _____.
  - a) Motivation
  - b) Sensation
  - c) Emotion
  - d) Stimulus
- iv) Diment and clitman explained _____ stages of sleeping.
  - a) Three
  - b) Two
  - c) Four
  - d) Five
- v) Permanent changes in behaviour is called _____.
  - a) Motivation
  - b) Forgetting
  - c) Learning
  - d) Emotion
- vi) Operant conditioning theory has introduced by _____.
  - a) B. F. Skinner
  - b) Ivan Pavlov
  - c) Freud
  - d) Jung

P.T.O.

vii) The structure of long term memory prepared by _____.

- a) Freud
- b) Wagh and Norman
- c) Thorndike
- d) Bandura

viii) _____ is the first stage of memory process.

- a) Storage
- b) Retrieval
- c) Encoding
- d) None of these

ix) _____ Psychologist conducted the experiment of classical conditioning.

- a) Skinner
- b) Morgan
- c) Pavlov
- d) Binet

x) _____ is the tendency to complete figures that are incomplete.

- a) Closure
- b) Continue
- c) Contiguity
- d) Similarity

Q2) Write short notes on any Four out of Six :

[20]

- a) Behavioural perspective
- b) Figure and ground
- c) The stage of sleep
- d) Extinction
- e) Storage
- f) Working memory

Q3) Write answers in detail :

- a) Explain experimental method of Psychology.

[10]

OR

- b) Define the perception and discuss the principles of perceptual organization.

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, January - 2019

PSYCHOLOGY (Optional)

Introduction to Psychology (Paper - I)

Sub. Code : 58469

Day and Date : Tuesday, 15 - 01 - 2019

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

- Instructions :** 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternative. [10]

- i) _____ is the scientific study of behaviour and mental process.
- a) Psychology   b) Sociology
c) Philosophy   d) History
- ii) Meaningful sensation is called _____.
- a) Perception   b) Attention
c) Motivation   d) Forgetting
- iii) Watson developed _____ perspective.
- a) Behavioural   b) Psychodynamic
c) Biological   d) Evolutionary
- iv) _____ is social motives
- a) Sex   b) Hunger
c) Aggression   d) Thirst
- v) Balance of body is the work done by _____.
- a) Neuron   b) Cerebellum
c) Thalamus   d) Hypothalamus
- vi) Pancreas glands produce the _____ hormones.
- a) Insulin   b) Thyroxine
c) Corteen   d) Adrenaline
- vii) Behaviour is called, stimulus, organism and _____.
- a) Variable   b) Response
c) Controlled   d) Group

viii) ____ is the biological motives.

- a) Hunger
- b) Achievement
- c) Aggression
- d) Power

ix) ____ is the tendency to complete figures that are incomplete.

- a) Closure
- b) Continue
- c) Contiguity
- d) Similarity

x) The observation under the controlled condition is called _____

- a) Experiment
- b) Observation
- c) Introspection
- d) Survey

Q2) Answer the following questions.

a) Define psychology. Explain naturalistic observation. [10]

OR

Discuss the structure and functions of cerebrum.

b) Describe hunger and sex motives. [10]

OR

Define perception. Explain Gestalt principles of perception.

Q3) Write short notes (any four) [20]

- a) Goals of psychology
- b) Neuron
- c) Achievement motive
- d) Sensation
- e) Maslow's hierarchy of needs
- f) Psychodynamic perspective

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पूर्ण करा.

[10]

- i) ..... हे वर्तन आणि मानसिक प्रक्रिया यांचा शास्त्रीय अभ्यास करणारे शास्त्र आहे.
अ) मानसशास्त्र   ब) समाजशास्त्र
क) तत्त्वज्ञान   ड) इतिहास
- ii) अर्थपूर्ण वेदन म्हणजे ..... होय.
अ) संवेदन   ब) अवधान
क) प्रेरणा   ड) विस्मरण
- iii) वॅटसन यानी ..... दृष्टिकोन विकसित केला.
अ) वर्तनवादी   ब) मनोगतिकी
क) जैविक   ड) उत्क्रांतीवादी
- iv) ..... ही एक सामाजिक प्रेरणा आहे.
अ) लैंगिक प्रेरणा   ब) भूक
क) आक्रमण   ड) तहान
- v) शरीराचा तोल सांभाळणे हे ..... चे कार्य आहे.
अ) मज्जापेशी   ब) लहानमेंदू
क) थलॅमस   ड) हायपोथलॅमस
- vi) स्वादुपिंड ग्रंथीमधून ..... नावाचा स्राव स्रवतो.
अ) इन्सुलिन   ब) थायरोक्सिन
क) कॉर्टीन   ड) अँड्रेनलिन
- vii) वर्तन म्हणजे उद्दीपक, जीव आणि ..... होय.
अ) परिवर्त्य   ब) प्रतिक्रिया
क) नियंत्रण   ड) समूह
- viii) ..... ही जैविक प्रेरणा आहे.
अ) भूक   ब) संपादन
क) आक्रमण   ड) प्रभुत्व

- ix) अपूर्ण आकृती पूर्ण करून पाहण्याची प्रवृत्ती म्हणजे ..... होय.
अ) पूर्णत्व	ब) सातत्य
क) सान्निध्य	ड) समानता
- नियंत्रित वातावरणात केले जाणारे निरीक्षण म्हणजे ..... होय.
अ) प्रयोग	ब) निरीक्षण
क) आत्मनिरीक्षण	ड) सर्वेक्षण

प्र.2) खालील प्रश्नाची उत्तरे द्या.

- अ) मानसशास्त्राची व्याख्या लिहा आणि नैसर्गिक निरीक्षण पध्दती स्पष्ट करा. [10]
किंवा
मोठ्या मेंदूची रचना व कार्य स्पष्ट करा.
- ब) भूक आणि लैंगिक प्रेरणांची चर्चा करा. [10]
किंवा
संवेदनाची व्याख्या लिहा. संवेदन संघटनेची तत्वे स्पष्ट करा.

प्र.3) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]

- अ) मानसशास्त्राची ध्येये/उद्दिष्टे
ब) मज्जापेशी
क) कर्तृत्व प्रेरणा
ड) वेदन
इ) मॅस्लोची गरजांची अधिश्रेणी
फ) मनोगतिकी दृष्टिकोन

B - 463

Total No. of Pages : 4

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) (CBCS) Examination, January - 2019
GEOGRAPHY

Physical Geography (Paper - I) (Optional) (DSC - B10)

Sub. Code : 71240

Day and Date : Tuesday, 15 - 01 - 2019

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Neat diagrams & maps must be drawn wherever necessary.
  - 3) Figures to the right indicate full marks.
  - 4) Use of maps stencils is allowed.

Q1) Select the correct alternative from the following: [10]

- i) Which of the following is not a branch of physical Geography?
  - a) Geomorphology
  - b) Climatology
  - c) Oceanography
  - d) Economic Geography
- ii) Which gas reduce the intensity of oxygen?
  - a) Argon
  - b) Nitrogen
  - c) Carbon-di-oxide
  - d) Ozone
- iii) Which rays absorbs in the ozonosphere?
  - a) Leser
  - b) Ultra violet
  - c) X-ray
  - d) Infrared
- iv) In which belt the insolation is very high?
  - a) Polar Belt
  - b) Temperate Belt
  - c) Tropical Belt
  - d) None of these
- v) In the atmosphere increasing temperature with increasing altitude is called as _____.
  - a) Range of Temperature
  - b) Solar Energy
  - c) Temperature inversion
  - d) Solar constant
- vi) Who putforth the theory of continental drift?
  - a) Weber
  - b) Wegner
  - c) Davis
  - d) Wilson
- vii) Which earthquake waves are more destructive?
  - a) Primary
  - b) Secondary
  - c) Surface
  - d) None of these

P.T.O.

viii) Sial is formed by which of the following elements?

- a) Silica and Aluminium
- b) Silica and Magnesium
- c) Nickel and Ferrous
- d) None of these

ix) Who putforth the concept of cycle of Erosion?

- a) L.C. King
- b) Wegner
- c) Davis
- d) Wilson

x) Which landform is created by the erosional work of river?

- a) Meander
- b) Delta
- c) Flood plain
- d) Waterfall

Q2) Write short notes on any four out of six.

[20]

- a) Importance of physical Geography
- b) Distribution of Temperature
- c) Causes of Earthquakes
- d) Atmospheric pressure belts.
- e) Causes of volcano
- f) Erosional landforms of river

Q3) a) Define the Phsycial Geography and explain the scope of Physical Geography. [10]

OR

b) Explain the factors affecting on distribution of insolation. [10]

Q4) a) Explain the Wegner's theory of continental drift. [10]

OR

b) Explain the Devis's concept of cycle of erosion. [10]

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 2) आवश्यक तेथे आकृत्या व नकाशे काढा.
 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 4) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडा.

[10]

- i) खालील पैकी कोणती प्राकृतीक भूगोलाची शाखा नाही ?
 अ) भूरूपशास्त्र   ब) हवामानशास्त्र
 क) सागरशास्त्र   ड) आर्थिक भूगोल
- ii) कोणत्या वायूमूळे ऑक्सीजनची तिब्रता कमी होते ?
 अ) अर्गॉन   ब) नायट्रोजन
 क) कार्बन-डाय-ऑक्साईड   ड) ओझोन
- iii) ओझोन वायूच्या थरात कोणत्या किरणांचे शोषण होते ?
 अ) लेसर   ब) अतिनिल
 क) एक्स रे   ड) उपासन
- iv) कोणत्या कटिबंधात सौरशक्तीचे प्रमाण सर्वाधिक आहे ?
 अ) शीत कटीबंध   ब) समशितोष्ण कटीबंध
 क) उष्ण कटीबंध   ड) यापैकी नाही
- v) वातावरणात उंचीनुसार तापमानात वाढ होते त्यास काय म्हणतात ?
 अ) तापमान कक्षा   ब) सौरशक्ती
 क) तापमान विपरीतता   ड) सौरस्थिरांक
- vi) खंडवहन सिद्धांत कोणी मांडला ?
 अ) वेबर   ब) वेगनर
 क) डेव्हीस   ड) विल्सन
- vii) कोणत्या भूकंपलहरी जास्त विध्वंसक आहेत ?
 अ) प्राथमिक   ब) दुय्यम
 क) भूपृष्ठ   ड) यापैकी नाही

B - 463

- viii) सियाल खालीलपैकी कोणत्या घटकापासून बनला आहे ?
अ) सिलीका आणि अॅल्युमिनीअम   ब) सिलीका आणि मॅग्नेशियम
क) निकेल आणि लोह   ड) यापैकी नाही
- ix) क्षरणचक्राची संकल्पना कोणी मांडली ?
अ) एल.सी.किंग   ब) वेगनर
क) डेव्हीस   ड) विल्सन
- x) कोणते भूरूप नदीच्या खनन कार्यामूळे निर्माण होते ?
अ) नागमोडी वळणे   ब) त्रिभूज प्रदेश
क) पूरमैदाने   ड) धबधबा

प्र.2) खालील सहापैकी चार टिपा लिहा.

[20]

- अ) प्राकृतिक भूगोलाचे महत्व
ब) तापमानाचे वितरण
क) भूकंपाची कारणे
ड) वायूभार पट्टे
इ) ज्वालामूखीची कारणे
फ) नदीच्या खनन कार्याने निर्माण होणारी भूरूपे

प्र.3) अ) प्राकृतिक भूगोलाची व्याख्या सांगा आणि प्राकृतिक भूगोलाची व्याप्ती स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

ब) सौरशक्तीच्या वितरणावर परीणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

[10]

प्र.4) अ) वेगनरचा भूखंडवहन सिद्धांत स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

ब) डेव्हीसची क्षरणचक्राची संकल्पना स्पष्ट करा.

[10]

B - 467

Total No. of Pages : 4

Seat
No.

**B.A. (Part - I) (Semester - I) (CBCS) Examination,
January - 2019**

**SCIENCE, TECHNOLOGY & DEVELOPMENT (STD)
(Paper - CGE- 19) (Generic Elective - I)**

Sub. Code : 71207

Day and Date : Thursday, 17 - 01 - 2019

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Select the correct alternative from the following.

[10]

- i) The word 'Science' is derived from which language?
  - a) Latin
  - b) Greek
  - c) French
  - d) Japanees
- ii) Which is the oldest culture in the world?
  - a) Indian
  - b) Chinese
  - c) Egyptian
  - d) Greek
- iii) Who putforth the 'Theory of Relativity'?
  - a) Edison
  - b) Aristotle
  - c) Einstein
  - d) Newton
- iv) Who invented the phonograph?
  - a) Einstein
  - b) Newton
  - c) Edison
  - d) Aristotle
- v) Who proved 'diseases caused by germs'?
  - a) Lui Pascher
  - b) Robert Cock
  - c) Newton
  - d) Einstein
- vi) Which country is known as the 'country of windmill'?
  - a) Japan
  - b) India
  - c) Russia
  - d) Holland

P.T.O.

B - 467

- vii) Which of the following is the World AIDS preventative day?
- a) 12 December   b) 1 December
c) 5 September   d) 12 September
- viii) Which of the following is not non - conventional power resource?
- a) Coal   b) Solar Energy
c) Seawave Energy   d) Wind Energy
- ix) Which of the following gives information about the heart and its function?
- a) EEG   b) CEG
c) CCC   d) ECG
- x) When 'Swachh Bharat Abhiyan' was started in India?
- a) 25 Oct. 2015   b) 15 Sept. 2009
c) 2 Oct. 2014   d) 5 Sept. 2005

Q2) Write short notes on any four out of six:

[20]

- a) Science and superstitions
b) Wind Energy
c) Newton
d) Effects of AIDS
e) Swachh Bharat Abhiyan
f) Human Blood Group

Q3) a) Define science and explain the fundamental concepts in scientific thinking?

[10]

OR

- b) Explain the scientific work of Dr. M.S. Swaminathan.

Q4) a) What is non conventional energy? Explain solar energy in detail.   [10]

OR

- b) Explain effects of Science and Technology on human health.

B - 467

मराठी रूपांतर

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील प्रश्नांसाठी योग्य पर्याय निवडा.

[10]

- i) 'विज्ञान' हा शब्द कोणत्या भाषेतून आला आहे?
अ) लॅटिन
ब) ग्रीक
क) फ्रेंच
ड) जापनीज
- ii) जगातील सर्वात जुन्या संस्कृतीचे नाव सांगा?
अ) भारतीय
ब) चीनी
क) इजिप्शियन
ड) ग्रीक
- iii) सापेक्षतावादाचा सिद्धांत कोणी मांडला?
अ) एडिसन
ब) अ‍ॅरिस्टॉटल
क) आईन्स्टाईन
ड) न्यूटन
- iv) ग्रामोफोनचा शोध कोणी लावला?
अ) आईन्स्टाईन
ब) न्यूटन
क) एडिसन
ड) अ‍ॅरिस्टॉटल
- v) 'रोग हे जंतूमूळे होतात' हे कोणी सिद्ध केले?
अ) लुई पाश्चर
ब) रॉबर्ट कॉक
क) न्यूटन
ड) आईन्स्टाईन
- vi) कोणत्या देशास 'पवनचक्यांचा देश' म्हणतात?
अ) जपान
ब) भारत
क) रशिया
ड) हॉलंड
- vii) 'जागतिक एड्स प्रतिबंध दिन' म्हणून कोणता दिवस पाळला जातो?
अ) 12 डिसेंबर
ब) 1 डिसेंबर
क) 5 सप्टेंबर
ड) 12 सप्टेंबर
- viii) खालीलपैकी कोणते अपारंपारीक उर्जा साधन नाही?
अ) दगडी कोळसा
ब) सौर उर्जा
क) सागरी लाट उर्जा
ड) पवन उर्जा

B - 467

- ix) ऱ्हदयाचे कार्य व त्याबद्दलची माहिती कोणामुळे मिळू शकते?
अ) ईईजी ब) सीईजी
क) सीसीसी ड) ईसीजी
- x) भारतात 'स्वच्छ भारत अभियानाची' सुरवात केव्हा झाली?
अ) 25 ऑक्टोबर 2015 ब) 15 सप्टेंबर 2009
क) 2 ऑक्टोबर 2014 ड) 5 सप्टेंबर 2005

प्र.2) सहापैकी कोणत्याही चार टीपा लिहा.

[20]

- अ) विज्ञान व लोकभ्रम
ब) पवन ऊर्जा
क) न्यूटन
ड) एड्सचे परिणाम
इ) स्वच्छ भारत अभियान
फ) मानवी रक्तगट

प्र.3) अ) विज्ञान म्हणजे काय ते सांगुन वैज्ञानिक विचार पद्धतीतील मुलभूत संकल्पना स्पष्ट करा. [10]

किंवा

- ब) डॉ. एम. एस. स्वामिनाथन यांचे वैज्ञानिक कार्य विशद करा.

प्र.4) अ) अपारंपारिक उर्जा संपदा म्हणजे काय? सौर उर्जेची सविस्तर माहिती द्या. [10]

किंवा

- ब) विज्ञान व तंत्रज्ञानाचा मानवी आरोग्यावर होणारा परिणाम सांगा.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[10]

- i) जगाच्या लोकसंख्येत भारतीय लोकसंख्येचे प्रमाण ..... आहे.
 अ) 15.5%   ब) 12.5%
 क) 17.5%   ड) 20.5%
- ii) ..... द्वारे उत्पन्नातील विषमता कमी करता येते.
 अ) कर आकारणी   ब) बचती
 क) कर्जा   ड) यापैकी नाही
- iii) सापेक्ष दारिद्र्य ..... च्या आधारे मोजले जाते.
 अ) उष्मांका   ब) उत्पादना
 क) उत्पन्ना   ड) अत्यावश्यक गरजा
- iv) ..... सबलीकरण हा सर्वसमावेशक वृद्धीचा महत्वाचा निकष आहे.
 अ) स्त्रीयांचे   ब) पुरूषांचे
 क) मुलांचे   ड) यापैकी नाही
- v) जवाहर रोजगार योजनेची सुरुवात ..... मध्ये झाली.
 अ) 1980   ब) 1995
 क) 1989   ड) 1991
- vi) सन 2011 मध्ये भारताची लोकसंख्या ..... कोटी होती.
 अ) 100   ब) 110
 क) 121   ड) 105
- vii) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील राष्ट्रीय उत्पन्नातील ..... क्षेत्राचा हिस्सा वेगाने वाढत आहे.
 अ) सेवा   ब) शेती
 क) उद्योग   ड) यापैकी नाही

Seat No.	

B - 472

Total No. of Pages : 4

B.A. (Part - I) (Semester - I) (CBCS) Examination, January - 2019

HISTORY (Paper - I)

Rise of the Maratha Power (1600-1707)

Sub. Code : 71228

Day and Date : Saturday, 19 - 01 - 2019

Total Marks : 50

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Fill in the blanks by choosing the appropriate alternative given below. [10]

- i) _____ is the author of 'Rise of Maratha Power'.
  - a) Justice M.G. Ranade
  - b) Dr. A.R. Kulkarni
  - c) Dr. Balkrishna
  - d) Setu Madhavrao Pagadi
- ii) Chh. Shivaji Maharaj took shelter on the _____ fort after his escape from the siege of panhala fort.
  - a) Rangana
  - b) Phonda
  - c) Raigad
  - d) Vishalgad
- iii) _____ was the British solicitor who attended the first coronation ceremony of Chh. Shivaji Maharaj.
  - a) Stephan Ustik
  - b) Henry Gefford
  - c) Henry Oxyden
  - d) Revington
- iv) Hambirrao Mohite was the father of _____.
  - a) Maharani Yesubai
  - b) Maharani Saibai
  - c) Maharani Sayarabai
  - d) Maharani Tarabai
- v) Bhimsen Saxena wrote the book _____.
  - a) Humayunnama
  - b) Badshahanama
  - c) Tarikh-i-Dilkhusa
  - d) Massir-i-Aalamgiri
- vi) _____ was the title given by Adilshahi court to the More of Javali.
  - a) Raje
  - b) Chandrarao
  - c) Bahadurrao
  - d) Maharaj

P.T.O

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

[10]

- i) ..... हे 'राइज ऑफ मराठा पॉवर' या ग्रंथाचे लेखक आहेत.
अ) न्या.म.गो. रानडे   ब) डॉ.ए.आर. कुलकर्णी
क) डॉ. बाळकृष्ण   ड) सेतू माधवराव पगडी
- ii) पन्हाळ्याच्या वेढ्यातून सुटून छ. शिवाजी महाराज ..... किल्ल्यावर आश्रयास गेले.
अ) रांगणा   ब) फोंडा
क) रायगड   ड) विशाळगड
- iii) छ. शिवाजी महाराजांच्या पहिल्या राज्याभिषेकावेळी ..... हे इंग्रज वकील उपस्थित होते.
अ) स्टीफन उस्टीक   ब) हेन्नी गोफर्ड
क) हेन्नी ऑक्सिडेन   ड) रेन्हींगटन
- iv) हंबीरराव मोहीते हे ..... यांचे वडील होते.
अ) महाराणी येसूबाई   ब) महाराणी सईबाई
क) महाराणी सोयराबाई   ड) महाराणी ताराबाई
- v) भीमसेन सक्सेना यांनी ..... हा ग्रंथ लिहिला.
अ) हुमायूननामा   ब) बादशहानामा
क) तारिख-इ-दिल्कुशा   ड) मासीर-इ-आलमगिरी
- vi) आदिलशाही दरबारने जावळीच्या मोरेंना ..... हा किताब दिला होता.
अ) राजे   ब) चंद्रराव
क) बहादूरराव   ड) महाराज
- vii) छ. शिवाजी महाराजांनी ..... मध्ये दुसऱ्यांदा सुरतेची लूट केली.
अ) 1670   ब) 1671
क) 1672   ड) 1673

B - 472

- viii) ..... रोजी छ. शिवाजी महाराजांचा पहिला राज्याभिषेक झाला.
अ) 6 जून 1674   ब) 6 जुलै 1674
क) 6 सप्टेंबर 1674   ड) 6 मे 1674
- ix) ..... हा मुन्तखाब-उल-लुबाब या ग्रंथाचा लेखक आहे.
अ) भीमसेन सक्सेना   ब) खाफीखान
क) औरंगजेब   ड) नेताजी पालकर
- x) ..... यांची छ. राजाराम महाराजांनी मराठा लष्कराचा सेनापती म्हणून नियुक्ती केली.
अ) संताजी जाधव   ब) संताजी घोरपडे
क) धनाजी जाधव   ड) संताजी भोसले

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) पन्हाळ्याचा वेढा
ब) अफझलखान
क) छ. शिवाजी महाराजांच्या आग्रा भेटीचे महत्व
ड) छ. शिवाजी महाराजांच्या कर्नाटक मोहिमेची कारणे
इ) छ. संभाजी महाराज
फ) आज्ञापत्र

प्र.3) दीर्घोत्तरी प्रश्न

- अ) 17 व्या शतकातील मराठी सत्तेच्या उदयाच्या कारणांची विस्तृत चर्चा करा. [10]
किंवा
ब) छ. शिवाजी महाराजांच्या पहिल्या राज्याभिषेकाची माहिती द्या.

प्र.4) दीर्घोत्तरी प्रश्न

- अ) मराठ्यांच्या स्वातंत्र्ययुद्धातील महाराणी ताराबाई यांच्या कामगिरीचे मूल्यमापन करा. [10]
किंवा
ब) मराठ्यांच्या इतिहासलेखनासाठी फारसी साधनांचे महत्व विशद करा.

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, January - 2019
HISTORY (Optional Paper - I)
Rise of Maratha power (1600-1707)
Sub. Code : 58461

Day and Date : Tuesday, 15 - 01 - 2019

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**

2) **Figures to right indicate full marks.**

Total Marks : 50

Q1) Fill in the blanks by choosing the appropriate alternative given below. [10]

- i) The epic (mahakavya) 'Shivbharat' is written in _____ language.
  - a) Marathi
  - b) English
  - c) Prakrut
  - d) Sanskrut
- ii) The book Tarikh - i - Dilkhusa has been written by _____.
  - a) Bhimsen saxena
  - b) Khaphikhan
  - c) Kavi Paramanand
  - d) Dr. Balkrusna
- iii) 'Torredo Tombo' main Record office is in _____.
  - a) Goa
  - b) Avora
  - c) Lisbon
  - d) Landan
- iv) _____ was the title given by 'Adilshaha to the more of Javali.
  - a) Chandrarao
  - b) Raobahadur
  - c) Chatrapati
  - d) Prajapati
- v) _____ was the governor of surat when Chh. Shivaji Maharaj Sacked surat in 1664.
  - a) Khawaskhan
  - b) Inayatkhan
  - c) Daultkhan
  - d) Afzalkhan
- vi) Chh. Shivaji Maharaja's first coronation was took place on _____.
  - a) 6th June 1664
  - b) 6th June 1678
  - c) 6th June 1680
  - d) 6th June 1685

vii) छ. शिवाजी महाराजांनी कर्नाटक मोहिम ..... या वर्षी आखली होती.

अ) इ.स. 1677	ब) इ.स. 1678
क) इ.स. 1679	ड) इ.स. 1680

viii) छ. संभाजी महाराजांनी ..... हा संस्कृत ग्रंथ लिहला.

अ) बुधभुषणम	ब) राजतरांगनी
क) अणुपुराण	ड) राधामाधव विलास चंपू

ix) 'भद्रकाली' म्हणून ..... यांना ओळखले जाते.

अ) महाराणी येसुबाई	ब) मातोश्री जिजाबाई
क) महाराणी सईबाई	ड) महाराणी ताराबाई

x) औरंगजेब बादशहाचा मृत्यू दक्षिणेतील ..... या नगरात झाला.

अ) अहमदाबाद	ब) जुन्नर
क) अहमदनगर	ड) औरंगाबाद

प्र.2) दिर्योत्तरी प्रश्न

अ) मराठ्यांच्या इतिहासाचे साधन म्हणून 'शिव भारत' या महाकाव्याचे महत्व विशद करा. [10]

किंवा

छ. शिवाजी महाराज आणि अफझलखान युद्धाचे महत्व विशद करा.

ब) छ. शिवाजी महाराजांच्या पहिल्या राज्याभिषेकाचे वर्णन करा. [10]

किंवा

महाराणी ताराबाई-मुघल यांच्यातील संघर्षाची माहिती द्या.

प्र.3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- सभासद बखर
- शाहिस्तेखानावरील छापा
- कर्नाटक मोहिमेची कारणे
- सुरत लुटीचे परिणाम
- संताजी घोरपडे
- छ. राजाराम महाराज

ॐ ॐ ॐ

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) (CBCS) Examination, January - 2019
SOCIOLOGY (DSC-B2)

Introduction to Sociology (Paper - I)

Sub. Code : 71229

Day and Date : Tuesday, 15 - 01 - 2019

Total Marks : 50

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :** 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks of the questions.

Q1) Complete the following sentences choosing the correct alternative. [10]

- i) ____ is a agency of socialization.
 a) Behaviour   b) Development
 c) Industrialization   d) Neighbourhood
- ii) ____ is a father of sociology.
 a) Max Weber   b) Auguste Comte
 c) Herbert Spencer   d) Karl Marx
- iii) ____ is known as social relation network.
 a) Social institution   b) Community
 c) Society   d) Association
- iv) ____ is the man made part of the environment.
 a) Culture   b) Sky
 c) Mountain   d) River
- v) ____ is not social institution.
 a) Conformity   b) Education
 c) Family   d) Religion
- vi) ____ said that, "man is a social animal".
 a) Auguste Comte   b) Aristotle
 c) Max Weber   d) Spencer
- vii) According to Horton and Hunt, " ____ is a concept of what is expected to exists".
 a) Social institution   b) Deviance
 c) Norm   d) Society

viii) Knowledge, belief, values and signs these are the factors of _____

- a) Education
- b) Family
- c) Marriage
- d) Culture

ix) _____ is the process by which the individual learns to conform to the norms of the group.

- a) Socialization
- b) Education
- c) Culture
- d) Interaction

x) _____ is known as father of Indian sociology.

- a) Auguste Comte
- b) Dr. Radhakamal Mukharjee
- c) Dr. G.S. Ghurye
- d) Dr. Iravati Karve

Q2) Write short note on any four out of six.

[20]

- a) Subject matter of sociology
- b) Types of social interaction
- c) Types of society
- d) Social norms
- e) Elements of culture
- f) Agencies of socialization

Q3) a) Explain brief outline of development of sociology in India.

[10]

OR

- b) Explain the concept of status and role.

Q4) a) Define social institution and explain it's characteristics.

[10]

OR

- b) Write characteristics of culture.

Q3) Write short notes on (any four)

- Significance of Political Science Study
- Features of Political Theory
- Types of Democracy
- Liberty
- Nature of Public Administration
- Significance of Justice

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
  - उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अचूक पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

[10]

- “मानव हा समाजशील प्राणी आहे” असे ..... या विचारवंताने म्हटले आहे.

अ) कौटिल्य	ब) अॅरिस्टॉटल
क) मॅक्स वेबर	ड) प्लेटो
- इ.स ..... हा राज्यशास्त्राचा संक्रमण कालखंड मानला जातो.

अ) 1850 ते 1950	ब) 1975 ते 2000
क) 1800 ते 1900	ड) 1900 ते 2000
- POSDCORB ही संकल्पना ..... यांनी मांडली.

अ) प्लेटो	ब) ल्युथर ग्युलिक
क) प्रो. विलोबी	ड) मॅक्स वेबर
- ..... राजकारण म्हणजे राष्ट्रांमधील संबंधांचे राजकारण होय.

अ) राष्ट्रीय	ब) आंतरराष्ट्रीय
क) स्थानिक	ड) प्रादेशिक
- “लोकशाही म्हणजे लोकांचे, लोकांसाठी, लोकांनी चालविलेले शासन होय” ही व्याख्या ..... यांनी मांडली.

अ) अब्राहम लिंकन	ब) अॅरिस्टॉटल
क) डॉ. आंबेडकर	ड) महात्मा गांधी
- ..... साली प्रौढ शिक्षणाचा कार्यक्रम सुरू झाला.

अ) 1978	ब) 1993
क) 1950	ड) 1975

ix) ..... या मानसशास्त्रज्ञाने 1879 मध्ये लिपडिंग येथे मानसशास्त्राची पहिली प्रयोगशाळा स्थापन केली.

अ) अरिस्टॉटल

ब) वुण्ट

क) फॉर्ड

ड) वॅटसन

दोन समान रेषा असमान भासतात या भ्रमाला ..... भ्रम म्हणतात.

अ) म्यूलर

ब) म्यूलर लायर

क) रूबीन

ड) गुडमन

प्र.2) सहापैकी कोणत्याही चार टीपा लिहा.

[20]

अ) मनोगतिक दृष्टिकोन

ब) अधोगामी प्रक्रिया

क) धन व ऋण प्रबलक

ड) स्मृतिसुधार तंत्रे

इ) अभिजात अभिसंधान संकल्पना

फ) सांवेदनिक भास

प्र.3) सविस्तर उत्तरे लिहा.

अ) मानसशास्त्राची सहसंबंधात्मक पद्धत स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

ब) झोप म्हणजे काय? झोपेचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.4) सविस्तर उत्तरे लिहा.

अ) प्रबलीकरण म्हणजे काय? प्रबलीकरणाचे वेळापत्रक स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

ब) दीर्घकालीन स्मृतीमधील घटक स्पष्ट करा.

Seat No.	

B.A. (Part-I) (Semester-I) Examination, April - 2019
PSYCHOLOGY (Optional)
Introduction to Psychology (Paper-I)
Sub. Code: 58469

Day and Date : Tuesday, 02 - 04 - 2019

Time : 12.00 noon to 2.00 p.m.

Total Marks : 50

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences choosing correct alternatives: [10]

- a) _____ is the scientific study of behaviour and mental process.
  - i) Sociology
  - ii) Psychology
  - iii) Physiology
  - iv) Biology
- b) In the Psychological Experiment _____ groups are selected.
  - i) One
  - ii) Two
  - iii) Three
  - iv) Four
- c) _____ Proposed the behavioural perspective.
  - i) Watson
  - ii) Sigmand freud
  - iii) Skinner
  - iv) Adler
- d) Balance of body is the work done by _____.
  - i) Cerebellum
  - ii) Hypothalamus
  - iii) Neuron
  - iv) Thalamas
- e) _____ is a social motives.
  - i) Hunger
  - ii) Thirst
  - iii) Sere
  - iv) Aggression
- f) Meaningful _____ is called Perception.
  - i) Emotion
  - ii) Memory
  - iii) Sensation
  - iv) Motivation

P.T.O.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पूर्ण करा.

[10]

अ) ..... म्हणजे वर्तन आणि मानसिक प्रक्रियांचा शास्त्रीय अभ्यास होय.

- i) समाजशास्त्र   ii) मानसशास्त्र
iii) शरीरशास्त्र   iv) जीवशास्त्र

ब) मानसशास्त्रीय प्रयोगात ..... गट निवडले जातात.

- i) एक   ii) दोन
iii) तीन   iv) चार

क) वर्तनवादी सिद्धांत ..... यांनी मांडला.

- i) वॅटसन   ii) सिग्मंड फ्राईड
iii) स्किनर   iv) अँडलर

ड) शरीराचा तोल सांभाळणे हे ..... चे कार्य आहे.

- i) लहान मेंदू   ii) हायपोथॅलॅमस
iii) मण्यापेशी   iv) थॅलॅमस

इ) ..... ही सामाजिक प्रेरणा आहे.

- i) भूक   ii) तहान
iii) लैंगिक   iv) आक्रमण

फ) अर्थपूर्ण ..... म्हणजे संवेदन होय.

- i) भावना   ii) स्मरण
iii) वेदन   iv) प्रेरणा

य) ..... नी प्रेरणांची वर्चस्वश्रेणी मांडली.

- i) बीने   ii) मॅस्को
iii) अँडलर   iv) कॅटेल

Seat No.	

Total No. of Pages : 3

**B.A. (Part - I) (Semester - I) (CBCS) Examination,
March - 2019**

**HOME SCIENCE (Paper - I) (DSC-B 11)
Fundamentals of Nutrition and Food Science
Sub. Code : 71239**

Day and Date : Saturday, 30 - 03 - 2019

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

Total Marks : 40

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.
  - 3) Draw a neat diagram wherever necessary.

Q1) Select the correct alternative from the following :

[5]

- i) Sharing of food among friends is _____ function of food.

a) Physiological	b) Psychological
c) Social	d) Cultural
- ii) _____ is a protein found in wheat.

a) Gluten	b) Albumin
c) Globulin	d) Caesin
- iii) Idli is prepared by _____ method of cooking.

a) Boiling	b) Steaming
c) Frying	d) Pressure cooking
- iv) Fuel Value of one gram of fat is _____ Kcals.

a) 4	b) 6
c) 9	d) 12
- v) Beta carotene is a precursor of vitamin _____.

a) A	b) D
c) E	d) K

P.T.O

Q2) Write short notes (Any Three) :

[15]

- Balanced diet
- Nutritive values of pulses and legumes.
- Functions of carbohydrates
- Steaming and frying.
- Functions and sources of calcium

Q3) Write in detail on following questions (Any two) :

[20]

- Write on nutritive value and selection of cereals.
- Write definition of food. Write in detail physiological and psychological functions of food.
- Write in detail on functions, sources and deficiency disorders of vitamin A.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
  - उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1) खालील पैकी योग्य पर्याय निवडा.

[5]

- मित्रांमध्ये अन्न पदार्थाचे आदान प्रदान करणे हे अन्नाचे ..... कार्य आहे.

अ) शारीरिक	ब) मानसिक
क) सामाजिक	ड) सांस्कृतिक
- गव्हामध्ये ..... हे प्रथिने असते.

अ) ग्लुटेन	ब) उल्ब्युमीन
क) ग्लेब्युलीन	ड) केसीन
- इडली ..... या अन्न शिजविण्याच्या पध्दतीने बनवितात.

अ) उकळणे	ब) वाफविणे
क) तळणे	ड) प्रेशर कुकिंग

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) (C.B.C.S) Examination, March - 2019

SCIENTIFIC METHOD (Compulsory) (Paper - A)

Sub. Code : 71206

Day and Date : Friday, 29 - 03 - 2019

Total Marks : 50

Time : 12.00 noon. to 02.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Select the correct alternative from the following

[10]

- i) _____ is uncertain, unclear and ambiguous.
  - a) Common Sense
  - b) Science
  - c) Physics
  - d) Technology
- ii) Causal relation must have a _____.
  - a) Sequence
  - b) Regularity
  - c) Invariable sequence
  - d) None of these
- iii) _____ is the main characteristics of scientific method.
  - a) Subjectivity
  - b) Objectivity
  - c) Ambiguity
  - d) All
- iv) _____ is systematic body of knowledge.
  - a) Science
  - b) Ethics
  - c) Logic
  - d) Philosophy
- v) The last step of scientific investigation is _____.
  - a) Law
  - b) Theory
  - c) Fact
  - d) Explanation

प्र.2) टीपा लिहा (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) व्यावाहारिक ज्ञान व विज्ञान यातील फरक
 व) निसर्ग समरूपतेचे (एकरूपतेचे) तत्त्व
 क) वैज्ञानिक संशोधनाच्या पायऱ्या / आवस्था.
 ड) प्रयोगाचे फायदे
 इ) मुलाखतीचे तंत्र
 फ) सर्व्हेक्षण पध्दती.

प्र.3) अ) विज्ञान म्हणजे काय? नैसर्गिक व सामाजिक शास्त्रातील फरक स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

- व) कारण - कार्य तत्त्वाचे स्पष्टीकरण करा.

प्र.4) अ) वैज्ञानिक निरीक्षणाचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

- ब) प्रश्नावली पध्दती विषद करा.

B) Answer the following in one word/one phrase/one sentence each. [4]

- i) With how many boys did Tagore start his new life?
- ii) What did the lift-man demand from the person entering the lift?
- iii) Who sighs like furnace?
- iv) Where does the narrator say that he shall not weigh his faith?

Q2) A) Answer the following questions in about three to four sentences each. (Any Four) [8]

- i) What compels us to be civil in our social behaviour?
- ii) For whom did the nightingale sing? Why?
- iii) How did Tagore develop a love for music in the pupils?
- iv) What are the seven stages of man's life?
- v) Which things in nature are described in the poem 'Secret'?
- vi) Why did the narrator's bucket start to overflow?

B) Write short notes on the following in about seven to eight sentences each. (Any Three) [9]

- i) The meeting of Pushpa's father with the narrator
- ii) The theme of the poem, "The Solitary Reaper"
- iii) Importance of civilities in social life
- iv) Tagore's view of meditation in the life of a pupil
- v) Shakespeare's allusions to the customs and manners of his age

Q3) Do as directed.

A) Put the words in the brackets in the appropriate form using suffixes. [8]

- i) He prepared very well for examination so became _____
(success)
- ii) You need a _____ of motivation, organization and hard work to
realize your dreams. (combine)

B) Make Nouns of the following words by adding suffixes:
clear, mix

B - 531

Total No. of Pages : 2

Seat
No.

B.A. (Part - I) (Semester - I) (CBCS) Examination, January - 2019

ENGLISH (Optional) (Paper - I) (DSC-A3)

Modern Indian Writing in English Translation

Sub. Code : 71220

Day and Date : Monday, 14 - 01 - 2019

Total Marks : 50

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternative: [10]

- i) Ghisu and Madho were _____ by caste .
  - a) brahmin
  - b) chamar
  - c) vaishya
  - d) maratha
- ii) The zamindar flung _____ rupees at Ghiso and Madho.
  - a) Ten
  - b) Five
  - c) Two
  - d) Hundred
- iii) Laloo's father was a _____
  - a) lawyer
  - b) doctor
  - c) teacher
  - d) banker
- iv) Ghisu had _____ sons.
  - a) two
  - b) three
  - c) seven
  - d) nine
- v) _____ is the name of Laloo's private tutor.
  - a) Smritiratna
  - b) Srikanto
  - c) Birju
  - d) Manohar
- vi) _____ is the pet name of Santokh's son.
  - a) Kaka
  - b) Gyana
  - c) Gurudayal
  - d) Kauri

P.T.O.

- vii) Gyana is the name of Santokh's _____
- a) younger brother   b) elder brother
c) Teacher   d) doctor
- viii) Rebati is _____ years old.
- a) twenty   b) thirty
c) ten   d) nine
- ix) Basudev is _____ by caste.
- a) brahmin   b) chamar
c) karan   d) vaishya
- x) Shyam Bandhu and his wife died of _____
- a) pnemonia   b) cholera
c) T.B.   d) cancer

Q2) Answer the following questions in about 250-300 words: [10]

- a) Discuss the types of short story in brief.

OR

- b) Discuss short story as a minor form of literature.

Q3) Answer the following questions in about 250-300 words: [10]

- a) Critically appreciate the short story "The Shroud".

OR

- b) Write a critical appreciation of the story "Rebati".

Q4) Write short notes in about in 100-150 words each. (Any four) [20]

- a) Characters in the short story.
b) Setting of the short story.
c) Conflict in the short story.
d) Laloo's father.
e) Kauri.
f) Budhia

Seat
No.**B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, January - 2019****ENGLISH (Compulsory) (Paper - A)****English for Communication****Sub. Code : 58420****Day and Date : Monday, 14 - 01 - 2019****Total Marks : 50****Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.**

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Rewrite the following choosing the correct alternative : [5]

- i) Gouri joined presidency college in _____
  - a) Mumbai
  - b) Calcutta
  - c) London
  - d) New York
- ii) The poet _____ the grass snake.
  - a) Released
  - b) Injured
  - c) Killed
  - d) Attacked
- iii) Sudha Murty went to Sahyadri Hills, a region in _____.
  - a) Maharashtra
  - b) Karnatak
  - c) Kerala
  - d) Goa
- iv) Grass in the poem is used as a _____.
  - a) Simile
  - b) Metaphor
  - c) Personification
  - d) Pun
- v) Nambiar taught _____ to Kamala and her brother.
  - a) Malyalam
  - b) English
  - c) Marathi
  - d) Hindi

[5]

B) Do as directed.

- i) Give synonym for 'sad'.
- ii) Give antonym for 'happy'.
- iii) Give the noun form of 'educate'.
- iv) Make a new word by adding suffix to 'care'.
- v) Use the following phrase in a sentence of your own, 'in front of'.

Q2) A) Answer any three of the following in two or three sentences each : [9]

- a) What is the family background of Samar?
- b) Who rescued the frog? How?
- c) Describe the school Sudha Murty visited.
- d) In what ways is grass superior to the prophets and the neon signs?
- e) What kind of poetry did Kamala Das write when she was six? Why?

B) Write short notes on any two of the following in about 50 to 60 words each. [6]

- a) Sahyadri Hills in Rainy Season.
- b) The central idea of the poem "Grass Words".
- c) Family background of Gouri.

Q3) A) Write a description of your 'Friend'. [6]

B) Write a description of your 'College building'. [6]

Q4) A) Write a daily routine of 'your father'. [7]

B) Narrate a memorable day in your life. [6]

Seat
No.

B. A. (Part - I) (Semester - I) Examination, January - 2019

MARATHI (मराठी) (Optional) (Paper - I)

अभिरूची

Sub. Code : 58441

Day and Date : Monday, 14 - 01 - 2019

Total Marks : 50

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडा.

[10]

अ) साहित्य म्हणजे काय?

i) कथा	ii) ललीत वाङ्मय
iii) एक जीवनानुभव	iv) कादंबरी

ब) कोणत्या साहित्याची भाषिक शैली अधिक संदेशवहनपर असते?

i) लिखित	ii) मौखिक
iii) ललीत	iv) पद्य वाङ्मय

क) लेखकाच्या अनुभव घेण्याच्या क्षमतेला वा धाटणीला आपण लेखकाची काय म्हणतो?

i) संवेदनशिलता	ii) क्षमता
iii) कौशल्य	iv) धाटणी

ड) कुटूंबातील माणसांचे परस्पर संबंध आणि ताणतणाव याचे चित्रण प्रामुख्याने कोणी केले?

i) व्यंकटेश माडगूळकर	ii) द. मा. मिरासदार
iii) शंकर पाटील	iv) आनंद यादव

इ) कथाबीज कशाला म्हणावे?

i) अती तरल कल्पना	ii) बीजधारणेची अवस्था
iii) धाण्य	iv) प्रतिमा

फ) 'खळाळ' कथा संग्रहातील चक्र स्वप्नात सूचलेली कथा कोणती?

i) धुणं	ii) कथा
iii) बाप्या	iv) गिधाडं

P.T.O.

- य) जगण्याचे ज्ञान हे कशावर अवलंबून असते?
- i) विचारावर ii) कल्पनेवर
iii) तत्त्वावर iv) अनुभवावर
- र) कविता उपरी कधी ठरते?
- i) अवास्तव वर्णन करणारी असल्यास
ii) प्रतिमाकेंद्री झाल्यास
iii) जगण्या पलिकडच्या काल्पनिक विश्वात रमल्यास
iv) जास्त अलंकारिक झाल्यास
- ल) 'चतुर्वर्ग चिंतामणी' या ग्रंथाचा लेखक कोण होता?
- i) ब्रह्मदेव ii) हेमाद्री
iii) ज्ञानेश्वर iv) सोपानदेव
- व) पुण्याच्या मंडईतले कोबी शिजविण्यासाठी कोणी हंडे बनविले?
- i) पुणेकरांनी ii) नाशिककरांनी
iii) मुंबईकरांनी iv) नगरकरांनी

प्र.2) ग्रामीण संवदेनशिलता म्हणजे काय? ते सांगून ग्रामीण साहित्याच्या स्वरूपाबद्दल लेखकाचा दृष्टिकोण समजावून सांगा? [10]

किंवा

चांगल्या कवितेची कोणते विशेष चंद्रकांत पाटील यांनी उलगाडून दाखविले आहेत?

प्र.3) 'विनोदाची जातकुळी' या पाठामध्ये लेखकांनी कोणते विनोदाचे प्रकार सांगितले आहेत? [10]

किंवा

कथेची बीजधारणा कशी होते? लेखक आनंद यादवांनी त्याबद्दल कोणती भूमिका मांडली आहे?

प्र.4) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) दरबार हॉल
ब) धुणं कथेची निर्मिती प्रक्रिया
क) साहित्याच्या संस्कृतीशी असणारा संबंध

प्र.5) पुढीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर निबंध लिहा. [10]

- अ) स्वच्छ भारत स्वस्थ भारत
ब) प्लास्टिक निर्मूलन काळाची गरज

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) (C.B.C.S.) Examination, January - 2019
MARATHI (Compulsory) (Paper - A)
Compulsory Generic Elective (CGE-1) (Course - A)
शब्दसंहिता
Sub. Code : 71208

Day and Date : Thursday, 17 - 01 - 2019

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
 2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

Total Marks : 50

प्र.1) योग्य पर्याय निवडा.

[10]

- i) कुसुमाग्रजांना औट घटकेचा हिरो होण्याची संधी कोणत्या घटनेमुळे मिळाली.
 अ) क्रिकेट सामना जिंकून दिल्यामुळे   ब) नाटकात चांगले काम केल्यामुळे
 क) बाबाच्या छातीवर बसल्यामुळे   ड) वर्गात पहिला नंबर आल्यामुळे
- ii) कुसुमाग्रजांच्या गावाचे नाव पुढिलपैकी कोणते?
 अ) नाशिक   ब) पिंपळगाव
 क) शरणपूर   ड) वणी
- iii) यशवंतराव चव्हाण यांच्या शिक्षणासाठी कोणत्या ठिकाणची जमीन विकण्याचे ठरले.
 अ) सातारा   ब) कराड
 क) सांगली   ड) विटा
- iv) यशवंतराव चव्हाण पुण्यात कोणाच्या घरी रहात होते.
 अ) वालचंद गांधी   ब) ल.व. भोपटकर
 क) आत्माराम पाटील   ड) विष्णुपंत चितळे
- v) साने गुरूजींच्या कोणत्या पुस्तकावर निबंध स्पर्धा आयोजित केली होती?
 अ) शामची आई   ब) भारतीय संस्कृती
 क) धडपडणारी मुले   ड) रामाचा शेला

P.T.O.

